

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra antropologie a zdravovědy**

Diplomová práce

Ilona Kabátová

Učitelství odborných předmětů pro střední zdravotnické školy

**Osobnost učitele z pohledu žáků maturitních a učebních
oborů**

Olomouc 2015

vedoucí práce: Mgr. Petr Zemánek, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Osobnost učitele z pohledu žáků maturitních a učebních oborů“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

V Olomouci dne 18.06.2015

Bc. Ilona Kabátová

Děkuji Mgr. Petru Zemánkovi, Ph.D., za odborné vedení diplomové práce, poskytování rad a materiálových podkladů k práci.

OBSAH

OBSAH	4
ÚVOD	6
1 CÍL PRÁCE	8
2 TEORETICKÉ POZNATKY	9
2.1 Učitel.....	9
2.2 Autorita učitele.....	11
2.3 Ideální učitel.....	12
2.4 Typologie učitelů	13
2.4.1 <i>Typologie dle osobnosti pedagoga</i>	15
2.4.1.1 Döringova typologie.....	15
2.4.1.2 Jungova typologie	16
2.4.1.3 Eysenckova typologie	16
2.4.2 <i>Typologie podle pedagogického působení</i>	18
2.4.2.1 Caselmannova typologie	18
2.4.2.2 Lewinova typologie.....	20
2.4.2.3 Vorwickelova typologie	21
2.4.2.4 Lukova typologie	21
2.4.2.5 Andersonova typologie	22
2.4.2.6 Novodobá typologie	23
2.4.3 <i>Typologie zahrnující osobnost pedagoga a jeho pedagogické působení</i>	24
2.4.3.1 Typologie komunikačního stylu učitele	24
2.4.3.2 Learyho typologie	26
2.5 Aplikace Learyho typologie do školního prostředí	27
2.6 Interakční styl učitele	28
3 METODIKA PRÁCE	30
3.1 Metodika výzkumu.....	30
3.1.1 <i>Teoreticko-praktická příprava</i>	30
3.1.2 <i>Výzkumné problémy</i>	31
3.1.3 <i>Charakteristika výzkumného souboru</i>	32
3.1.4 <i>Použitá metoda</i>	33
3.1.4.1 Dotazník interakčního stylu učitele	34
3.1.5 <i>Organizace výzkumu</i>	37

4	Výsledky	39
4.1	Vyhodnocení výsledků hodnocení jednotlivých učitelů.....	40
4.1.1	<i>Vyhodnocení učitele č. 1</i>	<i>41</i>
4.1.2	<i>Vyhodnocení učitele č. 2.....</i>	<i>43</i>
4.1.3	<i>Vyhodnocení učitele č. 3.....</i>	<i>45</i>
4.1.4	<i>Vyhodnocení učitele č. 4.....</i>	<i>47</i>
4.1.5	<i>Vyhodnocení učitele č. 5.....</i>	<i>49</i>
4.1.6	<i>Vyhodnocení učitele č. 6.....</i>	<i>51</i>
4.1.7	<i>Vyhodnocení učitele č. 7.....</i>	<i>53</i>
4.1.8	<i>Vyhodnocení učitele č. 8.....</i>	<i>55</i>
4.1.9	<i>Vyhodnocení učitele č. 9.....</i>	<i>57</i>
4.1.10	<i>Vyhodnocení učitele č. 10.....</i>	<i>59</i>
4.1.11	<i>Vyhodnocení učitele č. 11</i>	<i>61</i>
4.1.12	<i>Vyhodnocení učitele č. 12</i>	<i>63</i>
4.1.13	<i>Vyhodnocení učitele č. 13</i>	<i>64</i>
4.1.14	<i>Vyhodnocení učitele č. 14</i>	<i>65</i>
4.1.15	<i>Vyhodnocení učitele č. 15</i>	<i>66</i>
4.1.16	<i>Vyhodnocení učitele č. 16.....</i>	<i>67</i>
4.2	Výsledky vyhodnocení jednotlivých dimenzi	68
4.3	Rozdíly v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů.....	70
4.4	Rozdíly v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných a technických předmětů	72
5	DISKUSE.....	75
	ZÁVĚR.....	90
	Souhrn	94
	Summary	95
	REFERENČNÍ SEZNAM	96
	Seznam použité literatury	96
	Seznam obrázků.....	99
	Seznam tabulek.....	100
	Seznam příloh.....	101

PŘÍLOHY

ÚVOD

Vzhledem k tomu, že již nejsem klasickým studentem, ale jsem studující dospělou osobou, mám jiný pohled na učitele, než když jsem byla dítě. S autoritou učitele mám mnoho zkušeností. Jednak jsem se s učitelem setkala v roli žáka jako dítě a v roli studenta jako dospělá, v roli rodiče zastupujícího své dítě, ale i v roli zdravotní sestry, pečující o učitele. Roli učitele jsem si zkusila v rámci praxe na vysoké škole a možná ještě mohu zmínit roli edukátora při vedení žáků v rámci jejich praxe. Každá tato moje zkušenost, zanechala určitou stopu v mé paměti.

Nebyla jsem nikdy „hodným“ žákem, ani žákem premiantem, přesto musím napsat, že v paměti některých učitelů jsem zůstala dlouho a ještě dnes potkávám učitele, kteří mě poznávají a ani já na ně nezapomenu do konce svého života. Byla jsem tak trochu „rebel“, žák, který neměl rád nespravedlnost, byla jsem otevřená a křivdy ve školním prostředí, kterých jsem si všimla, jsem se snažila řešit. Při řešení těchto situací, jsem se vždy snažila nebýt drzá, ale spíše otevřená a možná právě tím jsem ve svých učitelích zanechala nějakou vzpomínku. Píši o době ještě „totalitní“ a tudíž jsem si naprosto jista, že toto mé jednání dokázalo ocenit pouze pár mladých pedagogů. Ve stejném duchu jsem vychovávala i své vlastní děti. Vedla jsem je ke slušné otevřenosti a přesto, že to již bylo po totalitní době, ještě stále bylo více učitelů považujících otevřenost za drzost. V dnešní době je již mnoho učitelů, kteří v žácích otevřenost podporují, ale najdou se i takoví učitelé, kteří jakoukoli otevřenost svých žáků vnímají jako nevychovanost.

Malé děti, nastupující do první třídy základní školy se většinou do školy těší. Paní učitelka v první třídě je pro malé žáčky „bohem“ a mnohdy ani rodiče nejsou pro svoje ratolesti tak důležití, jako je právě ona. Postupně si však děti všimnou, že škola není školka, že ve škole se hodnotí, a že ne vždycky je to jednička a taky jsou tu najednou povinnosti, a když něco není splněno, nastupuje trest. Po třetí třídě jsou děti zaškatulkovány do sektorů jako úspěšní žáci, průměrní žáci a podprůměrní žáci. Už i děti v tomto věku si uvědomují toto „zaškatulkování“ a někdy i nevhodné reakce učitelů mohou v dětech vyvolat pocity méněcennosti vedoucí ke ztrátě sebedůvěry. Přitom si myslím, že mnohem důležitější je v dětech rozvíjet ty stránky, které jsou jim blízké, ve kterých jsou zdatné a sebedůvěru v nich budovat a pěstovat. Pro děti na druhém stupni již učitel není takovou autoritou, jakou býval. Vzor si již žáci hledají v jiných osobnostech a jen pro málo z nich je učitel vzorem. Vzorem se stávají populární, ale i nepopulární, mediálně známé osobnosti, případně jiní dospělí či vrstevníci, ale většinou ne rodiče. Učitel bývá pro žáka

v tomto věku osobností spíše nepopulární, otravnou, nemožnou a stále obtěžující. Role učitele je však stále důležitá a učitel profesionál zná problematiku tohoto věkového období a ví, jak správně k žákům přistupovat.

Předpokládám, že žáci na střední škole, střední odborné škole či odborném učilišti, kteří si školu, na které chtějí pokračovat po základní škole, zvolili sami, již mají nějakou představu o tom, co chtějí v životě dělat a čeho chtějí v životě dosáhnout. Přístup ke vzdělávání na vybrané škole by již měli mít nastavený jako motivační a záleží na učitelích, jestli v nich budou zájem o zvolenou profesi podporovat nebo jim další studium „znechutí“. Proto mě zajímalo, jak žáci, kteří již mají nějakou představu o své budoucí profesi, pohlíží na osobnost učitele.

Ve své diplomové práci se v první části věnuji teoretickým poznatkům o učiteli, jeho osobnosti a autoritě, dále se zabývám interakčním stylem učitele a popisuji známé typologie učitelů.

V praktické části diplomové práce se pokusím zachytit, jak žáci středního odborného učiliště vnímají osobnost učitele, jak vnímají jeho chování a jednání, a zda jsou rozdíly v hodnocení učitele žáky maturitních a nematuritních oborů. K výzkumu použiji standardizovaný QTI dotazník. V kapitole „Metodika práce“ je popsána metodika výzkumu, teoreticko-praktická příprava, výzkumné problémy a hypotézy i použitá metoda výzkumu. Zhodnocení mého výzkumného šetření je popsáno v diskuzi a v závěru kapitoly.

1 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem diplomové práce je formou dotazníkového šetření zjistit, zda žáci maturitních oborů mají jiný pohled na osobnost učitele než žáci učebních oborů. Dalším cílem je zjistit, zda žáci Středního odborného učiliště technicky zaměřeného vnímají jinak učitele humanitních předmětů než učitele technických a přírodovědných předmětů a zda žáci maturitních oborů vnímají učitele více jako přísné než žáci učebních oborů. Výsledky výzkumného šetření ověřují stanovené hypotézy, které byly zformulovány tak, aby byl splněn cíl diplomové práce.

Dílčím cílem je zjistit, jak žáci Středního odborného učiliště hodnotí své učitelé a jak velké jsou rozdíly v hodnocení učitelů žáky maturitních a nematuritních oborů. Výzkumné problémy vychází z dílčích cílů a jsou formulovány společně se stanovenými hypotézami v podkapitole 3.3 Výzkumné problémy a hypotézy.

2 TEORETICKÉ POZNATKY

V této části diplomové práce se budu zabývat pojmem učitel, autoritou učitele a osobností učitele. Zmíním poznatky k dané problematice tak, jak se k ní ve svých publikacích vyjádřili odborníci. Popíši typologii učitelů tak, jak je popsána různými autory a pokusím se přiblížit interakční styl učitele, tak, jak je popsán v literatuře.

2.1 Učitel

Učitel společně se žáky a výchovnými prostředky tvoří základní činitele výchovně vzdělávacího procesu. Učitel připravuje, řídí a organizuje výchovně vzdělávací proces a také hodnotí výsledky výchovně vzdělávacího procesu. Na efektivitě výchovně vzdělávacího procesu se podílí i žák, a to jak fyzickými a psychickými dispozicemi, tak svojí aktivitou a důležitá je i funkce vhodně zvolených výchovně vzdělávacích prostředků. (Pospíšil, 2009)

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) každoročně vydává publikaci, ve které porovnává pomocí indikátorů vzdělávací systémy členských a přidružených zemí. Členem této organizace je Česká republika od roku 1995. Jedná se o publikaci *Education at a Glance*, v ní je charakterizován učitel jako osoba, jehož profesní aktivita zahrnuje předávání poznatků, postojů a dovedností, jejichž specifikace vychází z kurikulárních programů pro žáky a studenty v dané vzdělávací instituci. Učitelem je pouze ten, kdo přímo vede vyučování. (Education at a Glance, 200, s. 399–400)

Iniciátorem a organizátorem výchovného procesu je tedy učitel. Nakolik je jeho práce efektivní, závisí na jeho pedagogických a odborných schopnostech, na jeho vzdělání a na jeho osobnostním profilu. Jednotliví učitelé jsou různí, jde o individuality, které specifikují jejich vlastní hodnotové preference, postoje, motivace, očekávání a zájmy. Tyto jejich osobnostní specifika však nemají významný vliv na učební výstupy žáků. (Jůva, 1977, s. 142)

To jak učitel zvládá svoji pedagogickou činnost, závisí především na stupni a míře jeho sociability, na typu jeho vzdělání, na oblibě v pedagogickém sboru, na jeho odbornosti, přiměřenosti klasifikace, organizačních schopnostech a zejména na interakci se žáky a její úrovni. (Pelikán, 1991, s. 87)

Učitel organizuje vzdělávací proces žáků, vede je k osvojování poznatků, rozvíjí jejich schopnosti, zájmy a také plní výchovné úkoly. Proběhly snahy nahradit roli učitele, případně ji

oslabit používáním techniky. Určité úkoly učitele může převzít audiovizuální technika nebo učební programy, ale ty učitele nikdy nahradit nemohou. K novým poznatkům může žáky přivést pouze společná myšlenková práce. Jen učitel může žákům ukázat cestu k řešení problémů, motivovat je k řešení úkolů a žáky nadchnout. (Kantorová, 2008, s. 191)

„Učitel je nezastupitelný zejména proto, že je vzorem a modelem chování a velmi důležitým objektem pro napodobování a identifikaci žáků.“ (Gillernová, 2011, s. 145)

Učitel je nejen subjektem, ale i objektem výchovy a vzdělávání. Plní všechny své funkce a zároveň vzdělávací a výchovný proces na něj působí i zpětně, má výrazný vliv na jeho vlastní práci a na rozvoj jeho pedagogických schopností. (Kantorová, 2008, s. 192)

Před současným učitelem stojí velké úkoly. Je odpovědný za rozvoj svěřených žáků, za jejich přípravu pro základní sociální role i pro budoucí zaměstnání a ovlivňuje jejich osobnost. Cílem celé naší společnosti je optimálně rozvíjet novou generaci a učitel se na tomto cíli značně podílí. Mezi jednotlivými učiteli jsou však podstatné rozdíly. Existují vynikající pedagogičtí pracovníci, kteří mají dar přirozené autority, kterým jejich žáci věří, váží si jich a zamýšlejí se nad jejich doporučeními a podněty. Samozřejmě existují i učitelé, kteří jsou rozporuplní již ve svém lidském a morálním profilu nebo mají nedostatky ve všeobecném i odborném vzdělání, nemají autoritu u svých žáků a preferují nátlakové metody výchovného působení. Takoví učitelé nemají, čím by si své žáky získali, žáci jim nevěří, autoritu si musí vynucovat a tyto učitelé další generaci kvalitně nevychovávali. Výchovné působení těchto učitelů působí spíše negativně, i když mnozí z nich si to neuvědomují či nepřipouštějí. Každého učitele by měli charakterizovat základní kvality, které se dají shrnout do několika skupin. Úspěšná výchovně vzdělávací činnost je závislá na hodnotové orientaci učitele, na jeho všeobecném a odborném vzdělání, na jeho pedagogické erudici a také na jeho osobnostních rysech a jeho charakteru. Pokud jsou tyto aspekty v harmonii, je dán předpoklad, že učitel bude na žáka účinně výchovně působit a vzdělávat ho. (Jůva, 2001, s. 56)

Povolání učitele je náročné nejen proto, že vyžaduje výbornou znalost odborných oblastí, které má učitel žákům předat, ale také pro velkou citovou investici, které se učitel při kontaktu s žáky nemůže vyhnout. (Šišák, 2006, s. 11)

2.2 Autorita učitele

Tradiční formování vzájemných vztahů mezi učiteli a žáky je založeno na převážně vnučené autoritě učitele a na podmíněném pozitivním přijímání učitele žákem. V tradičním pohledu to znamená, že učitel a žák mají přesně vymezené role. Učitel je především osoba odborně zdatná, která řídí, kontroluje a hodnotí výchovně vzdělávací proces. Žák je potom v tomto procesu podřízeným učitele a za úkol má pod vedením učitele získat potřebné vědomosti a dovednosti. Autorita učitele vychází z jeho řídicí role v procesu učení, souvisí s jeho mocí a vlivem a je posilována jeho odpovědností za výsledky učení. Učitelova autorita může být *přirozená* nebo *vynucená*. Přirozená autorita se vytváří přirozeným uznáním učitele žákem, zatímco vynucená autorita je výsledkem toho, že žák respektuje vůli učitele pod hrozbou sankcí, které má učitel k dispozici. (Kusák, Dařílek, 2001, s. 116)

Jiní autoři autoritu učitele rozdělují na *formální* a *neformální*. Autorita učitele je vlivem, který má učitel díky tomu, že žáci, případně rodiče vnímají, tedy respektují jeho převahu v nějaké oblasti. Autorita je dobrovolným podřízením pravomoci učitele, které se mu dostává od žáků a rodičů. Tím se liší od moci, která by spočívala na přímém donucení. Uznání pravomoci může být založeno na respektu k osobě konkrétního učitele, pak má tento učitel neformální autoritu nebo na respektu k roli, kterou ve společnosti má a pak hovoříme o formální autoritě. Rolí učitele je žáky učit a je tak představitelem požadavků, které společnost na žáky klade. K této roli se váže pravomoc rozhodovat o tom, jak se žáci budou učit a jakým způsobem je bude hodnotit, případně trestat. V tom spočívá formální autorita učitele. Neformální autorita souvisí s oblibou, obliba však není s neformální autoritou totožná, pouze ji ovlivňuje. Oblibu lze získávat různým způsobem a to například i liberálním postojem k negativnímu chování žáků nebo nižšími nároky na jejich znalosti. Neformální autorita závisí převážně na učitelově osobnosti a jejím základem je snaha napodobit učitele v jeho vlastnostech, které žáci zatím nemají, ale chtějí by je mít, také závisí na motivaci žáků a na jejich vztahu k předmětu. Existuje úzká spojitost mezi oblibou předmětu a vztahu žáků k učiteli tohoto předmětu. Není jednoduché vyjmenovat, na čem neformální autorita učitele záleží, ale většinou se jedná o to, že učitel umí vyučovat a má velmi dobrou věcnou znalost předmětu, který vyučuje. Nejdůležitější je ale přístup učitele k žákům, i když je zajímavé, že žáci většinou ocení, když je učitel přiměřeně náročný, ale nešíří kolem sebe „hrůzu“. Naopak žáci nepřijímají pozitivně, pokud je učitel příliš liberální a pokud po nich něco vyžaduje, ale sám své sliby či povinnosti neplní. (Kalhous, Obst, 2009, s. 398–399)

Kromě autorit shora uvedených existuje i celá řada dalších druhů autorit, např.:

Autorita skutečná – podřízení jsou vstřícní a mají respekt ke zvolené strategii (žáci jsou vstřícní k učiteli a mají respekt ke způsobu jeho výuky i k jeho osobě)

Autorita zdánlivá – nositel autority nemá podporu podřízených, z jejich strany schází ochota spolupracovat (učitel nemá podporu žáka a ten s ním nespolupracuje)

Autorita osobní – vliv, který přirozeně vyplývá z individuálních schopností a vlastností nadřízeného (učitele)

Autorita charizmatická – jejím základem je vystupování osobnosti a její vztah k lidem (vystupování učitele a jeho vztah k žákům)

Autorita morální – souvisí s charakterem osoby, poctivým vztahem k sobě a k ostatním lidem. (Vališová, 1998, s. 15)

Autorita získaná – vychází z autority přirozené, podílí se však na ní výchova a individuální cílevědomé úsilí a je získaná až v průběhu činnosti člověka. (Vališová, 2011, s. 447)

Autorita učitele není jednou pro vždy daná. Tak jak přicházejí noví žáci, učitelé stárnou a mění se. Upevňování a vytváření neformální autority je pro učitele celoživotním procesem. Je nutné, aby se učitel celoživotně vzdělával ve svém oboru a také, aby měl celkový rozhled, udržoval se na úrovni doby a rozuměl aktuálním potřebám svých žáků, což není jednoduché. (Kalhous, Obst, 2009, s. 400)

Pro učitele je neformální autorita ideální. Plyne z ovládnutí předmětu, který vyučuje, míry jeho pedagogických kompetencí, ze vztahu k žákům a projevovaným zájmem jak o žáky, tak i o předmět, který vyučuje. Neformální autorita je nezbytným předpokladem výchovného působení učitele na žáky. (Podlahová, s. 20)

2.3 Ideální učitel

Pedagogicko-psychologičtí pracovníci se opakovaně snažili vytvořit seznam charakteristik ideálního učitele. U většiny z nich však jejich snaha skončila na tom, že ve školním prostředí ideál v pravém slova smyslu nelze nalézt. Společenské podmínky, vzdělávací koncepce i edukační cíle nejsou neměnné, mění se charakter interakce učitelů i jejich partnerů, tedy žáků, rodičů, kolegů apod. Na profesi učitele jsou kladeny určité nároky, které pouze stanovují určitý cíl, ke kterému by mělo být směřováno. Ale ani tento cíl nemusí vyjadřovat, jak bude učitel

úspěšný v konkrétní situaci. Určitý konkrétní učitel může být pro konkrétního studenta ideálem, ale pro jiného studenta nikoliv. (Gillernová, Krejčová, 2012, s. 51)

Většina studentů se shoduje na tom, že ideálním učitelem je ten učitel, který dokáže naučit, má autoritu, chová se slušně a není zákeřný. Uznání se dostává od žáků zejména těm učitelům, kteří jsou schopni sjednat si respekt, zajistí takové podmínky, aby měli klid na práci, využívají spravedlivě výchovné prostředky a umí nakládat se svoji autoritou. (Dvořák, 2010, s. 213)

Většina rodičů a jejich dětí má představu, že existuje ideální učitel, který dokáže vyřešit každou situaci, dokáže úspěšně motivovat jakéhokoli žáka a právě na takového učitele má jejich dítě právo. Tato představa je nerealistická. Očekávání rodičů a dětí učitel nemůže splnit, protože každá osobnost má své chyby, nikdo není bezchybný a tedy ani učitel nemůže všem požadavkům, které jsou na něj kladeny, vyhovět. (Gillernová, Kebza a kol., 2011, s. 150)

2.4 Typologie učitelů

Každý člověk a tedy i každý učitel je neopakovatelnou individualitou. Každá osobnost a tedy i osobnost učitele má vždy vlastnosti obecné, ale i vlastnosti typické a individuální. Existují vlastnosti, které jsou většinou společné pro různé jedince a tyto společné vlastnosti vytvářejí psychologické typy. (Prunner, 2003, s. 124)

I pokud popisujeme učitelskou profesi, musíme vzít v úvahu to, že tato socioprofesní skupina je vnitřně velmi determinovaná a z toho důvodu se vytvářejí různé typologie učitelů. Pedagogické pracovníky lze rozčlenit do několika typologických kategorií. Toto rozdělení nám pak umožní lépe porozumět jejich způsobům chování a jednání v proměnlivých situacích a učitelovy projevy snadněji respektovat. Typologií učitelovy osobnosti existuje celá řada, některé zmíním ve své diplomové práci.

Nezákladnější je typologizace dle toho, na kterém druhu a stupni školy učitelé pracují. Tato typologizace se projevuje už v systému přípravy učitelů, v jejich platovém ohodnocení, prestiži apod.

Kategorie učitelů v České republice:

- učitelé základních škol:
 - 1. stupně
 - 2. stupně
- učitelé mateřských škol
- učitelé středních odborných škol
- učitelé vysokých škol
- učitelé středních odborných učilišť
- učitelé gymnázií
- učitelé speciálních škol
- učitelé vyšších odborných škol

Téměř 40 % všech učitelů v České republice představují učitelé základních škol, téměř 15 % učitelé mateřských škol a přibližně stejný počet je učitelů středních odborných škol. Uvnitř učitelské profese dochází dále k dělení učitelů podle oborů, respektive předmětů, které vyučují. (Průcha, 2002, s. 22)

Domnívám se a trůfám si i tvrdit, že nejvíce ideálních učitelů či spíše učitelek, pokud bychom měli vycházet z hodnocení žáků, bychom našli v mateřských školách a na prvním stupni základní školy. Učitelé na těchto školách jsou žáky většinou přijímáni zcela bezpodmínečně a s výrazným citovým zabarvením.

Podle Pelikána existují dvě základní skupiny typologií učitelů:

typologie pedagogické osobnosti

typologie pedagogického působení

U typologií pedagogické osobnosti se zjišťují zejména povahové rysy pedagoga a jeho sociální postoje. U typologie pedagogického působení se provádí analýza učitelovy činnosti. (Pelikán, 1991, s. 23)

2.4.1 Typologie dle osobnosti pedagoga

Tyto typologie se soustředí na zkoumání osobnosti pedagoga a většina z nich byla vytvořena psychology.

2.4.1.1 Döringova typologie

Döringova typologie osobnosti učitelů bývá často uváděna. Woldemar Oskar Döring (1880–1948) vycházel ze všeobecné typologie osobnosti německého psychologa a vysokoškolského pedagoga Eduarda Sprangera, která byla založena na hodnotách upřednostňovaných v osobním životě. Spranger popsal šest základních typů osobnosti a následně Döring tyto typy upravil tak, aby popisovaly osobnost učitele a vznikla typologie do značné míry determinující přehledně vyučovací styl učitele. Charakteristika jednotlivých typů osobnosti podle Döringa:

Náboženský typ – učitel je zaměřen na smysl života, je spolehlivý, ale vážný a uzavřený, nemá smysl pro humor ani pro hru. Žákům se nedokáže přiblížit, jeví se jim jako pedant a puntičkář. Náboženský typ může být více citový nebo více intelektuální.

Estetický typ – učitel je schopen vžívat se do osobnosti žáka, utvářet ji, je empatický. Za nejvyšší hodnoty považuje krásu, harmonii a půvab. Má sklon k individualismu a nezávislosti a i žáka se snaží vést tak, aby se z něj stal nezávislý jedinec. Estetický typ může být aktivně tvořivý a pasivně receptivní.

Sociální typ – zajímá se o potřeby i zájmy svých žáků, neomezuje své sympatie na jednotlivce. Charakterizuje jej vstřícnost, trpělivost, tolerance a spravedlnost. Jeho cílem je vychovat společensky prospěšné jedince. Většinou však nebývá příliš přísný a náročný.

Teoretický typ – má větší zájem o předmět, který vyučuje než o samotného žáka. Nemá zájem blíže poznat osobnost žáka a porozumět mu. Na znalosti a dovednosti žáků je náročný. Žáci z takového učitele mají často strach.

Ekonomický typ – je orientovaný na maximální výsledky s minimálním výdejem své energie a sil, je úspěšným metodikem, volí účelné didaktické metody, kterými vede žáky k samostatnosti. Je příliš praktický a nemá smysl pro fantazii a originalitu.

Mocenský typ – prosazuje vlastní osobnost, třeba i agresí. Je přísný, náročný a velmi kritický. Má rád vlastní převahu, často trestá a užívá si pozice nadřazenosti. Radost mu dělá pocit, že se ho žáci bojí. (Zormanová, 2014, s. 45)

Döringova typologie osobnosti učitelů je poměrně dobře detailně vypracovaná, nicméně si myslím, že většina učitelů je charakteristická spíše kombinací jmenovaných typů osobnosti.

2.4.1.2 Jungova typologie

Carl Gustav Jung (1875–1961) ve své typologii vychází ze vztahu osobnosti k vnitřnímu či vnějšímu světu. Někteří lidé se orientují spíše na vnější svět, jiní se vztahují k sobě samému a ke svému vnitřnímu životu. Podle toho osobnost pedagoga Carl Gustav Jung rozdělil na *extroverty* a *introverty*.

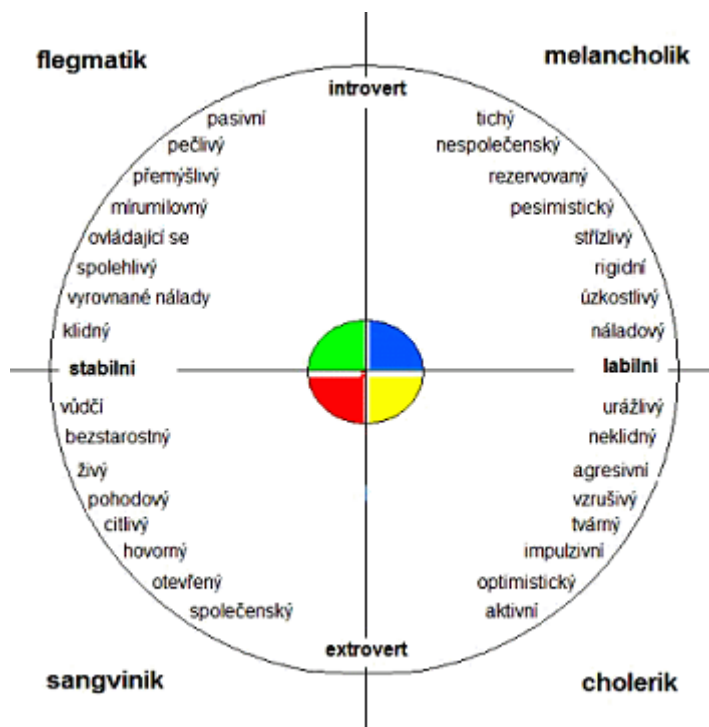
Extrovert – má rád lidi, je družný, společenský, má hodně přátel, rád si povídá s lidmi, nemá problém navázat kontakt, touží po vzrušení, riskuje a upoutává pozornost, ale dokáže být i impulzivní nebo se rozhněvat.

Introvert – je opakem extroverta, je klidný, zdrženlivý, uzavřený vůči lidem. Nemá rád vzrušení, soustředí se na sebe, kontroluje své city a málokdy se rozzlobí.

Pro osobnost pedagoga je vhodnější extrovertní zaměření, neboť takový učitel má energii, dokáže při výkladu učiva používat humor, rád s žáky diskutuje. Pokud je učitelem introvert, má většinou problém s autoritou u studentů, neboť je klidný a pasivní. (Nakonečný, 1998, s. 355)

2.4.1.3 Eysenckova typologie

Podle Hanze Eysencka (1916–1997) se v každé osobnosti kombinují dvě dimenze, kdy první dimenzí je *extroverze* a *introverze* a druhou *labilita* a *stabilita*. Na základě kombinací těchto dimenzí došel k podstatně většímu počtu vlastností jednotlivých osobností společně se čtyřmi klasickými typy temperamentu. (Čáp, Mareš, 2001, s. 164)

Obrázek 1. Eysenkovo typologické schéma (online, 2007)

Pro povolání učitele se více hodí temperamenty stabilní, což znamená flegmatik a sangvinik, než temperamenty labilní, tedy melancholik a cholerik.

Labilita přináší nedostatek sebeovládání a sebejistoty. Labilní člověk je náladový a psychicky nestálý, což je u učitele nežádoucí. Preferovaným učitelem je sangvinik, který je odolný vůči zátěži, psychicky vyrovnaný, schopný interakce se žáky, přístupný k diskusi a dokáže být dobrým vůdcem.

2.4.2 Typologie podle pedagogického působení

Již z názvu vyplývá, že přímo souvisí s působením pedagoga na žáky, vychází z rozebírání učitelovy činnosti, která patří do pedagogického procesu. Každý učitel na žáky působí jiným způsobem. Reakce každého učitele na podněty může být jiná, neboť každý učitel je jiný. Pedagogické působení typově stejných učitelů však může být podobné. (Pepikán, 1991, s. 23)

2.4.2.1 Caselmannova typologie

Typologie Christiana Caselmanna (*1949) je teoreticky velmi dobře propracovaná a psychologicky přesvědčivá. Je založena na tom, zda se učitel při své práci zaměřuje na osobnost žáka nebo na vyučovaný předmět. V pedagogickém působení učitelů by podle něj měly být zastoupeny obě dvě složky, výchovná i vzdělávací a každý učitel by si měl sám uvědomit, která složka u něj převažuje a tomu přizpůsobit vyučování. Podle tohoto kritéria rozdělil Caselmann učitele na dva základní typy:

Logotrop – učitele, který je zaměřený na svůj učební předmět a klade důraz na vzdělávání žáka. Snaží se vyvolat u žáka zájem o probíranou látku, předává žákům co nejvíce informací, osobní problémy žáků ho však nezajímají. Mezi jeho neoblíbené žáky patří především ti, kteří nemají v oblibě jeho předmět.

Paidotrop – učitele zaměřeného na osobnost žáka. Snaží se ho pochopit a respektuje jeho individualitu, často snižuje své požadavky na žáky a někdy i příliš zasahuje do jejich osobního života.

Na základě těchto dvou základních typů rozpracoval teorii čtyř typů učitelů:

Filozoficky orientovaný logotrop – chce žákům vštípit světový názor podle vlastního chápání a svůj názor na probíranou problematiku a nerespektuje názor jiných. To může vést k vyhoceným situacím a konfliktům s žáky, kteří jeho názory nepřijímají. Ty žáky, kteří však přijmou jeho pohled na svět, pak dokáže silně ovlivnit.

Odborně-vědecky orientovaný logotrop – je častým typem učitele. Má velké znalosti svého oboru, ve svém oboru pokládá všechno za důležité a chce žáky co nejvíce naučit. Dokáže žáky nadchnout pro svůj předmět a srozumitelně jim učivo vysvětlit. Jeho výchovné působení je však nízké, bývá přísný, upřednostňuje svůj předmět a nemá dostatek pochopení pro individuální zvláštnosti žáků.

Individuálně psychologicky orientovaný paidotrop – jeho pedagogické působení je zejména výchovné. Má zájem utvářet osobnost žáka, k žákům má rodičovský vztah, snaží se je pochopit a důvěřovat jim. Ve vyučování mívá úspěch, přestože očekává disciplínu a také mívá kladný výchovný vliv na problémové žáky. Vzdělání žáků však může zaostávat. Takovýto učitel je vhodný pro funkci výchovného poradce školy.

Všeobecně psychologicky orientovaný paidotrop – snaží se utvářet osobnost žáka a zároveň v něm vzbudit i zájem o méně zajímavé učivo a překonat negativismus žáků. Vyznačuje se zejména racionálními prvky a snaží se řešit výchovné otázky obecného rázu.

Caselmann dále rozdělil učitele podle jejich stylu vedení třídy na:

Autoritativní typ – častěji se vyskytuje u logotropů. Nemá smysl pro spravedlnost, nepoužívá humor a nebývá k žákům laskavý. Také vyžaduje důsledné plnění úkolů a jako výchovný prostředek u něj převažuje trest.

Sociální typ – vychází spíše z paidotropa. Žákům ponechává větší volnost, chce být jejich přítelem, vede je k samostatnosti a odpovědnosti, funguje spíše jako rádce. (Kohoutek, 2009; Kantorová, 2008 s. 183)

Dle pedagogických postupů Caselmann dále rozlišuje ještě další tři typy učitelů:

Vědecko-systematický typ – ve vyučovací hodině pracuje promyšleně, dokáže látku systematicky třídit, učivo vysvětluje jasně a srozumitelně. U žáků rozvíjí logické myšlení.

Umělecký typ – je pro něj příznačná intuice, má silně rozvinutou představivost a názorné myšlení. Názorným výkladem dokáže upoutat pozornost žáků a vyvolat u nich kladný vztah k vyučovanému předmětu. Látku však většinou nedokáže zpracovat logicky a nerozvíjí logické myšlení. Tento typ učitele je běžný především při výuce literatury a dějepisu.

Praktický typ – má dobré organizační vlohy a organizační schopnosti. Dokáže dobře rozvíjet praktické myšlení žáků, při výuce využívá názorné pomůcky. Jeho hodiny však postupně mohou docílit podoby pouze povrchně rutinního předávání informací. (Kohoutek, 2009; Kantorová, 2008, s. 183)

2.4.2.2 Lewinova typologie

Výzkumem stylů výchovy učitele se zabýval i Kurt Lewin (1890–1947). Ve svém výzkumu vycházel z předpokladu, že každý učitel používá určitý výchovný styl a to bez ohledu na konkrétní situaci. Tento americký psycholog rozdělil pedagogické pracovníky na tři skupiny:

Dominantní (autoritativní, autokratický, diktátorský) styl – je typický tím, že vychovatel hodně rozkazuje, hrozí a trestá. Vyhledává chyby žáků, nemá pro ně pochopení a nedává jim prostor pro diskusi a samostatné myšlení. Nesnaží se žákům porozumět, vnucuje jim své zkušenosti a myšlenky a ve třídách vyvolává atmosféru strachu a napětí. Tímto způsobem vedená třída mívá většinou vysoký výkon, ale pouze tehdy, pokud je kontrolována. Určité slabší typy žáků mohou mít z tohoto stylu učitele i psychosomatické potíže. Silnější typy žáků pak bývají zvýšeně asertivní a mohou se projevovat i agresivně.

Nezasahující (liberální) styl – učitel vede žáky málo nebo vůbec ne, nerozkazuje jim, netrestá je a ani je nekontroluje. Žáci potom pracují chaoticky a většinou nedosahují dobrých výsledků, přestože by toho byli schopni. Učitel nevyžaduje důsledné plnění úkolů a nezajišťuje potřebnou organizaci společné činnosti. Tento typ výchovy je méně škodlivý než autoritativní, neposkytuje ale žákům normy a požadavky potřebné pro jejich dobrý rozvoj.

Integrační (demokratický) styl – vyznačuje se pevným výchovným působením a dostatkem kontroly. Žáci dostávají prostor i pro iniciativu, samostatnost a tvořivost. Učitel se snaží působit příkladem, tresty používá spravedlivě a vyváženě. Vychovává pomocí návrhů, žáci je nemusí přijmout. Tento styl nejlépe rozvíjí osobnost žáka, pro učitele je však značně obtížný a předpokládá u něj ideální strukturu vlastností. (Kohoutek, 2009)

2.4.2.3 Vorwickelova typologie

E. Vorwickel při tvorbě své psychologie vycházel z předpokladu, že učitele lze rozdělit podle toho, zda věnují větší pozornost výchově žáků nebo jejich vzdělávání. Jeho model je tvořen čtyřmi typy učitelů:

Striktně věcný typ učitele – zaměřuje se pouze na zkušební látku, klade důraz na její didaktickou úpravu a co nejpečlivější předání informací žákům. Nejdůležitější jsou pro něj informace uvedené v učebnici, vyžaduje přesnou znalost pojmů, nepodporuje samostatné myšlení a tvořivost.

Oduševněně věcný typ učitele – při svém výkladu používá logický sled informací, pracuje pouze s chápajícími a inteligentními žáky. Nepodporuje tvořivé myšlení.

Naivně osobní typ učitele – nejvíce využívá emoce a city a bývá úspěšný v předmětech, kde je citové působení potřeba, například při výuce literatury. Je schopen získat žáky pro spolupráci, zejména v malých skupinách. Logickou úvahu příliš nepoužívá, rozhoduje se intuicí, vůči žákům je benevolentní, jeho výkony však kolísají. Na prvním místě je u něj osobnost žáka.

Uvědoměle osobní typ učitele – netrvá na znalosti příliš velké kvantitativně, ale obsah učebního předmětu respektuje. Vysvětluje pouze učivo, které je podle něj přínosné pro vývoj osobnosti žáka. Žáky tedy vzdělává a zároveň na ně výchovně působí. Tento typ učitele bývá u žáků velmi oblíben. (Kohoutek, 2009)

2.4.2.4 Lukova typologie

E. Luka ve své typologii vycházel ze dvou kritérií a zkoumal reakci pedagogů na působící podněty a způsob zpracování vnějších podnětů v jejich psychice. Na základě uplatnění obou dvou kritérií charakterizoval čtyři typy pedagogů:

Naivně reproduktivní typ – bývá oblíben mladšími žáky. Většinou se jedná o učitele začátečníka, který zatím nemá vlastní názor, a proto sám málo vede žáky k samostatnosti a tvořivosti, reaguje instinktivně a preferuje paměťové učení.

Naivně produktivní typ – bývá oblíbený u žáků středního a staršího školního věku. Ve zpracování učební látky je kreativní, vede žáky k tvořivosti a samostatnosti, výklad zpestřuje vlastními názory, používá logický úsudek, je jistý při rozhodování a pohotový.

Reflexivně reproduktivní typ – má dobré vědomosti, které ale neumí žákům předat. Je pomalý v rozhodování, neumí svižně reagovat v neočekávaných situacích, nemá autoritu a u žáků bývá neoblíbený.

Reflexivně produktivní typ – dovede pečlivě zpracovat podněty z vnějšku, dovede je přepracovat i kreativně domýšlet. Tyto podněty nedokáže ale adekvátně aplikovat, ke svým žákům se nedovede snadno přiblížit. U žáků nebývá oblíbený. (Kohoutek, 2009)

2.4.2.5 Andersonova typologie

Harald Homer Anderson (1897–1990) ve své typologii vychází z předpokladu, že mezi žáky a učiteli existují dva klíčové druhy vztahů a tedy i dva typy učitelů:

Dominativní (panovačný) typ – je známkou nejistých učitelů, kteří nechápou své žáky a nemají snahu jednat tak, aby to bylo v souladu s psychikou žáků. Tento přístup je patrný většinou ve vztahu učitele k žákům stejného pohlaví. Tento typ dělí Anderson ještě na tři podtypy:

- dominativní typ s viditelnými konflikty se žáky
- dominativní typ bez viditelných konfliktů se žáky
- dominativní typ s tendencí ke spolupráci

Integrativní (slad'ující) typ – je typický pro vyrovnané učitelé, kteří mají dostatečnou sebedůvěru. Vyznačují se demokratickým přístupem k žákům a respektem k jejich individualitě.

Tento typ dále Anderson dělí na dva podtypy:

- integrativní typ bez viditelné spolupráce učitelů a žáků
- integrativní typ s výraznou tendencí ke spolupráci (Kantorová, 2008, s. 184)

2.4.2.6 Novodobá typologie

Jako zajímavost bych uvedla slovenský pokus zjistit celkový vztah učitelů ke školství, ke škole jako takové, k žákům i k vlastní profesi. Na základě empirického výzkumu byla vytvořena novodobá typologie, která je použitelná i v českém prostředí.

Tato typologie je komplexní, zachycuje typické projevy chování, hodnoty a normy učitelů současnosti.

Jednotlivé typy novodobé typologie:

Plačky – učitelé, kteří „lamentují“ nad stavem školství i vlastním postavením, nevěří sobě ani druhým, bojí se svých nadřízených a v práci jsou málo efektivní. Neodvážejí se vyjádřit svůj názor, nevyjadřují se k budoucnosti školství a jediné co je zajímá je, jaký sešit či jinou školní pomůcku žák potřebuje.

Ignoranti – učitelé, kterým je všechno jedno, myslí si, že školství je v úpadku a nikdy to nebude jinak. Učiteli zůstávají jen proto, že nechtějí hledat jiné zaměstnání. Často však tento postoj předstírají, aby přežili.

Fanatici a nenapravitelní idealisté – patří mezi opory školství, mají rádi děti i pedagogickou práci. Vadí jim existující stav ve školství a špatné platové podmínky, ale nehovoří o tom a doufají, že bude lépe.

Tandemisté – snaží se vždy držet osob a proudů, které udávají směr ve školství. Přidávají se k moderním pedagogickým směrům a různým projektům tak, aby to pro ně bylo výhodné. Preferují děti vlivných rodičů a vůči ostatním jsou bezohlední. Nemají vlastní názor, přidávají se k názorům, které jim vyhovují. Jsou se sebou sami spokojeni.

Aristokraté – nebojácní, připravení, přemýšliví a cílevědomí. U žáků mají přirozenou autoritu a neoblíbení jsou pro autoritativní nadřízené. Stále se zdokonalují ve svém oboru, velmi dobře vyučují a pro žáky jsou vzorem. Mají vlastní názory, které umí obhájit. Kolegové je respektují, ale často jim závidí.

Podnikatelé – práce ve škole pro takto nastavené učitele je druhořadá. Základem je pro ně podnikání a škola je pro ně pouze organizací, která za ně platí pojistné a platí jim kapesné. Za socialismu to byli učitelé, kteří vyjednávali protekci za různé protislužby. Otázky budoucnosti školství je udivují, neboť se domnívají, že ve školství je všechno v pořádku.

Zběhové – bývalí učitelé, kteří nezvládli vyrovnat se s rozporem mezi nároky na kvalifikaci a úrovní své mzdy. Vzpomínají sice na dobu ve škole, ale peníze jsou pro ně důležitější (Kantorová, 2008, s. 186–188)

„Význam všech těchto typologií učitele spočívá v tom, že můžeme lépe poznat učitelskou osobnost prostřednictvím vlastností, které jsou pro ni charakteristické.“ (Kantorová, 2008, s. 182)

2.4.3 Typologie zahrnující osobnost pedagoga a jeho pedagogické působení

Z výše popsaných typologií osobnosti pedagoga a typologií zaměřujících se na pedagogické působení je jasné, že není možné tyto typologie od sebe oddělit, neboť vždy se osobnost pedagoga odráží v jeho pedagogickém působení.

2.4.3.1 Typologie komunikačního stylu učitele

Brekelmansová, Levy a Rodriguezová pracovali na typologii komunikačního stylu učitele, vycházeli z rozborů výzkumů interpersonálního chování učitele a vytvořili osm typů komunikačního stylu:

Direktivní (directive) typ – je ve třídě dominantní, je schopný organizátor a vyučovací hodinu má připravenou tak, aby splnila svůj účel a bylo dosaženo stanovených cílů. Převážně si od žáků udržuje určitý odstup, ale může být i družný a žáky chápat. Je náročný a po žácích vyžaduje určitou úroveň znalostí. Snaží se udržovat v hodinách kázeň i tím, že vyvolává žáky vyrušující a ty, u kterých je vidět, že nedávají pozor.

Autoritativní (authoritative) typ – atmosféra ve třídě autoritativního učitele je příjemná, učitel je dobrý organizátor, nastaví určitá pravidla a postupy, které žáci přijmou za své. Žáci v jeho hodinách dávají pozor a dobře pracují. Výuka je logicky nastavená a pro žáky zajímavá. Učitel vnímá potřeby žáků a věnuje pozornost každému z nich. Pro žáky je dobrým učitelem.

Tolerantní a autoritativní (tolerant and authoritative) typ – vede žáky k odpovědnosti a svobodě, proto preferuje spíše skupinovou výuku a při svých hodinách střídá výukové metody. S žáky má blízký vztah, má je rád a práce s nimi ho těší. Žáci mají nastavená pravidla a mírné vyrušování je tolerováno, přesto dosahují v jeho hodinách dobrých výsledků a cílů, které učitel stanovil.

Tolerantní (tolerant) – jeho hodiny žáci vnímají jako dobré, ve třídě je uvolněná atmosféra bez napětí. Protože učitel nemá zpracovanou patřičnou přípravu na hodinu, může výuka někdy působit chaoticky. Je více orientovaný na vztah k žákům, zajímá ho i jejich osobní život.

Nejistý/tolerantní (uncertain/tolerant) typ – učitele charakterizuje ignorace vzhledem k dění ve třídě. Je schopný stále vysvětlovat učební látku pro ty, co nedávali pozor, většinou přehlíží vyrušování a raději při výkladu zvýší hlas. Výjimečně zasáhne, ale bez většího efektu, neboť žáci vlastně nemají nastavena žádná pravidla.

Nejistý/agresivní (uncertain/aggressive) typ – učitel a žáci tvoří soupeře, žáci svým nevhodným chováním provokují učitele, který reaguje i výbušně, což žáky podnítí k další akci vedené proti učiteli. Učitelova nejistota nahrává žákům, kteří vidí chybu na straně učitele.

Represivní (repressive) typ – takto zaměřený učitel je žáky špatně vnímán. Žáci v jeho hodinách nevyrušují, neboť vědí, že i za drobný prohřešek budou potrestáni a to většinou špatným hodnocením. Učitel má nastavena striktní pravidla a vyžaduje bezpodmínečnou poslušnost. Neposkytuje žákům žádnou pomoc a oporu, přesto od žáka očekává dobrý výkon, kterého však žáci dosahují velmi těžce.

Učitel dřič (drudging) – je v postavení mezi učitelem nejistý/tolerantní a nejistý/agresivní. Snaží se žáky aktivně motivovat a to především proto, že právě tato motivace udrží jejich pozornost, k čemuž učitel vynaloží mnoho úsilí a tím si zajistí alespoň pozornost a kázeň. Snaží se prosadit svou autoritu a tímto způsobem se mu to daří. (Brekelmansová, Levy, Rodriguezová, 1993, s. 46–55)

2.4.3.2 Learyho typologie

Nemohu vynechat typologii osobnosti tohoto tvůrce, neboť z ní vychází dotazník interakčního stylu učitele, použitý v mém výzkumu, který popisují ve své diplomové práci.

Podkladem teorie osobnosti Timothy Learyho (1920–1996) je interpersonální chování, kdy vycházel z výzkumu svých psychiatrických pacientů a primárně byla jeho teorie určena pro práci s nimi. (Mareš, Gavora, 2004, s. 104)

Leary analyzoval výroky svých pacientů a podle nich vytvořil šestnáct typů interpersonálního chování, které následovně zredukoval na osm typů:

- **Autokratická osobnost** – osobnost, která vede, radí, má schopnosti a tím i autoritu, její chování je energické
- **Egocentrická osobnost** – typické pro ni je sobecké chování, orientace na vlastní osobu, ostatní k ní nemají důvěru
- **Agresivní osobnost** – nepřátelská k druhým, trestá je
- **Podezřivá osobnost** – kritická až skeptická k druhým, zklamaná, zahořklá, u druhých vyvolává odmítavé chování
- **Ponižená osobnost** – skromná, plachá, u druhých vyvolává snahu vést ji
- **Hyperkonformní osobnost** – závislá, poddajná, bezradná, bojácná a to i v interakci, potřebuje od druhých radu a pomoc
- **Hyperafiliativní osobnost** – k druhým přátelská, spolupracující, se sklonem ke kompromisům, usměvavá, v druhých vyvolávající lásku a něžnost
- **Hyperprotektivní osobnost** – ukazuje nezávislost a sílu přátelskou formou, je pomáhající, podporující a ohleduplná, v druhých vzbuzuje důvěru. (Prunner, 2003, s. 126)

Problematikou typologií učitelů se zabývalo velké množství odborníků a to psychologů, pedagogů i filozofů. Důvodem výzkumů, na základě kterých typologie vznikaly, nebyla snaha zařazovat učitele do jednotlivých typologických kategorií, ale snaha zajistit pro žáky kvalitní vzdělávací a výchovné působení.

2.5 Aplikace Learyho typologie do školního prostředí

Learyho psychologický model sloužil pro klinické účely a nebylo možné ho mechanicky použít v oblasti výchovy a vzdělávání. O převod do školního prostředí se zasloužil T. Wubbels spolu s dalšími odborníky. Wubbels vycházel ze systémového přístupu, to znamená, že chápal komunikaci a interakci ve výuce jako jeden systém, kdy jednotlivé prvky, to znamená žáky, celou třídu, učitele a jejich chování nelze oddělit a zkoumat bez souvislostí. Spolu se svými kolegy na univerzitě v Utrechtu charakterizovali interakční styl učitele a vytvořili QTI (The Questionnaire on Teacher Interaction) dotazník pro výzkum interakčního stylu učitele. (Dytrtová, Krhutová, 2009, s. 28)

Pro účely potřeb českého školství dotazník interakčního stylu učitele přeložili, modifikovali a standardizovali nejdříve ve slovenské a později i v české verzi, Jiří Mareš, Peter Gavora a Josef Lukas.

QTI dotazník interakčního stylu učitele posuzuje učitele v osmi dimenzích. Dimenze organizátor, pomáhající, chápající, zodpovědný, nejistý, nespokojený, kárající a přísný. Blíže se o dotazníku zmiňuji v praktické části diplomové práce.

Myslím si, že ke všem popsaným typologiím lze uvést: *„Přiřazením učitele k některému z typů označujeme pouze jeho převládající dispozice, toto přiřazení nemůže být jeho hodnocením, protože každá učitelská osobnost je mnohem složitější a nedá se vměstnat do určitého typu.“* (Kantorová, 2008, s. 188)

2.6 Interakční styl učitele

Během školního vyučování se učitel a žáci navzájem ovlivňují. Podle toho jaké vlastnosti má osobnost učitele a jakým způsobem pojmá výuku, si vytváří svůj osobní interakční styl, který je ovlivněn i tím, jak se chová a jedná konkrétní žák nebo konkrétní třída.

Interakční styl učitele v sobě zahrnuje záměrné i spontánní působení učitele, ale i druhy a četnost odměn a trestů, celkové klíma třídy apod. Patří do něj i postupy, techniky pedagoga a i názory učitele na žáky a na jejich výchovu. Determinace interakčního stylu je dána společensko-historickými podmínkami, zkušenostmi a vlastnostmi učitele, ale i žáků. (Sirotová, 2000, s. 117–118)

Chování a jednání žáků mění plánovaný průběh vyučovací hodiny a učitel většinou přizpůsobí výuku potřebám žáků. Učitel tedy reaguje na jednání a potřeby žáků, odpovídá na jejich impulsy a zároveň je to i naopak. Toto vzájemné působení se nazývá interakcí, neboli vlivem člověka na člověka. Interakce musí být oboustranná, tedy za účasti učitele i žáků.

Během výuky dochází k interakci velmi často. Může mít podobu verbální i neverbální, kdy komunikace probíhá slovně nebo pomocí mimiky, pohledu, haptiky, gestikulace, posturologie atd. Vliv na podobu verbálního i neverbálního projevu mají především vlastnosti učitele. Projev učitele je ovlivněn zkušeností, věkem i vztahem k vyučovaným předmětům, ale i tím jaké cítí učitel ke svým žákům sympatie. Naopak je důležité i to, jak žáci vnímají vyučovací předmět a jaké sympatie v nich vyvolává učitel. (Gavora, 2005, s. 45)

Interakční styl učitele se postupně vyvíjí zkušeností, praxí, sebereflexí a postupně se z něj stává trvalá charakteristika učitele. Každý učitel má svůj specifický interakční styl, který je právě pro něj typický. Na základě této charakteristiky mohou žáci předvídat chování a jednání učitele, předcházet možným konfliktům, případně účelově konflikt vyvolat. ((Mareš, Gavora, 2004, s. 107)

Předpokladem správně nastaveného interakčního stylu učitele je rozvíjení jeho emocionální inteligence, sebevědomí, organizace vlastního života, motivování sebe sama, empatie a kontakt s jinými lidmi. (Dytrtová, Krhutová, 2009, s. 26)

Existuje hodně klasifikací interakčních stylů učitele. Klasifikace vycházejí z jednotlivých typologií učitelů, kdy podle charakteristiky jednotlivého typu učitele, lze vyvodit ten interakční styl, který náleží k danému učiteli.

3 METODIKA PRÁCE

V praktické části práce popisuji a komplexně shrnuji problematiku výzkumu, který je nedílnou součástí diplomové práce. Svým výzkumným šetřením navazuji na teoretické poznatky získané studiem odborné literatury, které jsem shrnula v teoretické části práce.

3.1 Metodika výzkumu

Základní specifika výzkumného šetření:

Základní pojetí: Empirický výzkum

Přístup: Kvantitativní výzkum

Výzkumná metoda: Dotazování

Zpracování dat: Počítačové – Microsoft Excel, aritmetický průměr

Technika sběru dat: Standardizovaný dotazník QTI

V následujících kapitolách se budu věnovat jednotlivým částem výzkumného šetření, které bylo zaměřeno na to, jak žáci vidí a vnímají osobnost učitele.

3.1.1 Teoreticko-praktická příprava

Je mnoho našich i zahraničních zdrojů, které se věnují tématu zpracování diplomových prací a realizaci samotného výzkumu. Teoretická příprava zahrnovala z největší části především studium odborných publikací, článků, studií a dokumentů, zabývajících se osobností a typologií učitele. Při studiu těchto odborných textů jsem se zaměřovala zejména na jejich validitu a srovnávání případně ucelenost teorií jednotlivých autorů. V malém rozsahu jsou v teoretické části zahrnuty osobní zkušenosti a úvahy.

V praktické přípravě jsem se věnovala studiu odborných publikací zabývajících se výzkumem v pedagogice. Dále jsem podrobně prostudovala dotazník, který jsem ke svému výzkumu použila a v neposlední řadě jsem mnoho času i energie věnovala návštěvám několika středních škol a odborných učilišť, kde jsem diskutovala s vedením škol o možnostech výzkumu a o přínosu provedeného výzkumu pro školu i jednotlivé učitele.

3.1.2 Výzkumné problémy

Výzkumné problémy (VP) a pracovní hypotézy (H) byly vymezeny na základě daného cíle diplomové práce. Stanovené výzkumné problémy a pracovní hypotézy vyjadřují výzkumný záměr mé práce a jsou vyjádřeny následovně:

- VP₁ Ve které dimenzi byly zachyceny nejvyšší průměrné hodnoty, získané vyhodnocením dotazníků všech respondentů?
- VP₂ Ve které dimenzi byly zachyceny nejnižší průměrné hodnoty získané, vyhodnocením dotazníků všech respondentů?
- VP₃ Ve které dimenzi bylo dosaženo nejvyšší průměrné hodnoty z hodnocení učitelů žáky maturitních oborů?
- VP₄ Ve které dimenzi bylo dosaženo nejnižší průměrné hodnoty z hodnocení učitelů žáky maturitních oborů?
- VP₅ Ve které dimenzi bylo dosaženo nejvyšší průměrné hodnoty z hodnocení učitelů žáky učebních oborů?
- VP₆ Ve které dimenzi bylo dosaženo nejnižší průměrné hodnoty z hodnocení učitelů žáky učebních oborů?
- H₁ Hodnocení učitelů žáky maturitních oborů se odlišuje od hodnocení učitelů žáky nematuritních oborů.
- H₂ Výsledky hodnocení učitelů humanitních předmětů se liší od výsledků hodnocení učitelů přírodovědných a technických předmětů.
- H₃ Vyššího zastoupení v dimenzi přísný dosáhnou vyhodnocením výsledků žáci maturitních oborů.

3.1.3 Charakteristika výzkumného souboru

Účastníky výzkumného šetření byli učitelé a žáci Středního odborného učiliště ve Svitavách. Střední odborné učiliště Svitavy je jediným školským zařízením v uvedeném městě, které vzdělává žáky jak v maturitních oborech, tak i v tříletých učebních oborech. Obory mechanik seřizovač, mechanik seřizovač – mechatronik a mechanik plastikářských strojů jsou čtyřleté studijní obory s maturitou. Obráběč kovů, zámečnick, nástrojař, klempíř, instalatér a prodavač jsou tříleté učební obory. Ředitel školy vybral šestnáct učitelů, kteří byli hodnoceni pomocí dotazníků určenými žáky. Učitelé v mé diplomové práci budou označeni pouze číslem, aby byla zachována jejich anonymita. Věk hodnotících žáků se pohyboval v rozmezí od 16. do 19. let. K výzkumu bylo použito 340 dotazníků.

Tabulka 1. Stručná charakteristika výzkumného souboru

	Maturitní obory	Učební obory	Celkem
Učitel č. 1	18	9	27
Učitel č. 2	23	9	32
Učitel č. 3	20	10	30
Učitel č. 4	12	8	20
Učitel č. 5	10	12	22
Učitel č. 6	8	10	18
Učitel č. 7	23	20	43
Učitel č. 8	12	19	31
Učitel č. 9	23	10	33
Učitel č. 10	13	15	28
Učitel č. 11	12	10	22
Učitel č. 12	0	5	5
Učitel č. 13	0	5	5
Učitel č. 14	9	0	9
Učitel č. 15	6	0	6
Učitel č. 16	9	0	9
Celkem	198	142	340

3.1.4 Použitá metoda

Jak již jsem uvedla v předchozí části své diplomové práce, zvolila jsem ke svému výzkumu metodu dotazníkového šetření. Jedná se v pedagogickém výzkumu o velmi často používanou metodu, která má za úkol hromadit informace, které jsou určeny k celkovému získávání dat. Tato metoda má mnoho nesporných výhod, a to relativně malou finanční náročnost, úsporu času, opakované použití kvalitního dotazníku, anonymitu respondentů a lze jím oslovit velké množství respondentů. Samozřejmě, tak jako každá jiná výzkumná metoda i tato metoda má své nevýhody a to především takové, že dotazníkem můžeme změřit postoje a názory respondentů k dané problematice, ale nemůžeme změřit reálné chování respondenta. Je mnoho lidí, u kterých je jejich chování v rozporu s vyjádřením postojů a názorů. (Chráska, 2007, s. 163)

Výrazem respondent se označuje oslovená osoba, která dotazník vyplňuje. Dotazník je tvořen jednotlivými položkami, někdy též označovanými jako otázky. Termín položka je obecnější, neboť ne každá položka má podobu otázky. Může mít například podobu oznamovací věty nebo příkazu. Položky v dotazníku lze rozdělit na obsahové, což jsou položky, které jsou zaměřené na dosažení cíle výzkumného záměru a položky funkcionální, kam spadají položky kontaktní, určené k vytvoření jakéhosi kontaktu mezi respondentem a výzkumníkem. Kontaktní položky většinou tvoří úvodní část dotazování a dotazovaného instalují do zkoumané oblasti. Dále k funkcionálním položkám patří položky funkcionálně psychologické, filtrační a kontrolní. Funkcionálně psychologické jsou ty, které odstraňují nepříjemné napětí u dotazovaného. Úkolem kontrolních položek je kontrola spolehlivosti získaných dat. Filtrační položky se řadí před hlavní položky a mají za úkol vyřadit respondenty, kteří nejsou pro výzkum přínosem (Chráska, 2007, s. 164–165)

Odpovědi v dotazníku mají také několik podob a to podle toho, jak jsou jednotlivé položky v dotazníku nastaveny. Může se jednat o položky tzv. nestrukturované neboli otevřené, u kterých mají respondenti možnost plně se vyjádřit. Takovéto položky mají nevýhodu v obtížnosti vyhodnocování. Další možností jsou položky tzv. strukturované neboli uzavřené, u kterých jsou předem nastavené odpovědi. Tyto položky dělíme na dichotomické, kdy lze na otázku odpovědět pouze dvěma navzájem se vylučujícími odpověďmi a polytomické, na které lze aplikovat více než dvě odpovědi. Polytomické položky můžeme dále rozdělit na položky výčtové, výběrové a stupnicové. Škálové položky jsou zvláštním typem výběrových položek, u kterých má

respondent na předložené škále zvolit odpovídající číslo, kterým vyjadřuje souhlas či nesouhlas k předloženému tvrzení. Hlavní výhodou uzavřených položek je snadné vyhodnocování odpovědí a nevýhodou je nucené vtěsnání všech možných reakcí na položku do připraveného schématu odpovědí. (Chráska, 2007, s. 165–166)

Dle toho jaký obsah položka dotazníku zjišťuje, dělíme položky na položky zjišťující fakta, a na položky mapující znalosti, vědomosti. Položky zjišťující fakta bývají často dichotomické a patří sem i takové otázky, které zjišťují demografické údaje. U položky mapující znalosti a vědomosti je nutné otázky v dotazníku formulovat tak, aby dotazovaný neměl pocit kompromitace či neznalosti. Dalším druhem jsou položky zjišťující mínění, postoje a motivy, u kterých je důležité formulovat otázku tak, aby z ní bylo zřejmé, že názory mohou být různé, což je zcela samozřejmé, obvyklé a běžné. Poslední jmenované položky mohou u respondenta navodit rozpačitost či nepříznivou odezvu, proto se mnohdy využívá v dotazníku tzv. nepřímých otázek a to především u zjišťování „citlivých“ informací. Otázkou tedy neoslovujeme pouze respondenta, ale ptáme se na názor všech respondentů či „lidí vůbec“ apod. (Chráska, 2007, s. 168)

3.1.4.1 Dotazník interakčního stylu učitele

Ke svému výzkumu jsem použila standardizovaný dotazník, který mi na moji žádost zaslal PhDr. Josef Lukas, Ph.D. Jde o „*Dotazník interakčního stylu učitele – univerzální verze pro žáky* (J. Lukas, J. Mareš, P. Gavora, 2009)“. Předlohou tomuto standardizovanému dotazníku byl dotazník holandských autorů QTI (T. Wubbles, J. Levy, 1993), který byl našimi předními psychology modifikován a přepracován tak, aby mohl být využíván k výzkumům na našich základních školách. Dotazník je primárně určen pro žáky druhého stupně základní školy, já jsem jej však využila ke svému výzkumu na Středním odborném učilišti.

Dotazník tvoří 59 škálových otázek, které charakterizují interakční styl učitele. Respondenti mají možnost vyjádřit svůj názor k dané položce na číselné škále tvořené pěti body od 0 do 4, kdy 0 vyjadřuje možnost nikdy a 4 vyjadřuje možnost vždy.

Každá položka v dotazníku spadá do jedné z osmi dimenzí, které představují učitelův interakční styl. Interakční styl je charakterizován dimenzemi, učitel: organizátor, pomáhající, chápající, zodpovědný, nejistý, nespokojený, kárající a přísný. Jednotlivé dimenze vyjadřují podobu

chování učitele. Učitelovo chování je obvykle zastoupeno v každé dimenzi, v některé více, v jiné méně. Výsledné hodnoty jednotlivých dimenzí se nacházejí v intervalu 0 – 4.

Získané údaje z jednotlivých dimenzí znázorním pomocí tabulek, ve kterých budou uvedeny průměrné hodnoty jednotlivých dimenzí získané vyhodnocením dotazníků pomocí programu Microsoft Excel, výpočtem aritmetického průměru a vyjádřením procentuálního rozdílu v hodnocení učitelů žáky maturitních oborů a žáků učebních oborů. V osmiúhelníkovém grafu, který znázorňuje jednotlivé dimenze, bude přehledně zachycen interakční styl učitele z pohledu všech hodnotících žáků i zvláště žáků maturitních a učebních oborů.

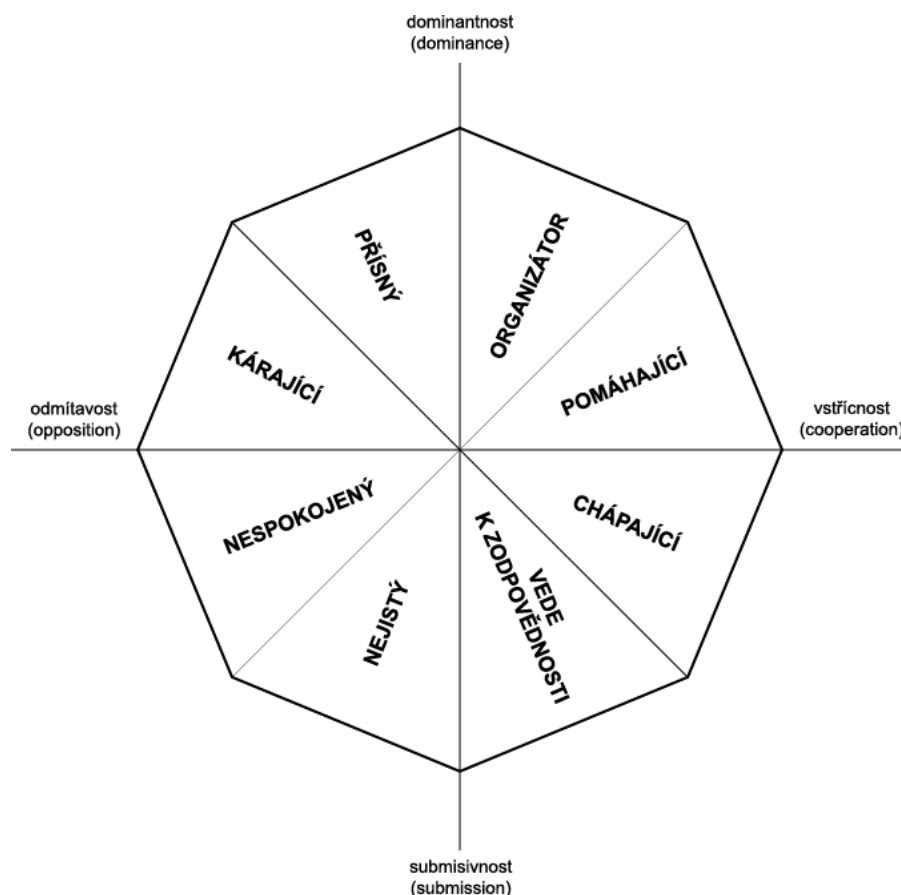
Tabulka 2. Proměnné v modelu učitelova interpersonálního chování vůči žákům dle J. Mareše, P. Gavory (Mareš, Gavora, 2004, s. 109)

Proměnná	Anglické označení	České označení	Bližší charakteristika proměnné
1.	DC (dominance, cooperation) <i>leadership</i>	DV (dominantnost, vstřícnost) organizátor vyučování	Upozorňuje, co se bude dít; vede, organizuje, přikazuje, zadává úkoly, určuje postup, stanovuje podobu situací ve vyučovací hodině, vysvětluje, usměrňuje pozornost
2.	CD (cooperation, dominance) <i>helping friendly</i>	VD (vstřícnost, dominantnost) pomáhající žákům	Pomáhá, projevuje zájem, připojuje se k probíhajícímu dění, chová se přátelsky nebo ohleduplně, taktně, dokáže žertovat
3.	CS (cooperation, submission) <i>understanding</i>	VS (vstřícnost, submisivnost) chápející	Se zájmem naslouchá, projevuje empatii, dává najevo důvěru a pochopení, přijímá omluvu, hledá způsoby, jak urovnat spory, je trpělivý, je otevřený
4.	SC (submission, cooperation) <i>responsibility/freedom</i>	SV (submisivnost, vstřícnost) vede žáky k zodpovědnosti	Dává prostor pro samostatnou práci; čeká až se třída odreaguje, dává volnost, svobodu spolu s odpovědností, respektuje návrhy žáků

Proměnná	Anglické označení	České označení	Bližší charakteristika proměnné
5.	SO (sobmission, opposition) <i>Uncertain</i>	SO (submisivnost, odmítavost) <i>Nejistý</i>	Drží se stranou, nezasahuje do dění, omlouvá se, že vyčkává, jak věci dopadnou; připouští, že chyby může být v něm samotném
6.	OS (opposition, submission) <i>dissatisfied</i>	OS (odmítavost, submisivnost) <i>nespokojený</i>	Čeká na ticho, zvažuje důvody pro a proti, vyžaduje klid, dává najevo nespokojenost; tváří se mrzutě, zamračeně, nevrle; stále se vyptává, kritizuje
7.	OD (opposition, dominance) <i>admonishing</i>	OD (odmítavost, dominantnost) <i>Kárající</i>	Bývá rozzlobený, dovede si žáky „podat“, bývá podrážděný, vzteklý; rád zakazuje, upozorňuje na chyby, kárá, trestá
8.	DO (dominance, opposition) <i>Strict</i>	DO (dominantnost, odmítavost) <i>Přísný</i>	Drží žáky zkrátka, kontroluje je, přísně je přezkčuje, hodnotí, známkuje; vynutí si ve třídě ticho, udržuje v hodinách klid; je přísný, trvá na dodržování pravidel a předpisů

Tabulka 3. Položky rozděleny do jednotlivých dimenzí

Název dimenze	Příslušné položky	Počet položek
Organizátor	1, 9, 17, 25, 33, 41, 49, 56	8
Pomáhající	2, 10, 18, 26, 34, 42, 50, 57	8
Chápající	4, 12, 20, 28, 36, 44, 52	7
Zodpovědný	6, 15, 23, 31, 39, 47	6
Nejistý	3, 11, 19, 27, 35, 43, 51	7
Nespokojený	5, 13, 21, 29, 37, 45, 53	7
Kárající	8, 16, 24, 32, 40, 48, 55, 59	8
Přísný	7, 14, 22, 30, 38, 46, 54, 58	8

Obrázek 2. Klasifikační systém interpersonálního chování učitele (upraveno dle Mareš, Gavora, 2004)

3.1.5 Organizace výzkumu

Koncem kalendářního roku jsem oslovila ředitele osmi středních škol a odborných učilišť v blízkosti mého bydliště, a to pomocí e-mailu, s tím že mám zájem provést na dané škole výzkum. V e-mailu jsem nastínila, o jaký výzkum se bude jednat a v příloze zaslala dotazník k danému výzkumu. Dvě oslovené školy na zasláný e-mail nereagovaly. Další dva oslovení ředitelé škol reagovali na případný výzkum negativně. Ze tří oslovených škol mi přišla odpověď, že potřebují o zkoumané problematice více informací. Domluvila jsem si tedy osobní schůzky s vedením oslovených škol, na kterých jsem prezentovala podrobnosti výzkumu. Dlouze jsme hovořili o tom, že se jedná o standardizovaný dotazník, který by měl mít vypovídající výsledky a hodnotu. Podrobně jsme prostudovali dotazník i každou jednotlivou dimenzi. Vysvětlila jsem ředitelům škol, že pro mě samotnou nejsou důležité osobní údaje učitelů, kteří by byli do výzkumu zařazeni. Dále jsem je seznámila s tím, že dotazník je anonymní, a že na přání školy

nemusím ve své práci zveřejňovat, v jaké škole výzkum probíhal. Ředitelům jsem nabídla výsledky šetření. I na těchto třech školách jsem se setkala s odmítavým postojem. Jednak se ředitelé škol vymlouvali na čas, který by výzkum zabral, ale podstatně větším problémem pro vedení škol bylo to, že žáci mají hodnotit učitele, což je nemyslitelné a opovážlivé. Ředitelka jedné nejmenované školy se dokonce pobouřila nad tím, že si žáci v dnešní době mohou dovolit vše, ale učitelé si nesmějí dovolit nic a dost nevybíravým způsobem se vyjadřovala o žácích, kteří by měli učitele hodnotit. Pouze jeden ředitel školy s výzkumem souhlasil.

S ředitelem školy jsem si domluvila schůzku, kde jsem mu prezentovala záměr svého výzkumu. Ředitel s výzkumem souhlasil a zvolil 16 učitelů, kteří byli předmětem výzkumu. Učitelé byli hodnoceni žáky ve věku 16ti až 19ti let. Výzkum probíhal v měsíci únoru, ve dvou vyučovacích dnech. První den jsem se výzkumu zúčastnila a žákům vysvětlila požadavky. Také jsem jim zdůraznila skutečnost, že pro žáky je výzkum anonymní a po celou dobu vyplňování dotazníků jsem byla žákům k dispozici a v případě nutnosti jsem každému objasnila nejasnosti. V některých třídách předkládali žákům dotazníky jiní proškolení pedagogové, neboť výzkum probíhal v několika třídách současně. Druhý den byl sběr dat již zcela v kompetenci učitelů školy a vyplněné dotazníky jsem si odpoledne stejný den s poděkováním za spolupráci, vyzvedla. Rozdáno bylo 350 dotazníků. K výzkumu bylo použito 340 dotazníků a vyřazeno bylo 10 dotazníků z důvodu nevyplnění některých jejich částí. Ve dvou případech byly odpovědi nevěrohodné, neboť se střídaly vždy ve stejném pořadí. Řediteli školy budou výsledky hodnocení předány.

4 VÝSLEDKY

Jak již jsem výše uvedla, ve své výzkumné práci jsem se zaměřila na to, jak žáci maturitních a učebních oborů pohlíží na osobnost učitele. Při zhodnocení výzkumu jsem vycházela z dat, které jsem získala vyhodnocením 340 dotazníků. Žáci hodnotili interakční chování 16ti učitelů. Do výzkumu bylo zařazeno 6 učitelů humanitních předmětů (Tab. 4), 5 učitelů přírodovědných a technických předmětů (Tab. 5) a 5 učitelů odborného výcviku (Tab. 6).

Tabulka 4. Učitelé humanitních předmětů

	Maturitní obory	Učební obory	Celkem
Učitel č. 1	18	9	27
Učitel č. 5	10	12	22
Učitel č. 6	8	10	18
Učitel č. 7	23	20	43
Učitel č. 10	13	15	28
Učitel č. 11	12	10	22
Celkem	84	76	160

Tabulka 5. Učitelé technických a přírodovědných předmětů

	Maturitní obory	Učební obory	Celkem
Učitel č. 2	23	9	32
Učitel č. 3	20	10	30
Učitel č. 4	12	8	20
Učitel č. 8	12	19	31
Učitel č. 9	23	10	33
Celkem	90	56	146

Tabulka 6. Učitelé praktického výcviku

	Maturitní obory	Učební obory	Celkem
Učitel č. 12	0	5	5
Učitel č. 13	0	5	5
Učitel č. 14	9	0	9
Učitel č. 15	6	0	6
Učitel č. 16	9	0	9
Celkem	24	10	34

4.1 Vyhodnocení výsledků hodnocení jednotlivých učitelů

V první řadě bylo nutné vyhodnotit dotazníky. Dotazníky jsem vyhodnotila pomocí programu Microsoft Excel. Dotazníky jsem musela hodnotit v několika fázích. V první fázi jsem hodnotila dotazníky jednotlivců ve skupině, která hodnotila, vždy stejného učitele. Výsledkem byl aritmetický průměr jednotlivých položek dotazníku. Ve druhé fázi jsem zjišťovala aritmetický průměr jednotlivých dimenzí. Ve třetí fázi jsem rozdělila vyhodnocenou skupinu dotazníků na část dotazníků vyplněných maturitními obory a na část dotazníků vyplněnou učebními obory. Obě skupiny jsem pak dále hodnotila jako celek a výsledky hodnocení jsem porovnávala. Dále jsem zjišťovala procentuální rozdíly v hodnocení učitelů žáky maturitních oborů a žáky učebních oborů. Průměrné hodnoty dosažené v jednotlivých dimenzích jsou zaokrouhleny na dvě desetinná místa a hodnota dosažená v procentech je zaokrouhlená na číslo celé.

4.1.1 Vyhodnocení učitele č. 1

Učitele č. 1 hodnotilo 27 žáků, z toho 18 žáků maturitních oborů a 9 žáků učebních oborů. V tabulce 7, jsou zachyceny průměrné hodnoty výsledků hodnocení učitele č. 1. Z výsledků vyplývá, že žáci maturitních oborů hodnotili učitele č. 1 nejvyšší hodnotou v dimenzi organizátor a to průměrnou hodnotou 2,22. Ve stejné dimenzi žáci učebních oborů ohodnotili učitele pouze o 1 % vyšší hodnotou. Hodnocením maturitních oborů získal učitel č. 1 nejnižší hodnotu v dimenzi nejistý 0,89. Ve stejné dimenzi dosáhlo hodnocení učitele žáky učebních oborů průměrnou hodnotu 1,27, což je o 10 % vyšší hodnota. Žáci učebních oborů hodnotili učitele nejvyšší hodnotou v dimenzi chápající 2,62. Porovnáním s výsledky hodnocení maturitních oborů je rozdíl 11 %. Nejnižší hodnota v hodnocení učitele žáky učebních oborů byla zachycena v dimenzi kárající 1,08, kdy výsledek v této dimenzi byl u maturitních oborů o 17 % vyšší.

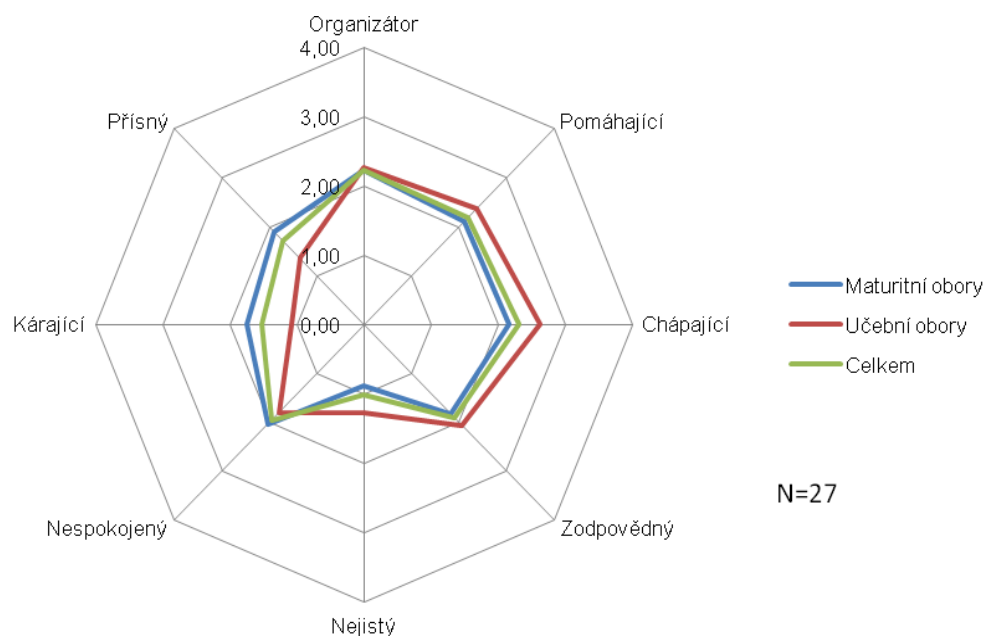
Tabulka 7. Výsledky hodnocení učitele č. 1

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	2,22	2,26	2,24	1
Pomáhající	2,10	2,38	2,19	7
Chápající	2,17	2,62	2,32	11
Zodpovědný	1,81	2,06	1,90	6
Nejistý	0,89	1,27	1,02	10
Nespokojený	2,03	1,79	1,95	6
Kárající	1,76	1,08	1,53	17
Přísný	1,91	1,36	1,72	14

17% rozdíl byl nejvyšší rozdíl zachycený mezi jednotlivými dimenzemi. Další významný 14% rozdíl v hodnocení učitele byl zachycen v dimenzi přísný. Z grafického znázornění je patrné, že nejmenší rozdíl je zachycen v dimenzi organizátor 1 %, následují dimenze zodpovědný a nespokojený s 6 % rozdílem, dále pak dimenze pomáhající 7% rozdíl. Celkem výrazný rozdíl

je zachycen v dimenzích kárající 17 %, přísný 14 %, chápající 11 % a nejistý 10 %. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 1 je 9 %.

Graf 1. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 1

4.1.2 Vyhodnocení učitele č. 2

Učitele č. 2 hodnotilo 23 žáků maturitních oborů a 9 žáků učebních oborů, dohromady tedy 32 žáků. Tabulka 8 prezentuje vyhodnocení učitele č. 2. Učitel č. 2 byl žáky maturitních oborů hodnocen nejvyšší průměrnou hodnotou 3,14 v dimenzi přísný, stejně tak žáci učebních oborů tohoto učitele ve stejné dimenzi hodnotily nejvyšší hodnotou 3,13. Nejnižší hodnota, dle hodnocení žáků maturitních oborů patřila dimenzi nejistý 0,78. Průměrná hodnota výsledků žáků učebních oborů v dimenzi nejistý je o 12 % vyšší 1,24. Žáky učebních oborů byl učitel č. 2 nejvýše hodnocen v dimenzích kárající a přísný a to stejnou průměrnou hodnotou 3,13. Výsledek hodnocení žáků maturitních oborů v dimenzi kárající byl o 7 % nižší. Nejnižší výsledek hodnocení žáků učebních oborů patřil dimenzi chápající 0,83, ovšem žáci maturitních oborů v této dimenzi měli o 23 % vyšší hodnotu. Nejvyšší rozdíl ve vyhodnocení byl zachycen v dimenzi zodpovědný, výsledek hodnocení žáků maturitních oborů byl o 24 % vyšší než výsledek hodnocení žáků učebních oborů.

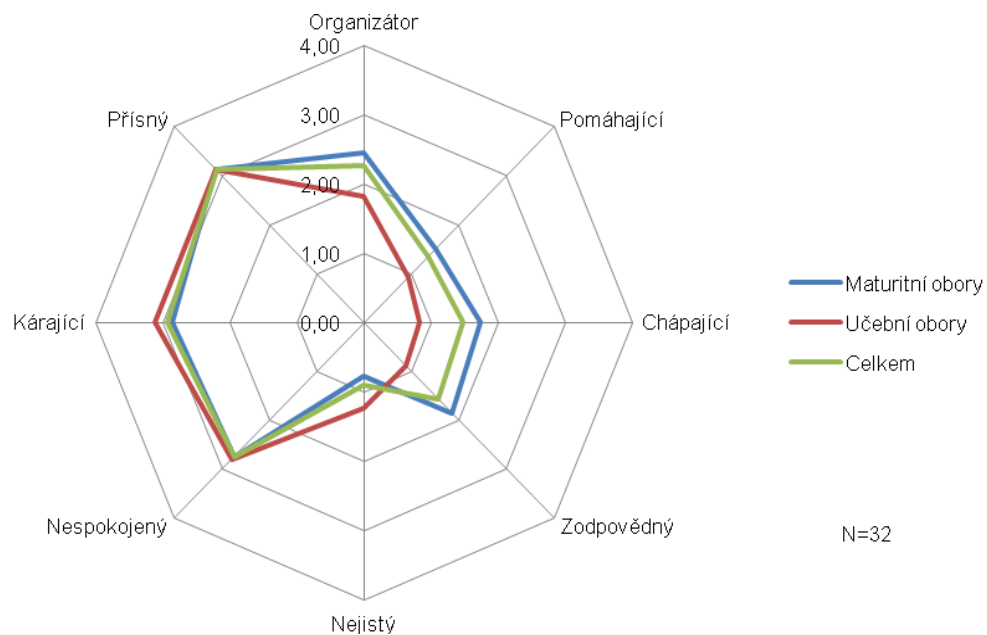
Tabulka 8. Výsledky hodnocení učitele č. 2

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	2,45	1,82	2,27	16
Pomáhající	1,51	0,93	1,35	15
Chápající	1,73	0,83	1,47	23
Zodpovědný	1,84	0,87	1,57	24
Nejistý	0,78	1,24	0,91	12
Nespokojený	2,73	2,79	2,75	2
Kárající	2,86	3,13	2,93	7
Přísný	3,14	3,13	3,12	0

V grafickém znázornění jsou zachyceny rozdíly v hodnocení. V dimenzi přísný se výsledky téměř shodují. V dimenzi nespokojený je zachycen nejmenší rozdíl 2 %. 7% rozdíl je v dimenzi kárající. V dalších dimenzích je již rozdíl patrnější, v dimenzi nejistý 12 %, v dimenzi pomáhající

15 %, v dimenzi organizátor 16 %. Nejvyšších rozdílů je dosaženo v dimenzi chápající 23 % a dimenzi zodpovědný 24 %. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 2 je 12,38 %.

Graf 2. Znárodnění výsledků hodnocení učitele č. 2

4.1.3 Vyhodnocení učitele č. 3

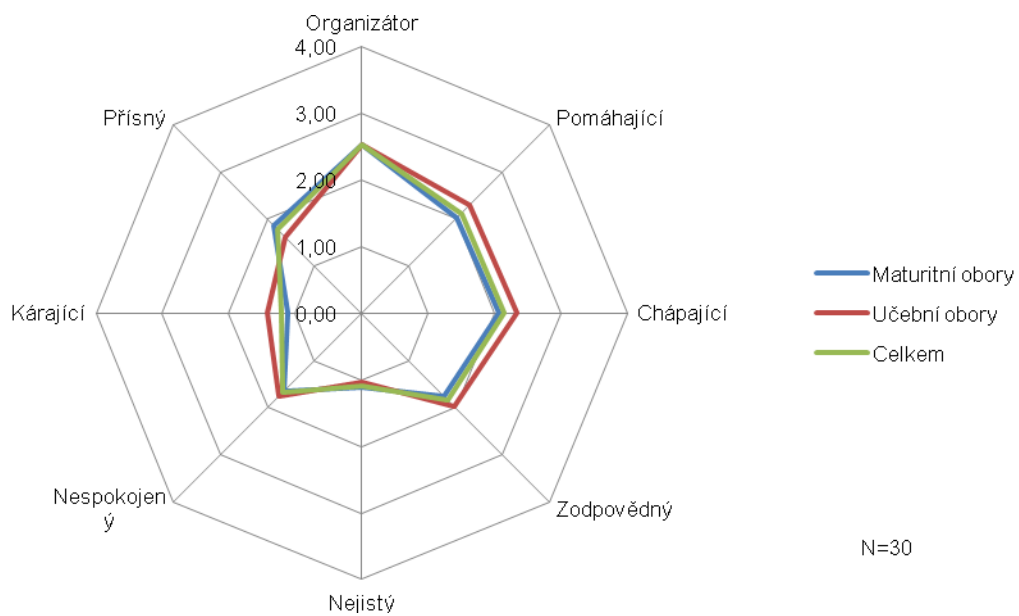
Učitele č. 3 hodnotilo 30 žáků, 20 žáků maturitních oborů a 10 žáků učebních oborů. Žáci maturitních oborů, hodnotili učitele nejvyšší hodnotou v dimenzi organizátor 2,53, stejně tak i žáci učebních oborů hodnotili tohoto učitele ve stejné dimenzi nejvyšší hodnotou 2,54. V dimenzi kárající a nejistý byla zachycena nejnižší hodnota výsledků šetření hodnocení žáků maturitních oborů 1,11. Žáci učebních oborů měli zachycenou nejnižší hodnotu o 2 % nižší než žáci maturitních v dimenzi nejistý 1,03 a druhou nejnižší hodnotu 1,41 v dimenzi kárající, což je o 8 % vyšší hodnota, než hodnota zachycená ve stejné dimenzi u hodnocení žáků maturitních oborů.

Tabulka 9. Výsledky hodnocení učitele č. 3

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	2,53	2,54	2,53	0
Pomáhající	2,04	2,29	2,12	6
Chápající	2,06	2,33	2,15	7
Zodpovědný	1,76	1,98	1,83	6
Nejistý	1,11	1,03	1,09	2
Nespokojený	1,65	1,76	1,69	3
Kárající	1,11	1,41	1,21	8
Přísný	1,86	1,63	1,78	6

Z hodnocení vyplývá, že nevyšší rozdíl v hodnocení učitele č. 3 byl zachycen v dimenzi kárající 8 %, následovala dimenze chápající s rozdílem 7 %, dále pak dimenze pomáhající, zodpovědný a přísný s rozdílem 6 %. 3% rozdíl byl zachycen v dimenzi nespokojený, 2% v dimenzi nejistý a 0% rozdíl v dimenzi organizátor. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 3 je 4,75 %.

Graf 3. Znáznornění výsledků hodnocení učitele č. 3

4.1.4 Vyhodnocení učitele č. 4

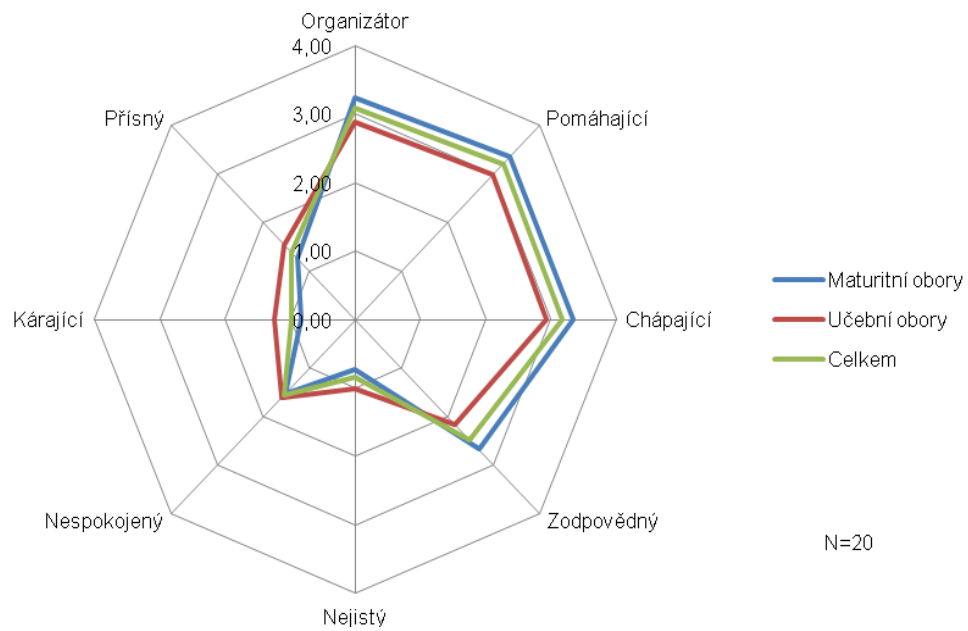
Učitele č. 4 hodnotilo 20 žáků, 12 žáků maturitních oborů a 8 žáků učebních oborů. Hodnocením maturitních oborů dosáhl učitel č. 4 nevyšší hodnoty v dimenzi pomáhající 3,35, ve stejné dimenzi s 9% rozdílem dosáhl nejvyšších hodnot i vyhodnocením výsledků žáků učebních oborů 2,98. V dimenzi nejistý získal učitel č. 4 hodnocením žáky maturitních oborů nejnižší hodnotu 0,73 i žáci učebních oborů v této dimenzi hodnotili učitele nejnižší hodnotou 1,02 (o 7 % vyšší).

Tabulka 10. Výsledky hodnocení učitele č. 4

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	3,24	2,88	3,09	9
Pomáhající	3,35	2,98	3,21	9
Chápající	3,33	2,93	3,17	10
Zodpovědný	2,68	2,17	2,48	13
Nejistý	0,73	1,02	0,84	7
Nespokojený	1,52	1,61	1,56	2
Kárající	0,82	1,23	0,99	10
Přísný	1,26	1,55	1,38	7

Nejvyšší 13% rozdíl v hodnocení byl zachycen v dimenzi zodpovědný, 10% rozdíl byl v dimenzi chápající a kárající, 9% rozdíl v dimenzi organizátor a pomáhající, 7% rozdíl v dimenzi nejistý a přísný a 2% rozdíl v dimenzi nespokojený. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 4 je 8,38%.

Graf 4. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 4

4.1.5 Vyhodnocení učitele č. 5

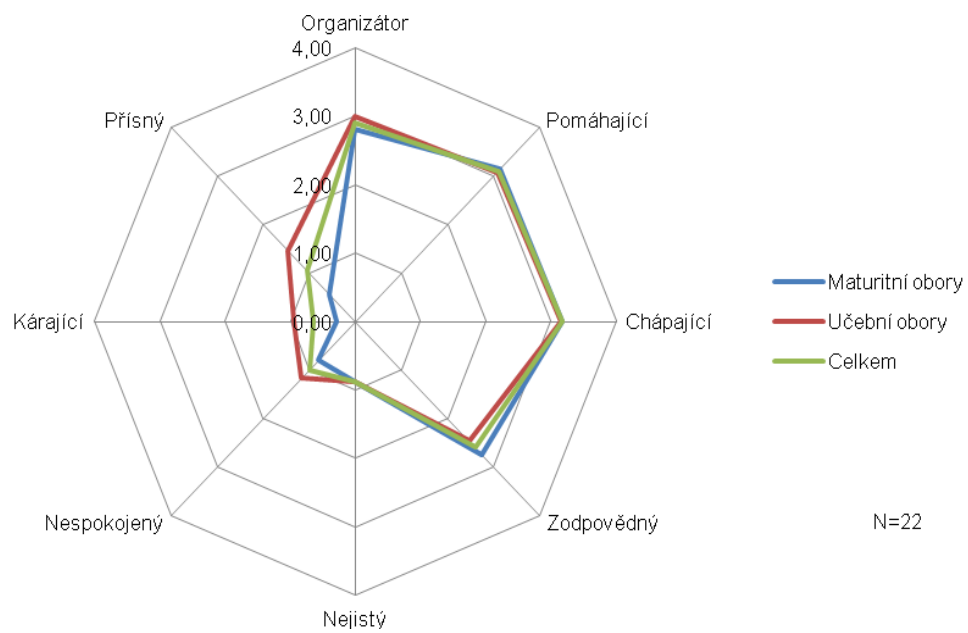
Učitele č. 5 hodnotilo 22 žáků, 10 žáků maturitních oborů a 12 žáků učebních oborů. Hodnocením žáků maturitních oborů získal nejvyšší hodnotu učitel č. 5 v dimenzi chápající 3,17 i hodnocení žáků učebních oborů bylo v dimenzi chápající nejvyšší 3,15. Nejnižší hodnocení žáků maturitních oborů bylo zachyceno v dimenzi kárající 0,29, a přestože žáci učebních oborů měli v této dimenzi o 17 % vyšší hodnotu, byla i tato hodnota 0,95 nejnižší v jejich hodnocení.

Tabulka 11. Výsledky hodnocení učitele č. 5

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	2,80	2,99	2,90	5
Pomáhající	3,14	3,07	3,10	2
Chápající	3,17	3,15	3,16	0
Zodpovědný	2,75	2,47	2,60	7
Nejistý	0,89	0,88	0,88	0
Nespokojený	0,80	1,17	1,00	9
Kárající	0,29	0,95	0,65	17
Přísný	0,56	1,46	1,05	22

Nejnižší 0% rozdíl mezi hodnocením žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů byl zachycen v dimenzích chápající a nejistý, pouhý 2% rozdíl v hodnocení byl zachycen v dimenzi pomáhající, 5% v dimenzi organizátor, 7% v dimenzi zodpovědný a 9% v dimenzi nespokojený. Největší rozdíl byl zachycen v dimenzi přísný, kdy žáci učebních oborů hodnotili v této dimenzi učitele o 22 % vyšší hodnotou, než žáci maturitních oborů a 17% rozdíl byl zachycen v dimenzi kárající. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 5 je 7,75 %.

Graf 5. Znáznornění výsledků hodnocení učitele č. 5

4.1.6 Vyhodnocení učitele č. 6

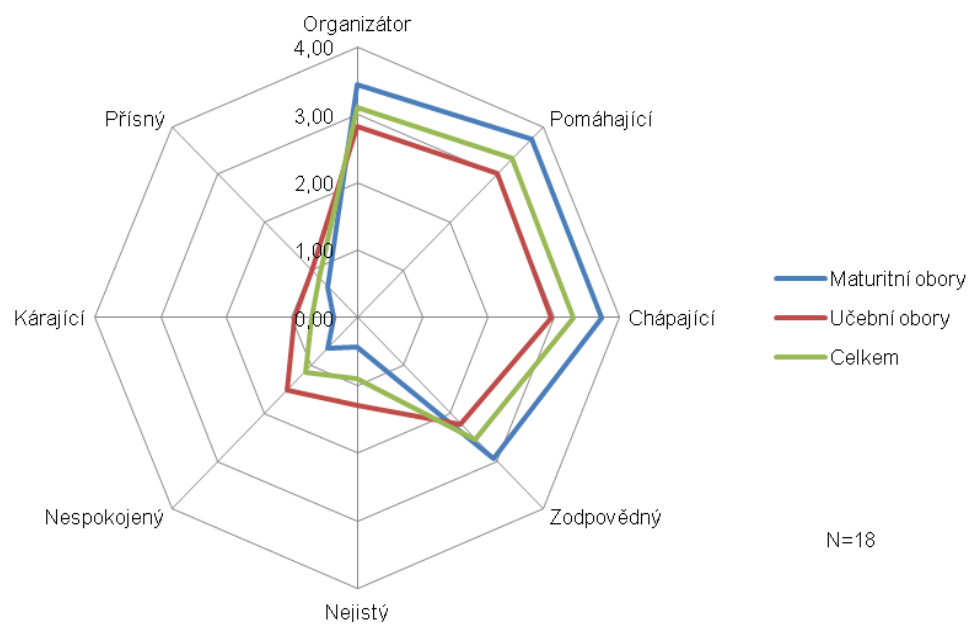
Učitel č. 6 byl hodnocen 18. žáky, učitele hodnotilo 8 žáků maturitních oborů a 10 žáků učebních oborů. Žáci maturitních oborů učitele hodnotili nejvýše v dimenzi pomáhající 3,75 a nejnižší hodnotou v dimenzi kárající 0,36. U žáků učebních oborů dosáhl učitel také nejvyššího hodnocení 3,03 v dimenzi pomáhající, i přestože je hodnota o 18% nižší než hodnota žáků maturitních oborů. Nejnižší hodnocení žáků učebních oborů 0,96 bylo zachyceno v dimenzi kárající, stejně jako v případě hodnocení žáků maturitních oborů, i když hodnota výsledků hodnocení žáků učebních oborů byla o 15 % vyšší.

Tabulka 12. Výsledky hodnocení učitele č. 6

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	3,45	2,83	3,10	16
Pomáhající	3,75	3,03	3,35	18
Chápající	3,73	2,96	3,30	19
Zodpovědný	2,94	2,23	2,55	18
Nejistý	0,43	1,29	0,90	21
Nespokojený	0,64	1,51	1,13	22
Kárající	0,36	0,96	0,69	15
Přísný	0,64	0,99	0,83	9

Nejnižší rozdíl v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů byl zachycen v dimenzi přísný 9 %, následovala dimenze kárající 15% rozdílem, dále pak dimenze organizátor 16 %, dimenze pomáhající a zodpovědný s rozdílem 18 %. Nejvyšší rozdíl byl zachycen v dimenzi nespokojený 22 %, následovala dimenze nejistý s 21% rozdílem a dimenze chápající s 19 % rozdílem. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 6 je 17,25 %.

Graf 6. Znáznornění výsledků učitele č. 6

4.1.7 Vyhodnocení učitele č. 7

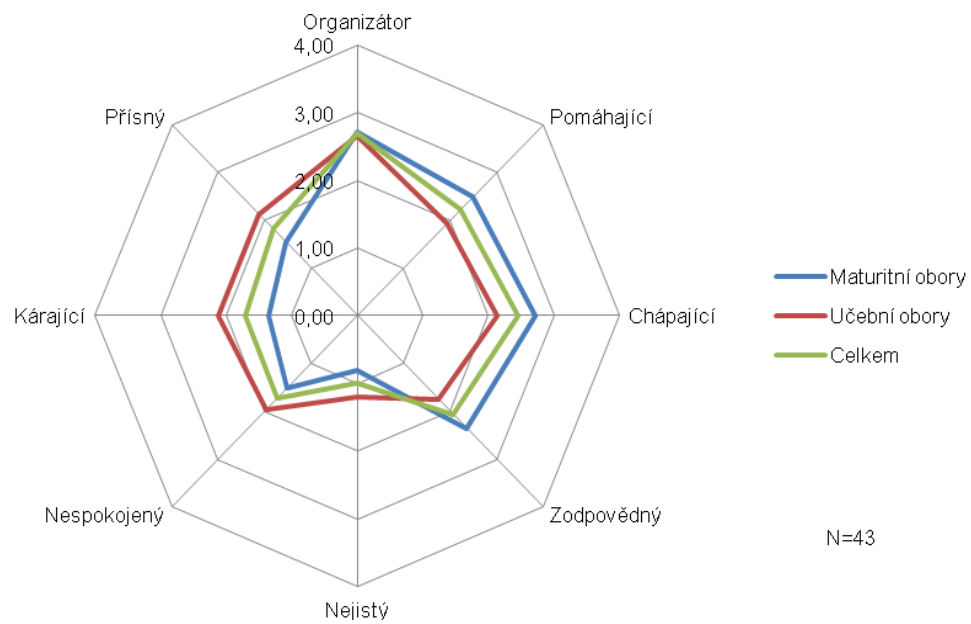
Učitele č. 7 hodnotilo 43 žáků, 23 žáků maturitních oborů a 20 žáků učebních oborů. Učitel hodnocením žáků maturitních oborů dosáhl nejvyššího hodnocení 2,72 ve dvou dimenzích, v dimenzi organizátor a v dimenzi chápaní. I hodnocením žáků učebních oborů dosáhl v těchto dimenzích nejvyšších hodnot a to v dimenzi organizátor 2,66 a v dimenzi chápaní 2,14. Nejnižší hodnota byla zachycena v dimenzi nejistý 0,81 z výsledků hodnocení žáky maturitních oborů a o 10 % vyšší hodnotou 1,20 z výsledků hodnocení žáků učebních oborů.

Tabulka 13. Výsledky hodnocení učitele č. 7

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	2,72	2,66	2,69	2
Pomáhající	2,49	1,94	2,24	14
Chápající	2,72	2,14	2,45	14
Zodpovědný	2,36	1,74	2,07	15
Nejistý	0,81	1,20	0,99	10
Nespokojený	1,52	1,97	1,73	11
Kárající	1,34	2,12	1,70	19
Přísný	1,55	2,13	1,82	14

Nejvyšší rozdíl v hodnocení žáky maturitních oborů a žáky učebních oborů byl zachycen v dimenzi kárající 19 %, zodpovědný 15 %, následovaly dimenze pomáhající, chápaní a přísný se 14% rozdílem, dimenze nespokojený s 11% rozdílem, dimenze nejistý s 10% rozdílem. Nejnižší rozdíl je zachycen v dimenzi organizátor 2 %. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 7 je 12,38 %.

Graf 7. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 7

4.1.8 Vyhodnocení učitele č. 8

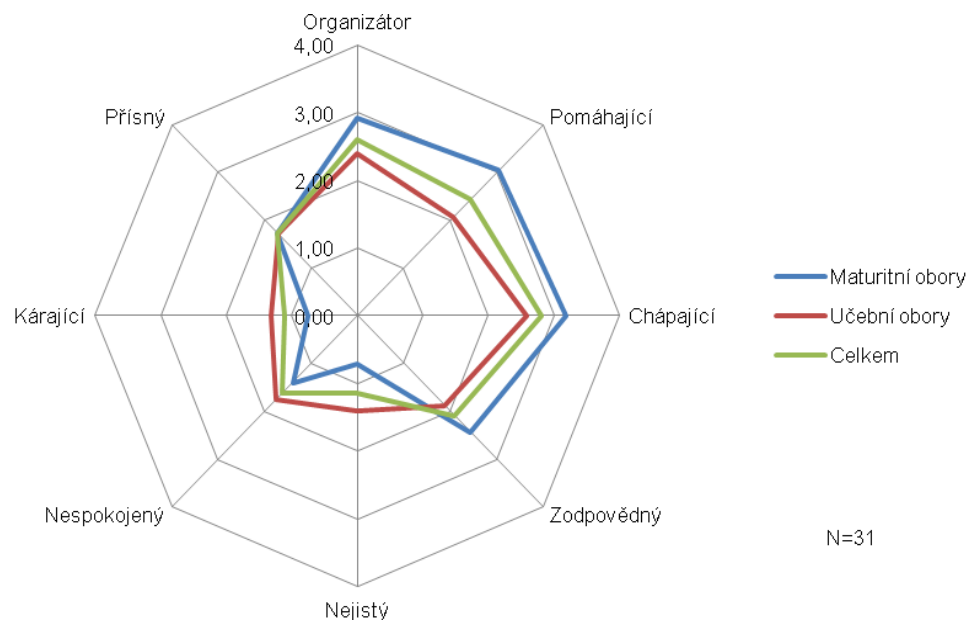
Učitele č. 8 hodnotilo 31 žáků, 12 žáků maturitních oborů a 19 žáků učebních oborů. Nejvyššího hodnocení dosáhl učitel vyhodnocením výsledků žáků maturitních oborů 3,18 i žáků učebních oborů 2,58 v dimenzi chápající (18% rozdíl). Nejnižší hodnoty z výsledků hodnocení žáků maturitních oborů dosáhl v dimenzi nejistý 0,71, hodnota vyhodnocení výsledků žáků učebních oborů je v této dimenzi o 17 % vyšší 1,41. Vyhodnocením výsledků žáků učebních oborů dosáhl učitel č. 8 nejnižších hodnot v dimenzi kárající 1,32, což je hodnota o 17 % vyšší než hodnota zachycená vyhodnocením hodnocení žáků maturitních oborů 0,75.

Tabulka 14. Výsledky hodnocení učitele č. 8

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	2,92	2,41	2,60	13
Pomáhající	3,05	2,06	2,44	25
Chápající	3,18	2,58	2,81	15
Zodpovědný	2,43	1,88	2,09	14
Nejistý	0,71	1,41	1,14	17
Nespokojený	1,39	1,76	1,62	9
Kárající	0,75	1,32	1,10	14
Přísný	1,72	1,71	1,71	0

Nejmenší rozdíl hodnocení učitele č. 8 mezi žáky maturitních oborů a žáky učebních oborů byl zachycen v dimenzi přísný 0 %, následovala dimenze nespokojený 9 %, organizátor 13 %, zodpovědný a kárající se 14% rozdílem. Dále pak dimenze chápající s rozdílem 15 %, dimenze nejistý s rozdílem 17 %. Nejvyšší rozdíl byl zachycen v dimenzi pomáhající 25 %. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 8 je 13,38 %.

Graf 8. Znáznornění výsledků hodnocení učitele č. 8

4.1.9 Vyhodnocení učitele č. 9

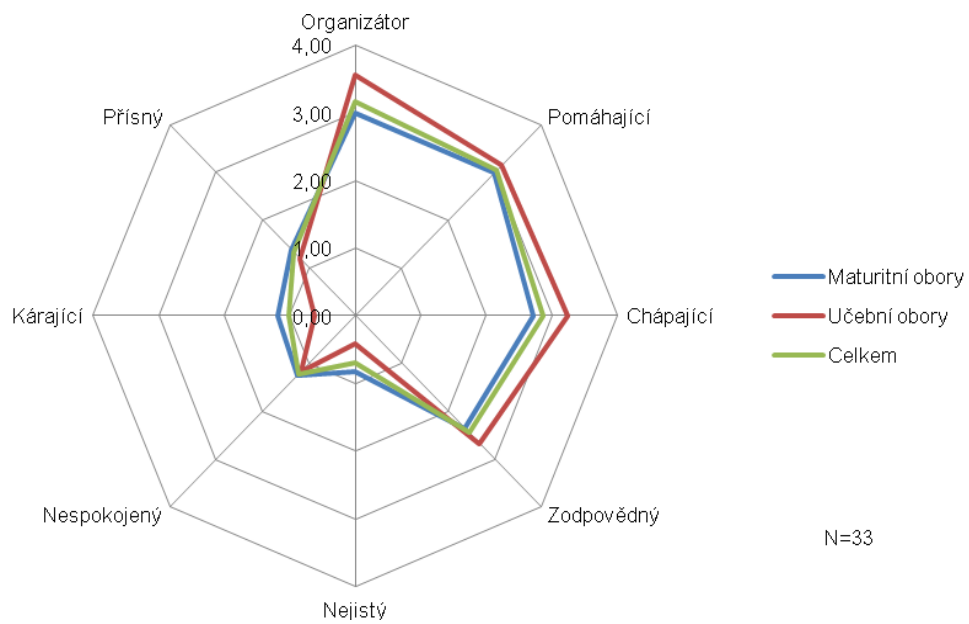
Učitele č. 9 hodnotilo 33 žáků, 23 žáků maturitních oborů a 10 žáků učebních oborů. Hodnocením žáků maturitních oborů 3,01 i žáků učebních oborů 3,56 dosáhl učitel č. 9 nejvyšších výsledků v dimenzi organizátor, hodnota výsledků žáků učebních oborů byla o 14 % vyšší. Nejnižších hodnot dosáhl v dimenzi nejistý, což je zřejmé jak z výsledků hodnocení žáků maturitních oborů 0,83, tak i z výsledků hodnocení žáků učebních oborů 0,41 (10 % rozdíl).

Tabulka 15. Výsledky hodnocení učitele č. 9

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	3,01	3,56	3,17	14
Pomáhající	2,99	3,16	3,04	4
Chápající	2,71	3,24	2,87	13
Zodpovědný	2,35	2,68	2,45	8
Nejistý	0,83	0,41	0,70	10
Nespokojený	1,25	1,16	1,22	2
Kárající	1,18	0,61	1,01	14
Přísný	1,38	1,20	1,33	5

Nejvyšší rozdíl v hodnocení výsledků žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů byl zachycen v dimenzi organizátor a kárající 14 %. Následovala dimenze chápající s 13% rozdílem, dimenze nejistý s rozdílem 10 %, 8% rozdíl byl zachycen v dimenzi zodpovědný, 5% v dimenzi přísný, 4% v dimenzi pomáhající a nejmenší rozdíl 2 % v dimenzi nespokojený. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 9 je 8,75 %.

Graf 9. Znáznornění výsledků hodnocení učitele č. 9

4.1.10 Vyhodnocení učitele č. 10

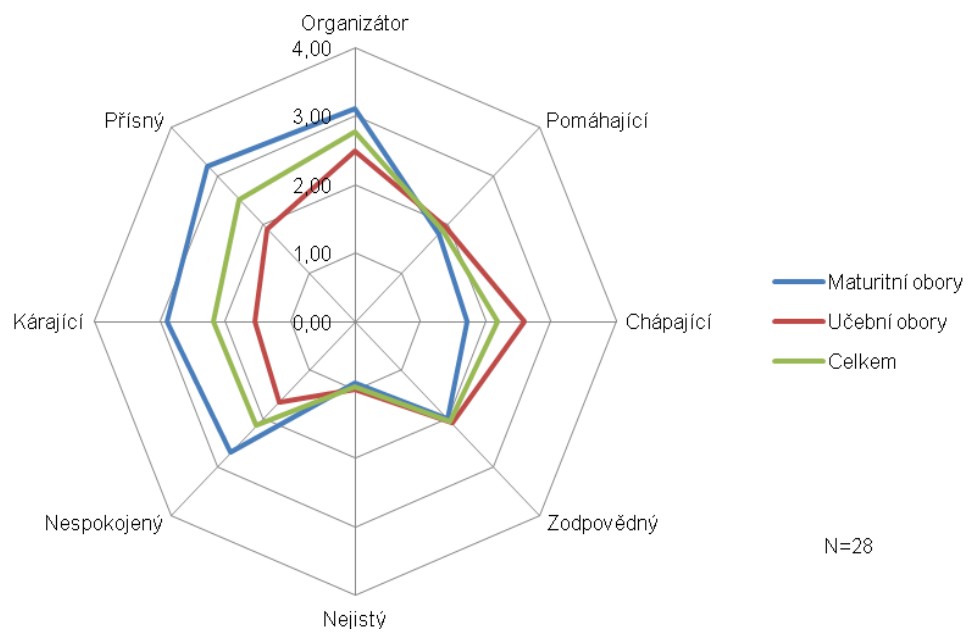
Učitele č. 10 hodnotilo 28 žáků, 13 žáků maturitních oborů a 15 žáků učebních oborů. Z výsledků hodnocení žáků maturitních oborů vyplývá, že nejvyšší hodnocení bylo zachyceno v dimenzi organizátor 3,10 a nejnižší v dimenzi nejistý 0,89. Z výsledků hodnocení žáků učebních oborů je zřejmé, že nejvyššího hodnocení bylo dosaženo v dimenzi chápající 2,60 a nejnižšího stejně jako u hodnocení žáků maturitních oborů s 3 % rozdílem v dimenzi nejistý 1,00.

Tabulka 16. Výsledky hodnocení učitele č. 10

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	3,10	2,49	2,77	15
Pomáhající	1,81	1,95	1,88	4
Chápající	1,71	2,60	2,19	22
Zodpovědný	2,00	2,10	2,05	3
Nejistý	0,89	1,00	0,95	3
Nespokojený	2,70	1,66	2,14	26
Kárající	2,89	1,54	2,17	34
Přísný	3,21	1,92	2,52	32

Nejvyšší rozdíl hodnocení učitele žáky maturitních oborů a žáky učebních oborů byl zachycen v dimenzi kárající 34 %, následuje dimenze přísný 32 %, nejistý 26 %, chápající 22 %, organizátor s 15% rozdílem. 4% rozdíl byl zachycen v dimenzi pomáhající a nejnižší 3% rozdíl v dimenzi zodpovědný a nejistý. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 10 je 17,38 %.

Graf 10. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 10

4.1.11 Vyhodnocení učitele č. 11

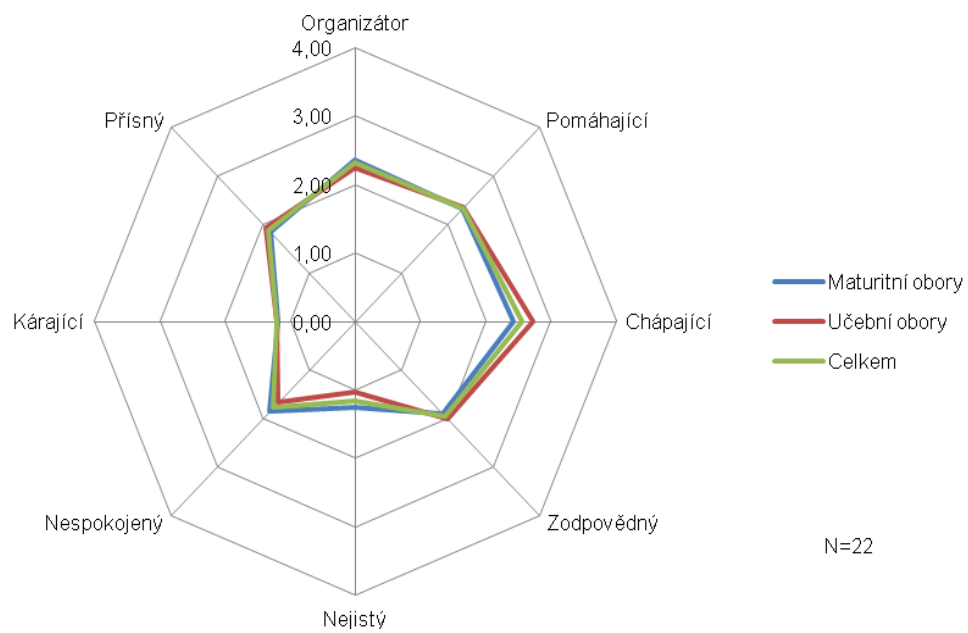
Učitele č. 11 hodnotilo 22 žáků, 12 žáků maturitních oborů a 10 žáků učebních oborů. Z výsledků hodnocení učitele žáky maturitních oborů vyplývá, že nejvyššího hodnocení bylo dosaženo v dimenzi chápající 2,43 i žáci učebních oborů v této dimenzi hodnotili učitele nejvyšší hodnotou 2,71 (7% rozdíl). Nejnižší hodnota byla zachycena v dimenzi kárající 1,19 z výsledků hodnocení žáků maturitních oborů a z výsledků hodnocení žáků učebních oborů v dimenzi nejistý 1,03.

Tabulka 17. Výsledky hodnocení učitele č. 11

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru			Procentuální rozdíl maturitních a učebních oborů
	Maturitní obory	Učební obory	Celkem	
Organizátor	2,36	2,25	2,31	3
Pomáhající	2,32	2,35	2,34	1
Chápající	2,43	2,71	2,56	7
Zodpovědný	1,90	2,00	1,95	2
Nejistý	1,26	1,03	1,16	6
Nespokojený	1,86	1,67	1,77	5
Kárající	1,19	1,21	1,20	1
Přísný	1,84	1,94	1,89	2

Nejnižší rozdíl v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů byl zachycen v dimenzi pomáhající a kárající 1 %. 2% rozdíl byl zachycen v dimenzi zodpovědný a přísný, 3% rozdíl v dimenzi organizátor. Rozdíl 5 % byl zachycen v dimenzi nespokojený, 6 % v dimenzi nejistý a nejvyšší 7% rozdíl v dimenzi chápající. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitele č. 11 je 3,38 %.

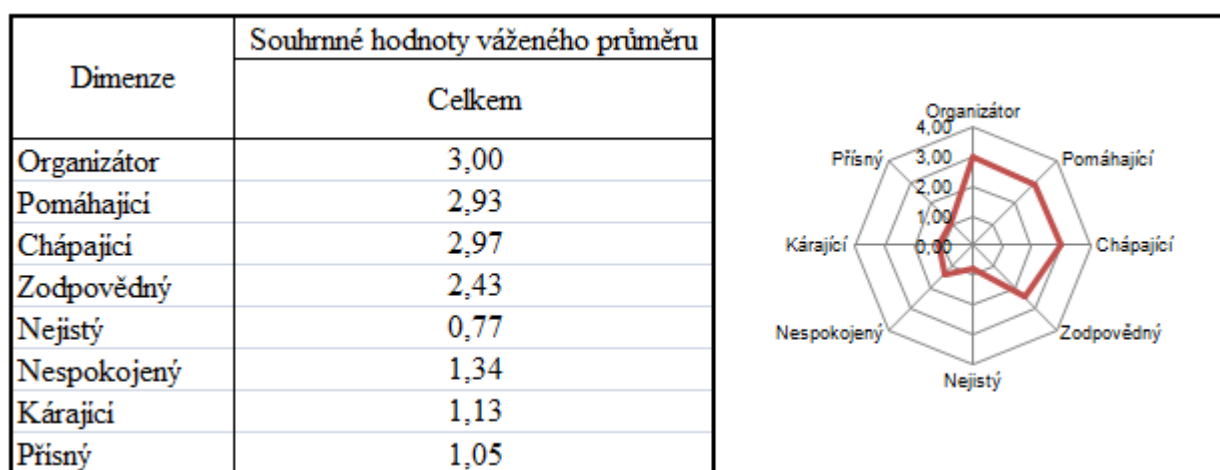
Graf 11. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 11

4.1.12 Vyhodnocení učitele č. 12

Učitele č. 12 hodnotilo pouze 5 žáků učebních oborů. Výsledky hodnocení učitele č. 12 nejsou vypovídající a hodnocení je zpracováno pouze pro potřebu školy, ve které výzkum probíhal. Z výsledků nelze vyvozovat závěry, neboť učitel byl hodnocen malým počtem respondentů. Aby byly výsledky hodnocení vypovídající, je nutné, aby jednoho učitele hodnotilo nejméně 10 respondentů. Učitel č. 12 dosáhl nejvyššího hodnocení v dimenzi organizátor 3,00 a nejnižšího hodnocení v dimenzi nejistý 0,77. V tabulce č. 18 jsou zachyceny hodnoty všech dimenzí.

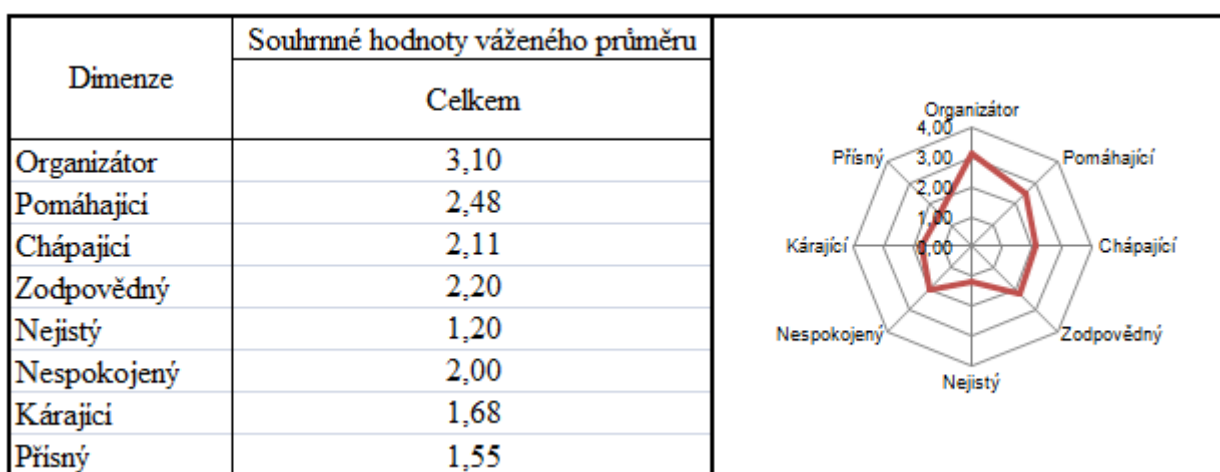
Tabulka 18. Výsledky hodnocení učitele č. 12

4.1.13 Vyhodnocení učitele č. 13

Učitele č. 13 hodnotilo pouze 5 žáků učebních oborů. Výsledky hodnocení učitele č. 13 nejsou vypovídající a hodnocení je zpracováno pouze pro potřebu školy, ve které výzkum probíhal. Z výsledků nelze vyvozovat závěry, neboť učitel byl hodnocen malým počtem respondentů. Učitel č. 13 dosáhl nejvyššího hodnocení v dimenzi organizátor 3,10 a stejně jako učitel č. 12 dosáhl nejnižšího hodnocení v dimenzi nejistý 1,20. V tabulce č. 19 jsou zachyceny hodnoty všech dimenzí.

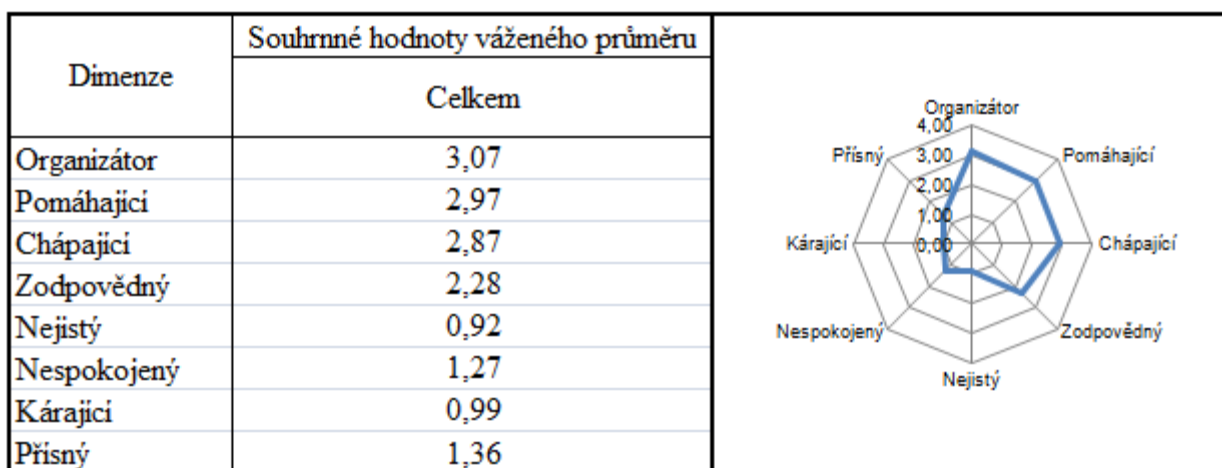
Tabulka 19. Výsledky hodnocení učitele č. 13

4.1.14 Vyhodnocení učitele č. 14

Učitele č. 14 hodnotilo 9 žáků maturitních oborů. Výsledky hodnocení učitele č. 14 nejsou vypovídající, neboť učitele hodnotilo pouze 9 respondentů. Aby byly výsledky hodnocení vypovídající, je nutné, aby jednoho učitele hodnotilo nejméně 10 respondentů. Hodnocení je zpracováno pouze pro potřebu školy, ve které výzkum probíhal. Učitel č. 14 dosáhl nejvyššího hodnocení v dimenzi organizátor 3,07 a nejnižšího hodnocení v dimenzi nejistý 0,92. V tabulce č. 20 jsou zachyceny hodnoty všech dimenzí.

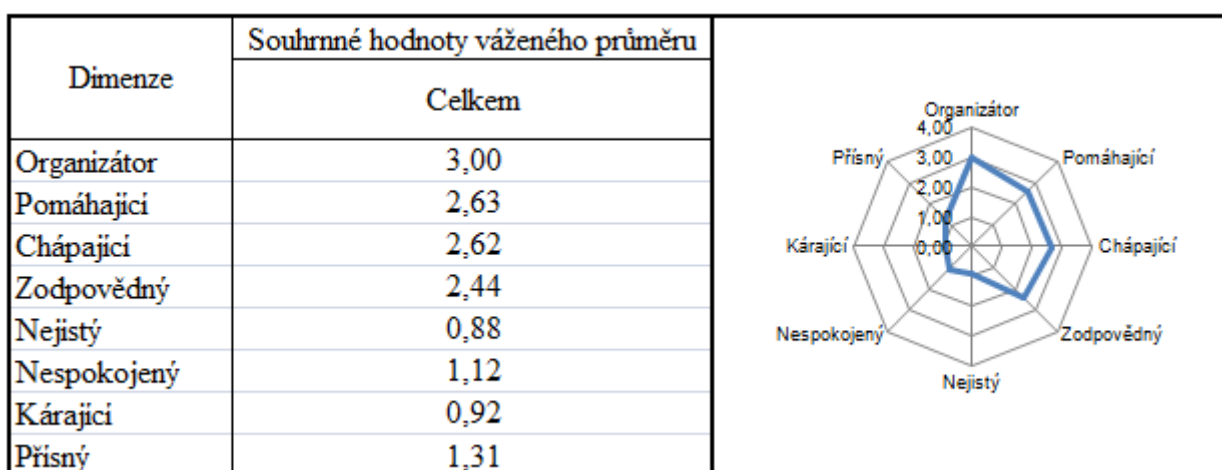
Tabulka 20. Výsledky hodnocení učitele č. 14

4.1.15 Vyhodnocení učitele č. 15

Učitele č. 15 hodnotilo 6 žáků maturitních oborů. Výsledky hodnocení učitele č. 15 nejsou vypovídající, neboť učitele hodnotilo pouze 6 respondentů. Aby byly výsledky hodnocení vypovídající, je nutné, aby jednoho učitele hodnotilo nejméně 10 respondentů. Hodnocení je zpracováno pouze pro potřebu školy, ve které výzkum probíhal. Učitel č. 15 dosáhl nejvyššího hodnocení v dimenzi organizátor 3,00 a nejnižšího hodnocení v dimenzi nejistý 0,88. V tabulce č. 21 jsou zachyceny hodnoty všech dimenzí.

Tabulka 21. Výsledky hodnocení učitele č. 15

4.1.16 Vyhodnocení učitele č. 16

Učitele č. 16 hodnotilo 9 žáků maturitních oborů. Výsledky hodnocení učitele č. 16 nejsou vypovídající, neboť učitele hodnotilo pouze 9 respondentů. Aby byly výsledky hodnocení vypovídající, je nutné, aby jednoho učitele hodnotilo nejméně 10 respondentů. Hodnocení je zpracováno pouze pro potřebu školy, ve které výzkum probíhal. Učitel č. 16 dosáhl nejvyššího hodnocení v dimenzi organizátor 3,22 a nejnižšího hodnocení v dimenzi nejistý 0,62. V tabulce č. 22 jsou zachyceny hodnoty všech dimenzí.

Tabulka 22. Výsledky hodnocení učitele č. 16

Dimenze	Souhrnné hodnoty váženého průměru
	Celkem
Organizátor	3,22
Pomáhající	3,24
Chápající	3,02
Zodpovědný	2,81
Nejistý	0,62
Nespokojený	1,21
Kárající	0,92
Přísný	1,42

4.2 Výsledky vyhodnocení jednotlivých dimenzi

V této kapitole se zaměřím na výsledky hodnocení v jednotlivých dimenzích. Výsledky hodnocení jsou zachyceny v průměrných hodnotách zaokrouhlených na dvě desetinná místa získaných pomocí programu Microsoft Excel. Procentuální hodnota zachycující rozdíl v hodnocení, je také zaokrouhlena na dvě desetinná místa.

Nejvyšší průměrná hodnota z celkového hodnocení dotazníků byla zachycena v dimenzi organizátor 2,71, byla o 2,9 % vyšší než v dimenzi chápající, kde hodnota dosáhla 2,59. Následovala dimenze pomáhající 2,49 s 2,5% nižší hodnotou. Hodnocení 2,14 bylo zachyceno v dimenzi organizátor. V těchto čtyřech dimenzích bylo dosaženo nejvyššího hodnocení, kdy hodnota přesáhla interval 2.

Nejnižší průměrná hodnota z celkového hodnocení dotazníků, která nepřesáhla interval 1, byla zachycena v dimenzi nejistý 0,96, následovala dimenze kárající 1,37, která měla o 10,25 % vyšší hodnotu. Dimenze nespokojený nesla hodnotu 1,68 a dimenze přísný 1,73.

Nevyšší průměrná hodnota z výsledků hodnocení učitelů žáky maturitních oborů byla dosažena v dimenzi organizátor 2,80, následuje dimenze chápající 2,63 s hodnotou o 4,25 % nižší. V pořadí třetí nejvyšší hodnota byla zastoupena v dimenzi pomáhající 2,60. Dimenze zodpovědný 2,26 je poslední dimenzí, ve které výsledek hodnocení přesáhl interval 2.

Interval 1 byl překročen v dimenzích přísný 1,73, nespokojený 1,65 a kárající 1,32. Hodnota výsledků v dimenzi nejistý byla nejnižší 0,85.

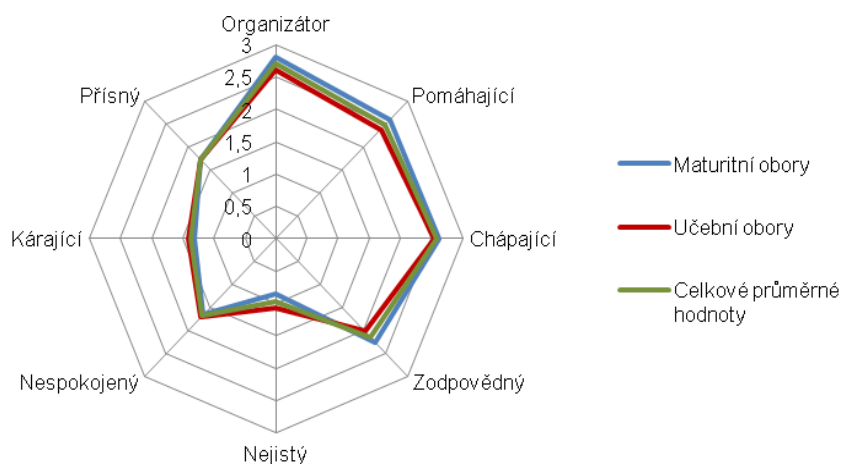
Nejvyšší průměrná hodnota z výsledků hodnocení učitelů žáky učebních oborů byla dosažena v dimenzi organizátor 2,61. Následuje dimenze chápající s hodnotou 2,55. Dimenze pomáhající 2,38 byla třetí dimenzí přesahující interval 2 a poslední dimenzí stejně jako v případě předešlého hodnocení, je dimenze zodpovědný s hodnotou 2,02.

Podle výsledků hodnocení učitelů žáky učebních oborů byl interval 1 překročen ve všech následujících dimenzích v pořadí: dimenze přísný s hodnotou 1,73, dimenze nespokojený 1,71, dimenze kárající s hodnotou 1,42 a s nejnižší hodnotou 1,07 dimenze nejistý.

Tabulka 23. Průměrné hodnoty zachycené v jednotlivých dimenzích

	Celkové průměrné hodnoty	Maturitní obory	Učební obory	Pořadí dimenzí (dle dosažených hodnot)
Organizátor	2,71	2,80	2,61	1
Pomáhající	2,49	2,60	2,38	3
Chápající	2,59	2,63	2,55	2
Zodpovědný	2,14	2,26	2,02	4
Nejistý	0,96	0,85	1,07	8
Nespokojený	1,68	1,65	1,71	6
Kárající	1,37	1,32	1,42	7
Přísný	1,73	1,73	1,73	5

Graf 12. Znázornění rozdílu zachyceného v jednotlivých dimenzích

4.3 Rozdíly v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů

Učitele č. 1 až č. 11 hodnotili žáci maturitních oborů i žáci učebních oborů. K získání výsledků hodnocení bylo zpracováno 306 dotazníků. 174 vyplněných dotazníků pocházelo od žáků maturitních oborů a 132 dotazníků vyplnili žáci učebních oborů.

Největší rozdíl v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů 6 % byl zachycen v dimenzi zodpovědný. Hodnocení žáků maturitních oborů v dimenzi zodpovědný dosáhlo hodnoty 2,26 a hodnocení žáků učebních oborů dosáhlo hodnoty 2,02.

Druhý největší rozdíl v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů byl zachycen v dimenzi pomáhající a v dimenzi nejistý 5,5 %. V dimenzi pomáhající žáci maturitních oborů dosáhli hodnoty 2,60 a žáci učebních oborů 2,38. V této dimenzi dosáhli žáci maturitních oborů vyšší hodnoty. V dimenzi nejistý dosáhli vyšší hodnoty žáci učebních oborů 1,07. Hodnocením žáků maturitních oborů byla hodnota v dimenzi nejistý 0,85.

Třetí nejvyšší rozdíl 4,75 % byl zachycen v dimenzi organizátor. Žáci maturitních oborů měli v dimenzi organizátor hodnotu 2,80 a žáci učebních oborů 2,61.

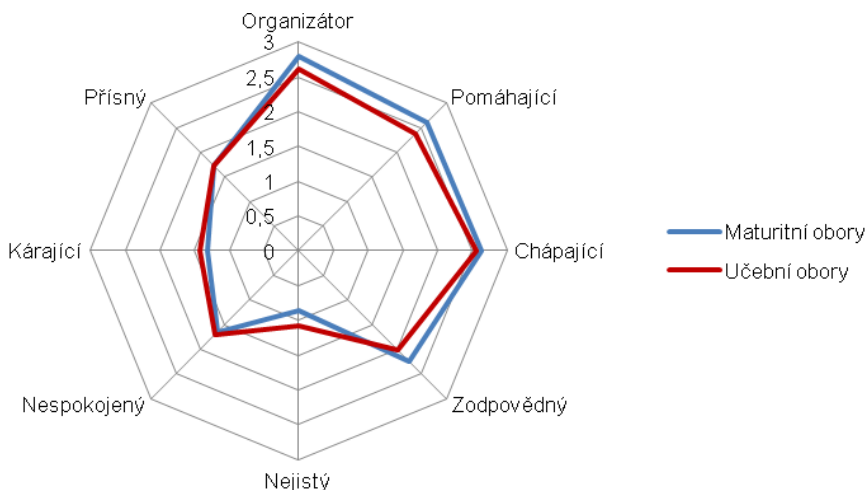
Následovala dimenze kárající s rozdílem 2,5%, kdy vyšší hodnocení bylo zachyceno v hodnocení učitelů žáky učebních oborů 1,42. Průměrná hodnota z hodnocení učitelů žáky maturitních oborů v dimenzi kárající byla 1,32.

2% rozdíl v hodnocení učitelů byl zachycen v dimenzi chápající s vyšší hodnotou hodnocení žáky maturitních oborů 2,63. Žáci učebních oborů měli v dimenzi chápající hodnotu 2,55. Průměrný výsledek hodnocení učitelů žáky učebních oborů byl v dimenzi nespokojený 1,71, což je hodnota o 1,5 % vyšší, než hodnota výsledku hodnocení učitelů žáky maturitních oborů 1,65. Žádný, tedy 0% rozdíl v hodnocení učitelů žáky maturitních oborů a žáky učebních oborů byl zachycen v dimenzi přísný.

Tabulka 24. Rozdíly v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů zachycené v jednotlivých dimenzích

Dimenze	Maturitní obory	Učební obory	Rozdíl	Rozdíl v %
Organizátor	2,80	2,61	0,19	4,75
Pomáhající	2,60	2,38	0,22	5,50
Chápající	2,63	2,55	0,08	2,00
Zodpovědný	2,26	2,02	0,24	6,00
Nejistý	0,85	1,07	-0,22	-5,50
Nespokojený	1,65	1,71	-0,06	-1,50
Kárající	1,32	1,42	-0,10	-2,50
Přísný	1,73	1,73	0,00	0,00

Graf 13. Znázornění rozdílů v hodnocení učitelů žáky maturitních oborů a žáků učebních oborů

4.4 Rozdíly v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných a technických předmětů

Žáci maturitních i učebních oborů hodnotili 6 učitelů humanitních předmětů, 5 učitelů přírodovědných a technických předmětů a 5 učitelů odborné praxe.

K získání hodnocení šesti učitelů humanitních předmětů (Tab. 4) bylo zpracováno 160 dotazníků, z toho 84 dotazníků bylo vyplněno žáky maturitních oborů a 76 dotazníků žáky učebních oborů.

K získání hodnocení pěti učitelů přírodovědných a technických předmětů bylo zpracováno 90 dotazníků vyplněných žáky maturitních oborů a 56 dotazníků vyplněných žáky učebních oborů.

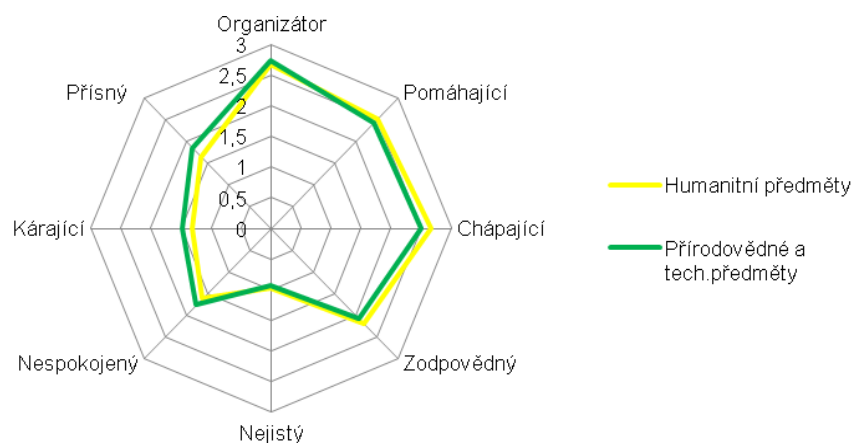
Celkem tedy v této kategorii bylo vyhodnoceno 146 dotazníků.

Tabulka 25. Rozdíly v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných technických předmětů

Dimenze	Učitelé humanitních předmětů	Učitelé přírodovědných a technických předmětů	Průměrný rozdíl	Rozdíl v %
Organizátor	2,67	2,73	-0,06	-1,50
Pomáhající	2,52	2,43	0,09	2,25
Chápající	2,66	2,49	0,17	4,25
Zodpovědný	2,19	2,08	0,11	2,75
Nejistý	0,98	0,94	0,04	1,00
Nespokojený	1,62	1,77	-0,15	-3,75
Kárající	1,32	1,49	-0,17	-4,25
Přísný	1,64	1,86	-0,22	-5,50

Z výsledků hodnocení zachycených v tabulce č. 25, je patrné, že největší rozdíl v hodnocení učitelů humanitních předmětů a předmětů přírodovědných a technických je zachycen v dimenzi přísný, kdy učitelé přírodovědných a technických předmětů mají v dané dimenzi hodnotu 1,86, což je hodnota o 5,5 % vyšší než výsledek hodnocení učitelů humanitních předmětů 1,64. Druhý nejvyšší rozdíl 4,25% je zachycen v dimenzi chápající s vyšším výsledkem hodnocení učitelů humanitních předmětů a také v dimenzi kárající s vyšším výsledkem hodnocení učitelů přírodovědných a technických předmětů. Následuje dimenze nespokojený, kde je rozdíl v hodnocení 3,75% s vyšším výsledkem hodnocení učitelů přírodovědných a technických předmětů. V dimenzi zodpovědný je 2,75% rozdíl s vyšším výsledkem hodnocení učitelů humanitních předmětů stejně jako v dimenzi pomáhající, kde je rozdíl 2,25 %. Nejmenší 1% rozdíl je zachycen v dimenzi nejistý opět s vyšším výsledkem hodnocení učitelů humanitních předmětů.

Graf 14. Znázornění rozdílů v hodnocení učitelů humanitních předmětů a přírodovědných a technických předmětů

5 DISKUSE

Praktická část mé diplomové práce se zabývá, především pohledem žáků na své učitele. Žáci měli možnost vyjádřit se pomocí dotazníku k tomu, jak vnímají chování a jednání svého učitele. V této části mé diplomové práce porovnám výsledky své práce s částí výsledků výzkumu popsaného v publikaci „*Učitel: příprava na profesi*“. (Drytrtová, Krhutová, 2009)

Dále se vyjádřím k výsledkům mého šetření, k výzkumným problémům a hypotézám.

V publikaci „*Učitel: Příprava na profesi*“ je popsán výzkum, ke kterému byl použit QTI dotazník. Dotazník byl předložen studentům učitelství, učitelům a žákům. K jednotlivým položkám se tedy vyjadřovali studenti 1. ročníku učitelství a výsledky měly prezentovat představu ideálního učitele z jejich pohledu. Dále se k položkám vyjadřovali učitelé odborných škol a učilišť a žáci těchto učitelů. Učitelé odborných škol a učilišť se k jednotlivým položkám vyjadřovali v upraveném QTI dotazníku, kdy v dotazníku byly otázky nastaveny tak, aby oslovovaly učitele a tím vznikl modifikovaný dotazník, sloužící k zachycení sebereflexe samotných učitelů. Výsledky zachytily to, jak se učitelé sami hodnotí. Učitelé pak následně nechali QTI dotazník vyplnit svými žáky a tím dostali zpětnou vazbu a zjistili, jak na ně pohlíží jejich svěřenci. V publikaci byly srovnány výsledky hodnocení studentů učitelství a učitelů odborných škol a učilišť a dále byly porovnány výsledky učitelů a jejich žáků. (Drytrtová, Krhutová, 2009)

Já jsem srovnávala výsledky svého výzkumu s výsledky studentů učitelství, které zachycují představu ideálního učitele z jejich pohledu a dále jsem porovnávala výsledky svého výzkumu s výsledky žáků učitelů odborných škol a učilišť.

V tabulce 26 jsou zahrnuty průměrné souhrnné hodnoty výsledků studentů učitelství a výsledky mého výzkumného šetření, tedy výsledky hodnocení učitelů žáky Středního odborného učiliště Svitavy, se zachyceným rozdílem v hodnocení.

V tabulce 27 jsou zahrnuty průměrné souhrnné hodnoty žáků SOŠ a U a výsledky mého výzkumného šetření, tedy výsledky hodnocení učitelů žáky Středního odborného učiliště Svitavy, se zachyceným rozdílem v hodnocení.

Tabulka 26. Rozdíl průměrných výsledků hodnocení učitelů žáky SOU Svitavy a představou ideálního učitele z pohledu studentů učitelství

Dimenze	Žáci SOU Svitavy	Studenti učitelství/ideál	Rozdíl	Rozdíl v %
Organizátor	2,71	3,85	-1,14	-28,50
Pomáhající	2,49	3,83	-1,34	-33,50
Chápající	2,59	3,75	-1,16	-29,00
Zodpovědný	2,14	3,23	-1,09	-27,25
Nejistý	0,96	0,88	0,08	2,00
Nespokojený	1,68	0,95	0,73	18,25
Kárající	1,37	0,98	0,39	9,75
Přísný	1,73	2,95	-1,22	-30,50

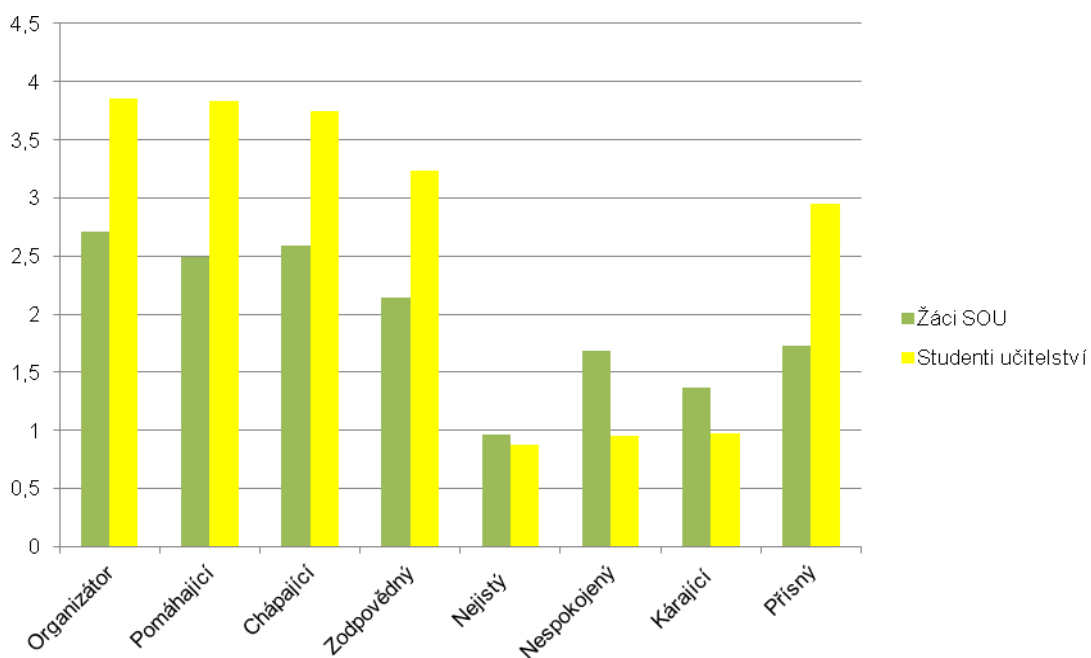
Mezi hodnocením žáků SOU Svitavy a hodnocením studentů učitelství byl nejvyšší rozdíl 33,5 % zachycen v dimenzi pomáhající s vyšším hodnocením studentů učitelství. Další vysoký rozdíl a vyšším hodnocením studentů učitelství byl zachycen v dimenzi přísný 30,5 %. Následovaly dimenze chápající 29 %, organizátor 28,5 % a dimenze zodpovědný 27,25 %. V následujících dimenzích byla zachycena vyšší hodnota, u žáků SOU Svitavy. V dimenzi nespokojený se jednalo o 18,25% rozdíl, v dimenzi kárající 9,75% rozdíl. Nejmenší rozdíl 2% byl zachycen v dimenzi nejistý, s vyšším hodnocením žáků SOU Svitavy. Celkový procentuální rozdíl v hodnocení žáky Středního odborného učiliště a studenty učitelství je 22,34 %

Srovnáním výsledků hodnocení je zřejmé, že v této hodnocené kategorii se výsledky hodnocení významně liší. Vyšší hodnoty rozdílů nebyly zachyceny v žádné jiné hodnocené kategorii. Myslím si, že tento rozdíl je akceptovatelný, neboť výsledkem hodnocení dotazníků vyplněných studenty učitelství měla být zachycena představa ideálního učitele.

Studenti učitelství vidí ideálního učitele především jako osobnost nesoucí znaky prvních čtyřech dimenzí, tedy osobnost schopnou organizace, zároveň pomáhající a chápající se schopností vést žáky k jejich vlastní odpovědnosti za své vzdělání. Je zajímavé, že ideální učitel v představě studentů učitelství by měl být i přísný. (Dytrtová, Krhutová, 2009, s. 30)

Domnívám se, že studenti učitelství si již dobře uvědomují, že odpovědnost za jejich vzdělání je zcela v jejich kompetenci. Plně si také uvědomují, že nekázeň spolužáků výrazně narušuje výuku a proto preferují i dimenzi přísný, neboť obecně přísný učitel si dokáže vybudovat respekt, vyžaduje po žácích poslušnost, soustředění a žáci si v jeho vyučovacích hodinách zpravidla nedovolí tolik vyrušovat.

Graf 15. Znázornění rozdílů hodnocení učitelů žáky SOU a představou ideálního učitele dle studentů učitelství

Tabulka 27. Rozdíl průměrných výsledků hodnocení učitelů žáky SOU Svitavy a žáky SOŠ a U

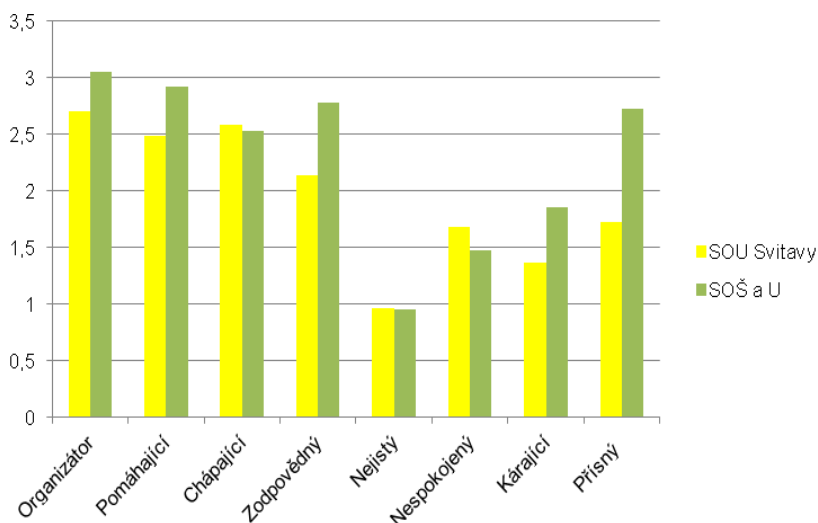
Dimenze	SOU Svitavy	SOŠ a U	Rozdíl	Rozdíl v %
Organizátor	2,71	3,05	-0,34	-8,50
Pomáhající	2,49	2,92	-0,43	-10,75
Chápající	2,59	2,53	0,06	1,50
Zodpovědný	2,14	2,78	-0,64	-16,00
Nejistý	0,96	0,95	0,01	0,25
Nespokojený	1,68	1,48	0,20	5,00
Kárající	1,37	1,86	-0,49	-12,25
Přísný	1,73	2,73	-1,00	-25,00

Žáci Středních odborných škol a učilišť měli vyšší hodnoty zachycené v dimenzích přísný, zodpovědný, kárající, pomáhající a organizátor. Žáci SOU Svitavy měli vyšší hodnoty zachycené v dimenzích nespokojený, chápající a nejistý.

Nejvyšší rozdíl v hodnocení učitelů byl zachycen v dimenzi přísný 25 %, následovaly dimenze zodpovědný s rozdílem 16 %, kárající 12,25 %, pomáhající 10,75 %, dále v dimenze organizátor s 8,50% rozdílem. Ve všech těchto popsanych dimenzích byla vyšší hodnota na straně žáků SOŠ a U. V dalších dimenzích již byla vyšší hodnota, na straně žáků SOU Svitavy a to v dimenzi nespokojený 5% rozdíl, v dimenzi chápající 1,5% rozdíl a v dimenzi nejistý rozdíl pouhých 0,25 %.

V případě srovnání výsledků hodnocení učitelů žáky SOU Svitavy a učitelů SOŠ a U, je zajímavé, že poměrně výrazné rozdíly byly zachyceny vždy v dimenzích, ve kterých byla vyšší hodnota zachycena právě z hodnocení žáků SOŠ a U. Rozdíly se pohybovaly v rozmezí od 25% do 8,5%. V případě, kdy vyšší hodnota byla zachycena na straně hodnocení žáků SOU Svitavy, nebyly rozdíly tak výrazné, pohybovaly se v rozmezí od 0,25% do 5%.

Graf 16. Znázornění rozdílů v hodnocení učitelů SOU Svitavy a učitelů SOŠ a U

Hodnocení jednotlivých učitelů žáky maturitních oborů a žáky učebních oborů jsou různé. Připomínám, že nejvyšší hodnota, která zastupuje odpověď „vždy“ je číslo 4 a nejnižší hodnota zastupující odpověď „nikdy“ je číslo 0.

Žáci maturitních oborů hodnotili učitele č. 1 nejvýše v dimenzi organizátor a to hodnotou 2,22. Následovaly dimenze chápající, pomáhající, nespokojený, přísný, zodpovědný, kárající a nejistý s nejnižší hodnotou 0,89. Žáci učebních oborů hodnotili učitele č. 1 nejvýše v dimenzi chápající a to hodnotou 2,62, následovaly dimenze pomáhající, organizátor, zodpovědný, nespokojený, přísný, nejistý a nejnižše hodnocená dimenze kárající s hodnotou 1,08. V hodnocení učitele č. 1 byl zachycen jasný rozdíl mezi hodnocením žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů.

Učitel č. 2 byl žáky maturitních oborů nejvýše hodnocen v dimenzi přísný a to hodnotou 3,14. Následovaly dimenze kárající, nespokojený, organizátor, zodpovědný, chápající, pomáhající a s nejnižší hodnotou dimenze nejistý. Žáci učebních oborů učitele č. 2 nejvýše hodnotili také v dimenzi přísný hodnotou 3,13, stejnou hodnotu měla i dimenze kárající, následovaly dimenze nespokojený, organizátor, nejistý, pomáhající, zodpovědný, chápající s nejnižší hodnotou 0,83. V hodnocení učitele byl zachycen rozdíl mezi hodnocením žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů, ovšem obě hodnotící kategorie se shodly na preferenci prvních čtyř dimenzí přísný, kárající, nespokojený organizátor.

Učitel č. 3 byl žáky maturitních oborů nejvýše hodnocen v dimenzi organizátor hodnotou 2,53. Následovaly dimenze chápající, pomáhající, přísný, zodpovědný, nespokojený a s nejmenším hodnocením 1,11 dimenze kárající a nejistý. Žáci učebních oborů, hodnotili učitele č. 3 nejvýše v dimenzi organizátor hodnotou 2,54, následovaly dimenze chápající, pomáhající, zodpovědný, nespokojený, přísný, kárající a nejistý s nejnižší hodnotou 1,03. V hodnocení učitele byl zachycen rozdíl mezi hodnocením žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů, i když v dimenzi organizátor pouhé 0,25 %. Navíc se žáci shodují v preferenci prvních tří dimenzí a to v pořadí organizátor, chápající a pomáhající. Stejně tak i nejnižší hodnoty měly obě sledované skupiny ve stejných dimenzích a to v dimenzi kárající a nejistý.

Žáci maturitních oborů hodnotili učitele č. 4 nejvýše v dimenzi pomáhající a to hodnotou 3,35. Následovali dimenze chápající, organizátor, zodpovědný, nespokojený, přísný, kárající a nejistý s nejnižší hodnotou 0,73. Žáci učebních oborů hodnotili učitele č. 4 nejvýše také v dimenzi pomáhající hodnotou 2,98, následovaly dimenze chápající, organizátor, zodpovědný, nespokojený, přísný, kárající a nejistý s hodnotou 1,02. I v hodnocení učitele č. 4 byl zachycen rozdíl, ovšem pořadí dimenzí od nejvyššího hodnocení po nejnižší hodnocení bylo shodné.

Učitele č. 5 hodnotili žáci maturitních oborů nejvýše v dimenzi chápající hodnotou 3,17. Následovaly dimenze pomáhající, organizátor, zodpovědný, nejistý, nespokojený, přísný a nejnižší hodnota 0,29, byla zachycena v dimenzi kárající. Žáci učebních oborů učitele hodnotili nejvýše 3,15 v dimenzi chápající, což je pouhý 0,5% rozdíl. Proti hodnotě žáků maturitních oborů ve stejné dimenzi. Následovaly dimenze pomáhající, organizátor, zodpovědný, přísný, nespokojený, kárající, s nejnižší hodnotou 0,88 dimenze nejistý. Žáci maturitních i učebních oborů svým hodnocením řadili první čtyři dimenze od nejvyššího k nejnižšímu hodnocení ve stejném pořadí chápající, pomáhající, organizátor, zodpovědný. V hodnocení žáků maturitních oborů následovala dimenze nejistý s hodnotou 0,89. Žáci učebních oborů měli ve stejné dimenzi nejnižší hodnotu 0,88. Hodnota je o pouhé 0,25% nižší a v hodnocení žáků učebních oborů je tato dimenze zařazena až na poslední místo. Dimenze nespokojený zaujímá šesté místo v pořadí dimenzí u obou sledovaných kategorií.

Učitel č. 6 byl žáky maturitních oborů hodnocen nejvýše hodnotou 3,75 v dimenzi pomáhající. Následovali dimenze chápající, organizátor, zodpovědný, se stejnou hodnotou dimenze přísný a nespokojený, dále dimenze nejistý a s nejnižší hodnotou 0,36 dimenze kárající. Žáci učebních

oborů měli také nejvyšší hodnotu 3,03 v dimenzi pomáhající, následovaly dimenze chápající, organizátor, zodpovědný. Dále dimenze nespokojený, nejistý, přísný a dimenze s nejnižší hodnotou 0,96 kárající. Ve vyhodnocení výsledků byly zachyceny rozdíly v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů, ovšem nejvyšší hodnoty byly zachyceny v obou sledovaných skupinách v prvních čtyřech dimenzích pomáhající, chápající, organizátor a zodpovědný ve stejném pořadí.

Žáci maturitních oborů, hodnotili učitele č. 7 nejvyšší hodnotou 2,72 v dimenzi organizátor. Následovaly dimenze chápající, pomáhající, zodpovědný, přísný, nespokojený, kárající a s nejnižší hodnotou 0,81 dimenze nejistý. Ve vyhodnocení výsledků žáků učebních oborů byla zachycena nejvyšší hodnota 2,66 v dimenzi organizátor, stejně jako v případě hodnocení žáků maturitních oborů. Následovaly dimenze chápající, přísný, kárající, nespokojený pomáhající, zodpovědný a nejnižší hodnota 1,20 byla stejně jako v případě hodnocení žáků maturitních oborů zachycena v dimenzi nejistý. Výsledky hodnocení obou sledovaných skupin jsou různé. Pořadí dimenzi od nejvyšší hodnoty po nejnižší hodnotu je shodné v dimenzi organizátor, která zaujímá první místo, dále pak v dimenzi chápající, která v obou případech zaujímá druhé místo a v dimenzi přísný, která je na osmém místě. Pořadí dalších dimenzi se liší.

Učitel č. 8, byl hodnocen žáky maturitních oborů nejvyšší hodnotou 3,18 v dimenzi chápající, ve stejné dimenzi měli nejvyšší hodnotu 2,58 i žáci učebních oborů. Nejnižší hodnotu 0,71 měli žáci maturitních oborů v dimenzi nejistý a žáci učebních oborů 1,32 v dimenzi kárající. Kromě dimenze chápající, ve které měli nejvyšší hodnotu oba sledované soubory, a která tím pádem byla dimenzi s nevyšší hodnotou řazena na první místo, se pořadí ostatních dimenzí lišilo. Ovšem první čtyři dimenze organizátor, pomáhající, chápající a organizátor, byly preferovány oběma zkoumanými soubory.

Učitel č. 9, byl žáky maturitních oborů nejvýše hodnocen 3,01 v dimenzi organizátor a nejnižší hodnota 0,83 byla zachycena v dimenzi nejistý. Žáci maturitních oborů měli také nejvyšší hodnotu zachycenou v dimenzi organizátor a nejnižší 0,41 v dimenzi nejistý. Odlišnost v pořadí dimenzí byla zachycena pouze v dimenzi pomáhající, a chápající. Žáci maturitních oborů měli v dimenzi pomáhající zachycenou druhou nejvyšší hodnotu a žáci učebních oborů až třetí. V dimenzi chápající bylo pořadí dimenzí obráceno, druhou nejvyšší hodnotu v této dimenzi měli žáci učebních oborů a třetí nevyšší hodnotu žáci maturitních oborů. Dále pořadí dimenzí

v závislosti na výši hodnoty v dané dimenzi bylo shodné, následovala dimenze zodpovědný, přísný, nespokojený, kárající a s nejnižší hodnotou dimenze nejistý.

Žáci maturitních oborů hodnotili učitele č. 10 nejvyšší hodnotou 3,21 v dimenzi přísný. Je rozporuplné, že žáci učebních oborů měli zachycenou nejvyšší hodnotu 2,60 v dimenzi chápající, v této dimenzi měli žáci maturitních oborů hodnotu o 22% nižší 1,71 a v pořadí od nevyšší hodnoty k nejnižší byla dimenze zařazena žáky maturitních oborů až na sedmé místo. Nejnižší hodnotu měly oba zkoumané soubory zachycenu v dimenzi nejistý, žáci maturitních oborů hodnotu 0,89 a žáci učebních oborů 1,00. Poměrně velký rozdíl v hodnocení pořadí dimenzi u učitele č. 10 byl zachycený v dimenzi kárající, ve které měli žáci maturitních oborů hodnotu 2,89. Dimenze tak patřila na třetí místo v pořadí hodnocených dimenzi. Žáci učebních oborů měli v této dimenzi hodnotu o 34% nižší a řadili ji tak až na sedmé místo v pořadí dimenzí. Domnívám se, že učitel č. 10 dle výsledků hodnocení, má odlišný přístup k oběma sledovaným skupinám. Žáci maturitních oborů hodnotí učitele více jako přísného, kárajícího, nespokojeného a organizátora, kdežto žáci učebních oborů hodnotí učitele spíše jako chápajícího, zodpovědného, pomáhajícího a organizátora. Domnívám se, že tento učitel může mít vyšší požadavky na žáky maturitních oborů.

Učitele č. 11 hodnotili žáci maturitních oborů i žáci učebních oborů nejvyšší hodnotou v dimenzi chápající. U žáků maturitních oborů v této dimenzi byla zastoupena hodnota 2,43 a u žáků učebních oborů 2,71. Nejnižší hodnotu 1,19 měli žáci maturitních oborů zastoupenou v dimenzi kárající a žáci učebních oborů 1,03 v dimenzi nejistý. Oba sledované soubory měli zachyceny vyšší hodnoty v prvních čtyřech dimenzích organizátor, pomáhající, chápající a zodpovědný.

Výsledky mého výzkumu ukazují, že v případě zjišťování rozdílů v hodnocení učitelů žáky maturitních oborů a žáky učebních oborů i při zjišťování rozdílů v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných a technických předmětů, ale i v případě celkového průměrného hodnocení učitelů, je pořadí dimenzí od nejvyššího hodnocení k nejnižšímu hodnocení stále stejné. Na prvním místě s nejvyšším hodnocením je vždy dimenze organizátor, následuje dimenze chápající, pomáhající, zodpovědný, přísný, nespokojený, kárající a nejnižší hodnota je zachycena vždy v dimenzi nejistý.

V dimenzi organizátor měl zachycenou nejvyšší hodnotu 3,17 učitel č. 9 a nejnižší hodnotu 2,24 učitel č. 1. Rozdíl mezi oběma hodnotami je 23,25 %.

V dimenzi chápající měl nejvyšší hodnotu 3,30 učitel č. 6 a nejnižší hodnotu 1,47 učitel č. 2, kdy rozdíl hodnot je 45,75 %.

V dimenzi pomáhající měl nejvyšší zachycenou hodnotu 3,35 učitel č. 6 a o 50 % nižší hodnotu ve stejné dimenzi měl učitel č. 2, což byla nejnižší hodnota dosažena v této dimenzi.

V dimenzi zodpovědný měl nejvyšší hodnotu 2,60 učitel č. 5 a nejnižší hodnotu 1,57 učitel č. 2, rozdíl hodnot je 25,75 %.

V dimenzi přísný měl nejvyšší dosaženou hodnotu 3,12 učitel č. 2 a nejnižší hodnota 0,83 byla zachycena u učitele č. 6, tato hodnota byla o 57,25 % nižší.

V dimenzi nespokojený měl zachycenou nejvyšší hodnotu 2,75 učitel č. 2 a nejnižší hodnotu 1,00 o 43,75 % nižší měl ve stejné dimenzi zachycenou učitel č. 5.

V dimenzi kárající měl nejvyšší hodnotu 2,93 zachycenou učitel č. 2 a nejnižší hodnotu 0,65 učitel č. 5, tato hodnota byla o 57 % nižší.

V dimenzi nejistý byla zachycená nejvyšší hodnota 1,16 v hodnocení učitele č. 11 a nejnižší hodnota 0,70 v této dimenzi byla zachycená v hodnocení učitele č. 9, rozdíl hodnot je 11,5 %.

Z celkového hodnocení mého výzkumného šetření je tedy zřejmé, že ve všech hodnocených oblastech jsou nejvýše hodnoceny první čtyři dimenze, tedy dimenze organizátor, pomáhající, chápající a zodpovědný. Pouze v hodnocení učitele č. 2 popsáno v kapitole 4.1.2 (Tabulka 8) a č. 10 popsáno v kapitole 4.1.10 (Tabulka 18), tomu tak není. Průměrné hodnoty výsledků výzkumu u učitele č. 2 vypovídají o preferenci dimenzí přísný s hodnotou nejvyšší 3,12, následuje dimenze kárající s hodnotou 2,93, nespokojený 2,75 a konečně dimenze organizátor s hodnotou 2,27. V případě hodnocení učitele č. 10 patří mezi první čtyři dimenze s nejvyšší hodnotou pouze dimenze organizátor s hodnotou 2,77 a dimenze chápající s hodnotou 2,19. Před dimenzi chápající se svojí hodnotou 2,52 řadí dimenze přísný a za dimenzi chápající následuje dimenze kárající 2,17. Domnívám se, že výsledky hodnocení těchto učitelů mohly významně ovlivnit celkové průměrné hodnoty dosažené vyhodnocením dotazníků.

Výzkumný problém č. 1

Ve které dimenzi byly zachyceny nejvyšší průměrné hodnoty získané vyhodnocením dotazníků všech respondentů?

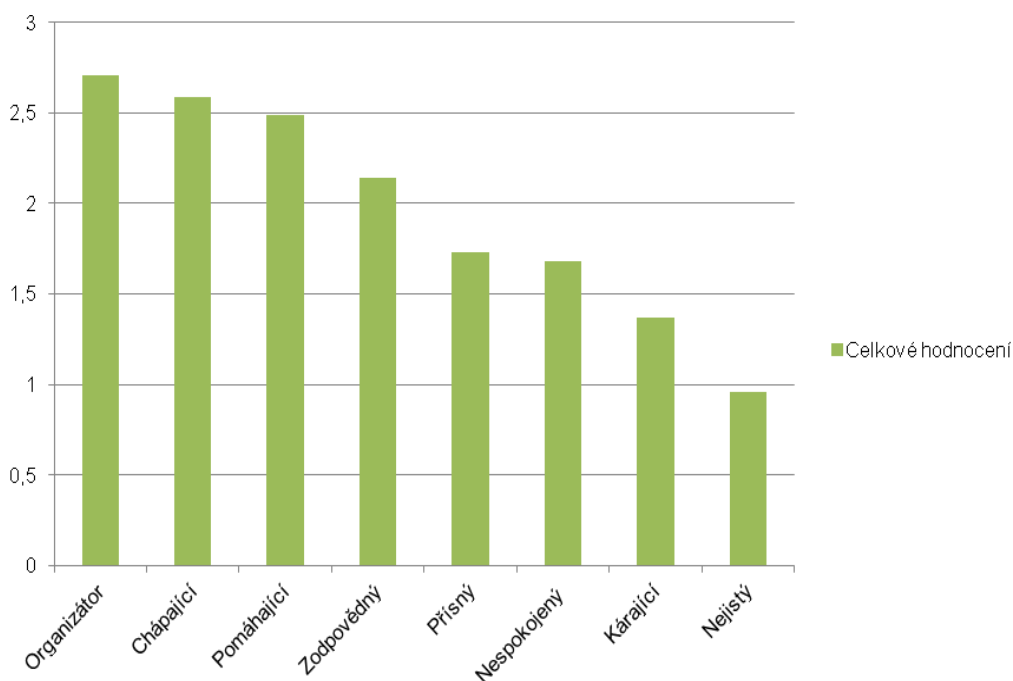
Z výsledků šetření vyplývá, že nejvyšší průměrné hodnoty byly zachyceny v dimenzi organizátor 2,71. Následovaly dimenze chápající 2,58, pomáhající 2,49 a dimenze zodpovědný s hodnotou 2,14. Tyto čtyři dimenze byly vždy preferovány i v jiných zkoumaných oblastech.

Výzkumný problém č. 2

Ve které dimenzi byly zachyceny nejnižší průměrné hodnoty získané vyhodnocením dotazníků všech respondentů?

Z vyhodnocení výsledků šetření je zřejmé, že nejnižší hodnoty 0,96 bylo dosaženo v dimenzi nejistý, následovaly dimenze kárající 1,37, nespokojený 1,68 a dimenze přísný s hodnotou 1,73.

Graf 17. Znázornění celkového výsledku hodnocení jednotlivých dimenzí

Výzkumný problém č. 3

Ve které dimenzi bylo dosaženo nejvyšší průměrné hodnoty z hodnocení učitelů žáky maturitních oborů?

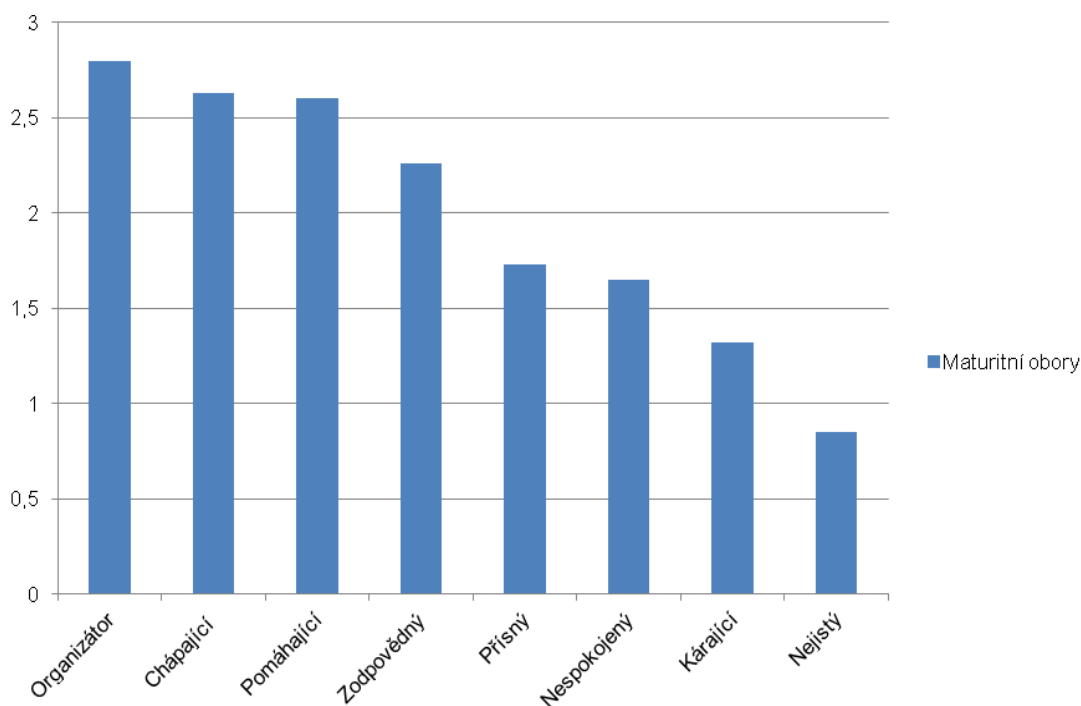
Hodnocení žáků maturitních oborů mělo nejvyšší hodnocení zastoupeno v dimenzi organizátor 2,80. Následovala dimenze chápající 2,63, pomáhající 2,60 a dimenze zodpovědný 2,26.

Výzkumný problém č. 4

Ve které dimenzi bylo dosaženo nejnižší průměrné hodnoty z vyhodnocení dotazníků žáků maturitních oborů?

Nejnižší průměrné hodnoty výsledků z hodnocení žáků maturitních oborů bylo dosaženo v dimenzi nejistý 0,85. Následovaly dimenze kárající 1,32, dimenze nespokojený 1,65 a v dimenzi přísný byla zachycena hodnota 1,73.

Graf 18. Znázornění výsledků hodnocení učitelů žáky maturitních oborů

Výzkumný problém č. 5

Ve které dimenzi bylo dosaženo nejvyšší průměrné hodnoty z hodnocení učitelů žáky učebních oborů?

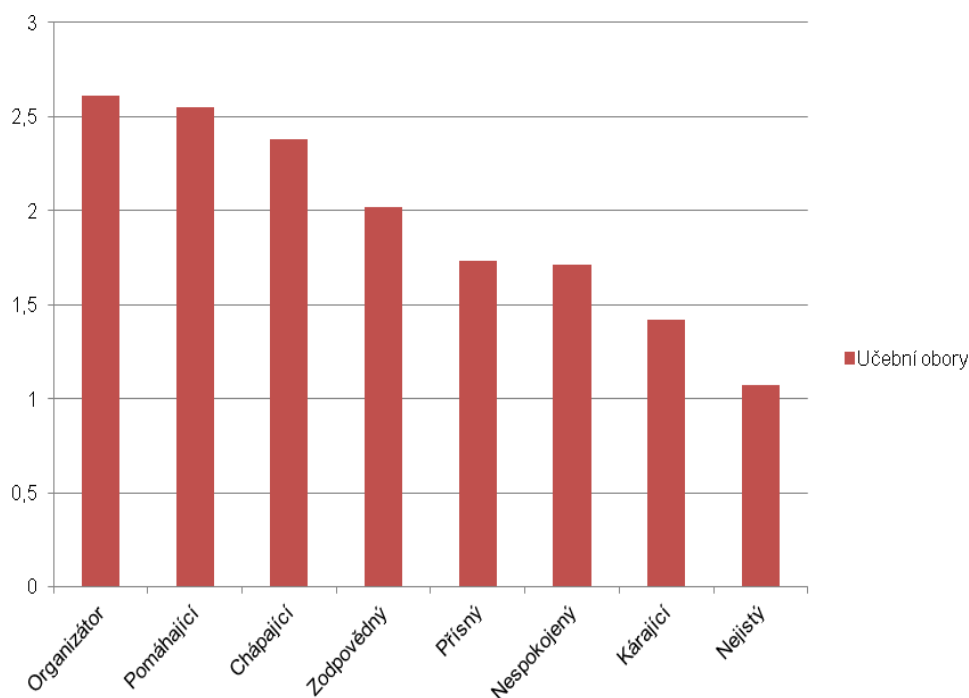
Z hodnocení učitelů žáky učebních oborů byla nejvyšší dosažená hodnota 2,61 v dimenzi organizátor. Následovaly dimenze chápající s hodnotou 2,55, dimenze pomáhající s hodnotou 2,38 a v dimenzi zodpovědný byla hodnota 2,02.

Výzkumný problém č. 6

Ve které dimenzi bylo dosaženo nejnižší hodnoty z hodnocení učitelů žáky učebních oborů?

Nejnižší hodnota 1,07 byla zachycena v dimenzi nejistý, druhá nejnižší hodnota 1,42 byla zachycena v dimenzi kárající, následovala dimenze nespokojený s hodnotou 1,71 a dimenze přísný s hodnotou 1,73.

Graf 19. Znázornění výsledků hodnocení učitelů žáky učebních oborů

Pracovní hypotéza č. 1:

Hodnocení učitelů žáky maturitních oborů se odlišuje od hodnocení učitelů žáky nematuritních oborů.

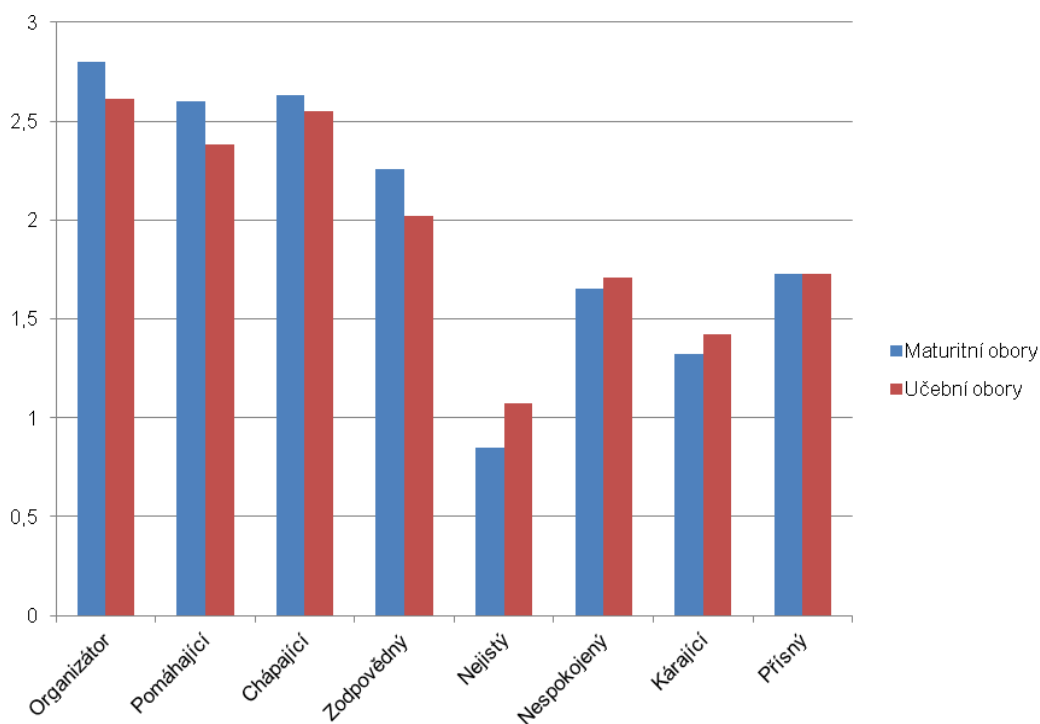
Pravdivost tohoto tvrzení byla naplněna, což ukazují výsledky výzkumu v kapitole 4.3 (viz Tabulka 24).

Výsledky hodnocení žáků maturitních oborů byly vyšší v dimenzích organizátor, pomáhající, chápatící a zodpovědný.

Žáci učebních oborů měli vyšší výsledky v dimenzích nejistý, nespokojený a kárající.

V dimenzi přísný byly výsledky hodnocení shodné. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitelů č. 1 až č. 11 je 3,47 %.

Graf 20. Znárodnění rozdílů v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů

Pracovní hypotéza č. 2:

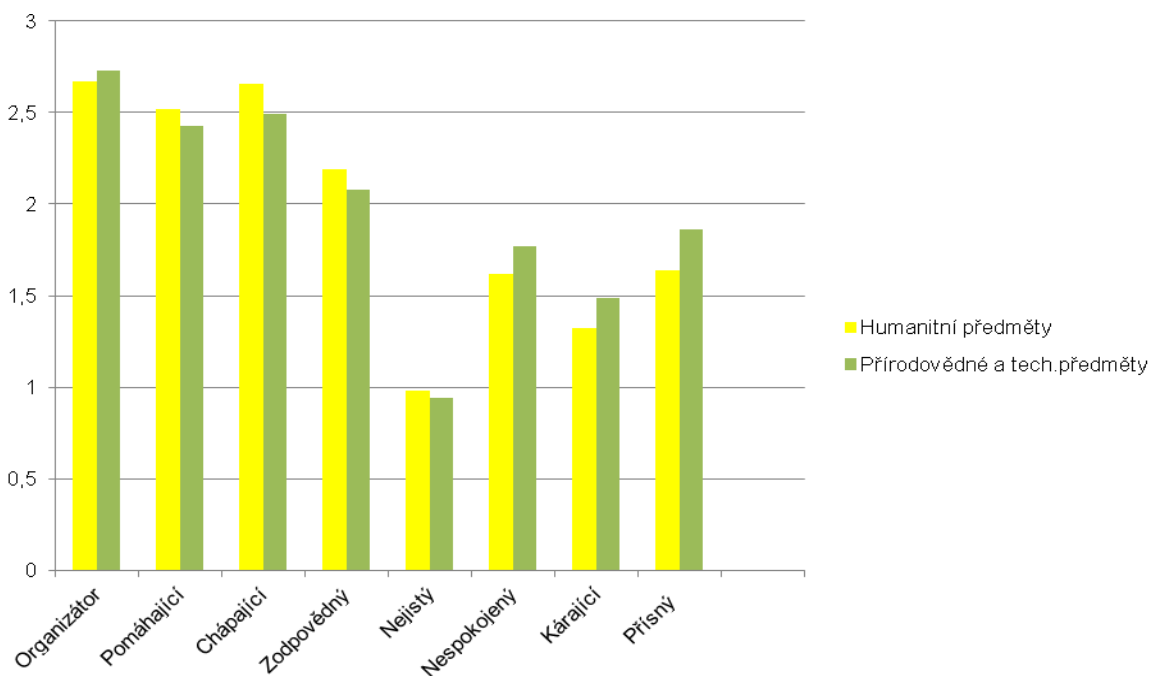
Výsledky hodnocení učitelů humanitních předmětů se liší od výsledků hodnocení učitelů přírodovědných a technických oborů.

Tvrzení je pravdivé, neboť výsledky výzkumu popsané v kapitole 4.4 (viz. Tabulka 25), zachycují rozdíly v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných a technických předmětů.

Učitelé humanitních předmětů jsou hodnoceny vyšší hodnotou v dimenzi pomáhající, chápat, zodpovědný, nejistý.

Učitelé přírodovědných a technických předmětů jsou naopak výše hodnoceny v dimenzích organizátor, nespokojený, kárající a přísný.

Graf 21. Znárodnění rozdílů v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných a technických předmětů

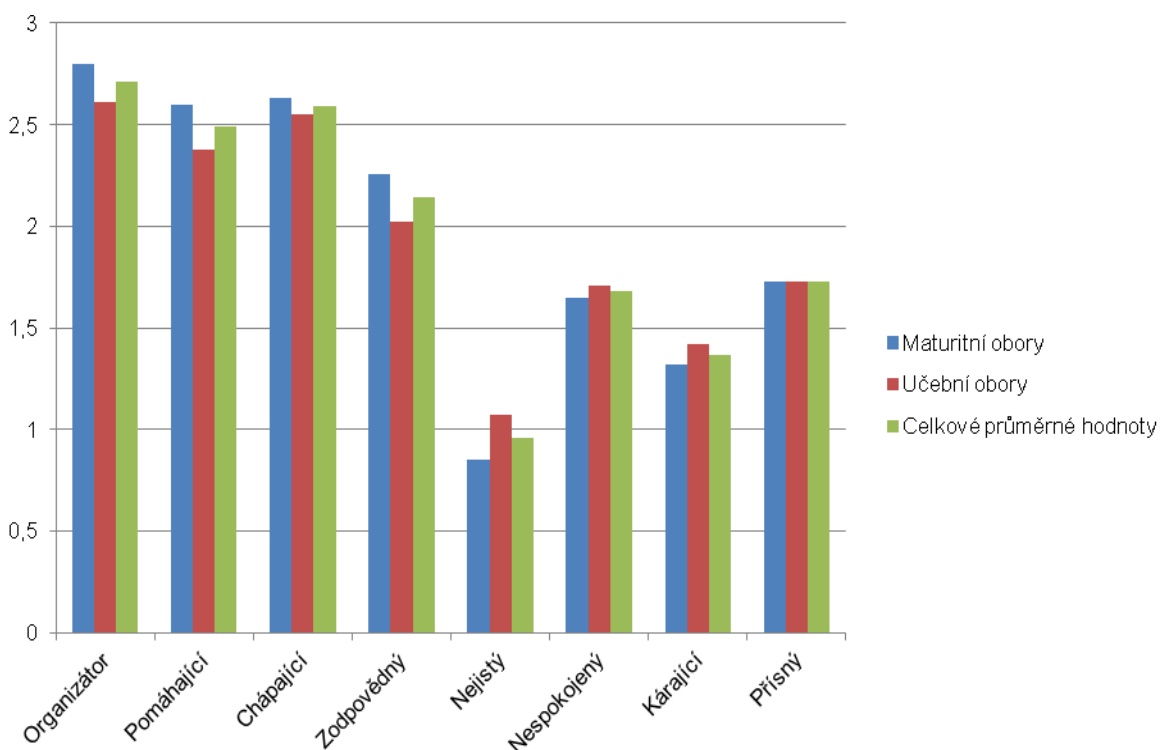

Pracovní hypotéza č. 3:

Vyššího zastoupení v dimenzi přísný dosáhnou vyhodnocením výsledků žáci maturitních oborů.

Tato hypotéza nebyla naplněna, neboť výsledky výzkumu zachycené v kapitole 4.2 (viz. Tabulka 23, Graf 22) ukazují na shodný výsledek hodnocení v této dimenzi. Žáci maturitních předmětů i žáci učebních oborů měli v dimenzi přísný hodnotu 1,73.

Graf 22. Znázornění celkových průměrných hodnot výsledků hodnocení učitelů

Do souhrnných výsledků průměrů jednotlivých hodnocených kategorií jsem nezařazovala učitele č. 12 a č. 13, neboť byli hodnoceni pouze 5ti respondenty, dále pak učitele č. 14 a č. 16, které hodnotilo 9 respondentů a učitele č. 15, kterého hodnotilo 6 respondentů. Jde o učitele odborného výcviku, které hodnotil velmi malý vzorek respondentů, a proto výsledky hodnocení těchto učitelů nepovažuji za vypovídající. Výsledky šetření jsou vyhodnoceny pouze pro potřebu školy.

ZÁVĚR

Mého kvantitativního výzkumu se zúčastnilo 340 respondentů, žáků Středního odborného učiliště Svitavy, kteří hodnotili pomocí standardizovaného QTI dotazníků 16 učitelů, zaměstnanců této školy. Učitele i hodnotící žáky vybral ředitel školy. Výzkum probíhal ve dvou dnech a výsledky výzkumu budou předány řediteli školy.

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jak žáci pohlíží na osobnost učitele, jak vnímají jeho chování a jednání. Dále jsem chtěla zjistit, zdali žáci učebních oborů vnímají učitele jinak, než žáci maturitních oborů. Zajímalo mě, zda bude rozdíl v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných a technických předmětů a také jsem chtěla zjistit, která skupina hodnotících žáků bude mít vyšší zastoupení v dimenzi přísný.

Cíl diplomové práce byl splněn. Vyhodnocením jednotlivých učitelů jsem zjistila, že v osmi případech z jedenácti, žáci preferují vyšším výsledkem hodnocení první čtyři dimenze, tedy dimenzi organizátor, pomáhající, chápající a zodpovědný. Pouze v případě učitelů č. 1, č. 2 a č. 10 tomu tak není. Dále jsem zjistila, že v osmi případech byla nejnižší hodnota vyhodnocení v dimenzi nejistý. Dimenze přísný v šesti případech, svoji hodnotou, zaujala páté místo. Nejvyšší průměrná hodnota 3,08 prvních čtyř dimenzí byla zachycena u učitele č. 6 a nejnižší 1,66 u učitele č. 2. Nejvyšší průměrná hodnota dimenzí nejistý, nespokojený, kárající a přísný, 2,43 byla zachycena u učitele č. 2 a nejnižší 0,89 u učitele č. 6.

Celková nejvyšší průměrná hodnota výsledků hodnocení učitelů byla zachycená v dimenzi organizátor 2,71, u hodnocení žáků maturitních oborů to byla hodnota 2,80, u žáků učebních oborů hodnota 2,61, tedy o 4,75 % nižší.

Celková nejnižší průměrná hodnota výsledků hodnocení učitelů byla zachycena v dimenzi nejistý 0,96, u hodnocení žáků maturitních oborů to byla hodnota 0,85 a u žáků učebních oborů 1,07, což je hodnota o 5,5 % vyšší.

Pracovní hypotéza č. 1 byla na základě analýzy výsledků potvrzena. Nejnižší procentuální průměrná hodnota 4,75 % zachycující rozdíl v hodnocení jednotlivých učitelů žáky maturitních a učebních oborů byla zachycena u učitele č. 3. Nevyšší procentuální průměrná hodnota 17,38, zachycující rozdíl v hodnocení jednotlivých učitelů, byla zachycena u učitele č. 10. Největší rozdíl v hodnocení učitelů žáky maturitních a učebních oborů jsou zachyceny u učitele č. 10.

V případě celkového vyhodnocení všech jedenácti učitelů všemi žáky maturitních oborů a všemi žáky učebních oborů nejsou rozdíly v hodnocení učitelů tak zásadní. Nejvyšší rozdíl 6 % je zachycen v dimenzi zodpovědný a nejnižší tedy žádný rozdíl je zachycený v dimenzi přísný s hodnotou 1,73. Průměrný procentuální rozdíl v hodnocení učitelů č. 1 až č. 11 je pouhých 3,47 %.

Pracovní hypotéza č. 2 byla na základě analýzy výsledků potvrzena. Učitelé humanitních předmětů byli výše hodnoceni v dimenzích pomáhající, chápající, zodpovědný a nejistý, naopak učitelé přírodovědných a technických předmětů měli vyšší hodnotu v dimenzích organizátor, nespokojený, kárající a přísný. Já osobně bych očekávala, že učitelé humanitních předmětů budou výše hodnoceny v kategoriích, které měly vyšší výsledky u hodnocení učitelů přírodovědných a technických oborů a to z toho důvodu, že žáci školy, která je spíše technicky zaměřená budou mít větší potíže v humanitních předmětech. Čekala bych, že právě učitelé humanitních předmětů budou na žáky více působit jako přísní, kárající a nespokojení. Rozdíly v hodnocení však nebyly vysoké, nevyšší rozdíl 5,5 % byl zachycen v dimenzi přísný a nejnižší pouhé 1 % v dimenzi nejistý. Celkový procentuální rozdíl v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných a technických předmětů činil pouze 3,16 %.

Pracovní hypotéza č. 3 byla na základě analýzy výsledků vyvrácena. V šesti případech z jedenácti hodnocených učitelů v dimenzi přísný měli vyšší hodnotu žáci maturitních oborů. Nejvyšší hodnota 3,21 v této dimenzi byla také produktem žáků maturitních oborů, ale přesto z celkového průměrného vyhodnocení rozdílů v hodnocení učitelů žáky maturitních oborů a žáky učebních oborů vyplývá, že v dimenzi přísný je zachycen 0% rozdíl.

Z celkového průměrného vyhodnocení všech zkoumaných kategorií mají všechny kategorie společně pořadí dimenzí od nejvyšších hodnot k nejnižším. V závěru mohu uvést, že celkově jsou učitelé hodnoceni žáky nejvyšší hodnotou v dimenzi organizátor. Osobně mě napadá, že jde o učitele, který si dokáže zorganizovat práci, stanovit cíl, kterého chce dosáhnout, rozdává úkoly, kontroluje práci a hodnotí výsledky, prostě řídí vyučování a takový učitel má být. Na druhém místě v hodnocení je dimenze chápající. Já si představím učitele, který dokáže pochopit chování a jednání žáků. To znamená, že pokud jde o učitele prvňáčků, tak dokáže pochopit, že dítě v hodině pláče protože za daný úkol nedostalo razítko. Nebo učitel na druhém stupni pochopí klackovité chování žáka v pubertě a učitel na střední škole dokáže pochopit, že žák prochází fází zamilovanosti a není schopen soustředit se na výuku. Takovýto učitel je schopen empatie, dokáže přijmout omluvu a dokáže s žáky o problémech otevřeně mluvit. Třetí místo zaujímá dimenze pomáhající. Dle mého názoru jde o učitele, který dokáže nabídnout pomoc těm, kteří to potřebují. Je schopen se vracet k probraným tématům a učivo vysvětlovat znovu. Je klidný a trpělivý. Na čtvrtém místě je dimenze zodpovědný. Takového učitele si představuji jako učitele, který zodpovědně přistupuje ke své práci. Určitě nepřijde do hodiny o pět minut déle, nemůže si dovolit jednat nezodpovědně a předpokládá, že i žáci po zvonění budou připraveni na svém místě. Ovšem tím, že sám je zodpovědný očekává i u žáků zodpovědné jednání a samozřejmě je mu jasné, že tato vlastnost není vrozená, a proto se žáky snaží k zodpovědnosti vést. Dává žákům na výběr, přijímá jejich návrhy a očekává jejich splnění. Dává jim volnost při plnění úkolů a tím je vede k odpovědnosti za jejich jednání. Pátá v pořadí je dimenze přísný. Přísný učitel v mé představě, je učitel, který striktně dodržuje veškerá pravidla, vyžaduje přesné plnění úkolů, přesné definice a nepřipouští názor žáka. V hodinách přísného učitele nebývá obvyklá nekázeň a nepozornost. Žáci se učitele bojí, uvědomují si, že učitel stále sleduje, jak vnímají jeho výklad. Průběžně zkouší a nepozornost trestá špatnými známkami. Dimenze nespokojený je na šestém místě. Nespokojený učitel není spokojený s dosaženými výsledky žáků ani s jejich prací, vždy najde nějakou chybu, kterou může zkritizovat. Takovýto učitel působí nespokojeně, i když jej žák potká na chodbě v době přestávky. Dimenze kárající je v pořadí na sedmém místě. V mé představě kárající učitel neustále žáky kárá. Kárat může za nevhodnou obuv do školy, ale i za špatný přístup k práci. Takovýto učitel působí, jako by měl stále špatnou náladu. Na posledním místě je dimenze nejistý. Nejistý učitel by snad podle mě neměl vůbec existovat. Žáci u takového učitele vycítí nejistotu a budou zneužívat svého postavení. Je dobře, že tato dimenze zaujala

v hodnocení žáků až poslední místo. Charakteristiky, které jsem k daným dimenzím napsala, ne zcela odpovídají výkladům, které jsou popsány v odborných publikacích, ale jde o můj vlastní pohled na tyto dimenze.

Každopádně nejde o to striktně zařadit učitele do nějaké dimenze. V každém hodnocení budou vždy zastoupeny všechny dimenze. Na přístup učitele k žákům má vliv mnoho faktorů a chování a jednání učitele není zcela dané a neměnné.

Předpokládám, že výsledky mé práce, předložené řediteli školy, poslouží hodnoceným učitelům. Učitelé na základě výsledků zjistí, jak je žáci vnímají a v případě, že nebudou s hodnocením spokojeni, mají možnost se nad svým chováním a jednáním zamyslet a pokusit se přístup k žákům změnit. Učitelé mají také možnost využít QTI dotazník verzi pro učitele, která zachycuje sebereflexi učitelů. Pak by mohly porovnat výsledky svého hodnocení s výsledky hodnocení svými žáky.

SOUHRN

Cílem mé diplomové práce bylo zjistit, jak žáci vnímají osobnost učitele. V teoretické části jsem se zaměřila především na osobnost učitele, učitelovu autoritu, na typologii učitelů a interakční styl učitele. V praktické části jsem zjišťovala, jak žáci vnímají chování a jednání svého učitele. Respondenty mého kvantitativního šetření byli žáci Středního odborného učiliště Svitavy a hodnoceni byli vybraní učitelé této školy. Ke svému výzkumu jsem použila standardizovaný QTI-dotazník interakčního stylu učitele. Učitelé byli hodnoceni žáky maturitních a nematuritních oborů a zjišťovala jsem rozdíly v jejich hodnoceních. Dále jsem zjišťovala rozdíly v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných a technických předmětů. Výsledky svého šetření jsem porovnávala s výsledky představujícími ideálního učitele z pohledu studentů učitelství. U každého hodnoceného učitele i u hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných a technických předmětů, byly zachyceny rozdíly v hodnocení, avšak největší rozdíly byly zaznamenány právě v porovnání s výsledky studentů učitelství, které zachycovaly představu ideálního učitele.

Klíčová slova

Učitel, ideální učitel, autorita učitele, typologie učitelů, dimenze.

SUMMARY

The aim of my thesis was to investigate how students perceive the teacher's personality. In the theoretical part I focused on the personality of the teacher, the teacher's authority on the typology of teachers and teacher interaction style. In the practical part, I examined how students perceive the behavior and actions of his teacher. My quantitative survey respondents were pupils of Vocational School Svitavy were evaluated and selected teachers of this school. To my research I used a standardized questionnaire QTI-teacher interaction style. Teachers were evaluated pupils graduation and no graduation courses and I examined the differences in their assessments. I also examined the differences in the evaluation of teachers in the humanities and teachers of science and technical subjects. The results of its inquiry, I compared the results representing the ideal teacher from the perspective of student teachers. Each teacher also assessed evaluation of teachers in the humanities and teachers of science and technical subjects, were captured differences in the evaluation, but the largest differences were recorded precisely in comparison with the results of student teachers who captured the vision of the ideal teacher.

Key words:

Teacher, great teacher, the authority of teachers, typology of teachers, dimension.

REFERENČNÍ SEZNAM

Seznam použité literatury

BREKELMANS, M., J. LEVY a R. RODRIGUEZ, 1993. *A Typology of Teacher Communication Style*. In WUBBELS, T.; LEVY, J. (eds.) *Do you know you look like? Interpersonal Relationships in Education*. London: The Falmer Press. ISBN 0750-70-216-8

ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ, 2001. *Psychologie pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 80-7178-463-X

DVOŘÁK, Dominik a kol., 2010. *Česká základní škola. Vícepřípadová studie*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1896-8

DYTRTOVÁ, Radmila a Marie KRHUTOVÁ, 2009. *Učitel. Příprava na profesi*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2863-6

Education at a Glance [online publikace]. 2001- [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/education-at-a-glance-2001_eag-2001-en#page397

Eysenckovo typologické schéma. [online]. 2007- [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://ografologii.blogspot.cz/2007/10/4-klasick-temperamenty.html>

GILLERNOVÁ, I., L. KREJČOVÁ a kol., 2012. *Sociální dovednosti ve škole*. Vyd. 1. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3472-9

GILLERNOVÁ, J., V. KEBZA, M. RYMEŠ a kol., 2011. *Psychologické aspekty změn v české společnosti : člověk na přelomu tisíciletí*. Vyd. 1. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2798-1

CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-1369-4

JŮVA, Vladimír, 1978. *Pedagogika jako věda*. Vyd. 1. Brno: Univerzita J. E. Purkyně

JŮVA, Vladimír a kol., 2001. *Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-95-8

KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST, 2009. *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-571-4

KANTOROVÁ, Jana a kol., 2008. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I*. Olomouc: Hanex. ISBN 978-80-7409-024-0

KOHOUTEK, Rudolf, 2009. *Psychologie v teorii a praxi. Typologie osobnosti učitelů*. [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://rudolfkohoutek.blog.cz/0912/typy-osobnosti-ucitelu>

KOHOUTEK, Rudolf, 2009. *Psychologie v teorii a praxi. Osobnost učitele*. [online]. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://rudolfkohoutek.blog.cz/0911/psychologie-osobnosti-ucitele-a-vychovatele>

KUSÁK, Pavel a Pavel DAŘÍLEK, 2001. *Pedagogická psychologie*. Vyd. 2. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta. ISBN 80-244-0293-9

MAREŠ, Jiří a Peter Gavora. *Pedagogika. Přehledová studie. Interpersonální styl učitelů: teorie, diagnostika a výsledky výzkumu* [online]. 2004, roč. LIV, č. 2 [cit. 2015-03-04]. ISSN 2336-2189. Dostupné z : <http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=1797&lang=cs>

NAKONEČNÝ, Milan, 1997. *Encyklopedie obecné psychologie*. Vyd. 2. Praha: Academia. ISBN 80-200-0625-7

PELIKÁN, Jiří, 1991. *Metodologie výzkumu osobnosti středoškolského profesora a jeho pedagogického působení*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. ISBN 80-7066-398-7

PODLAHOVÁ, Libuše. *Pedagogika pro učitele. Druhý sešit.* [online publikace]. [cit. 2015-06-05]. Dostupné z: <http://uloz.to/xsMgrpZv/pedagogika-pro-ucitele-druhy-sesit-pdf-pdf>

POSPÍŠIL, Radek, 2009. *Základní pedagogické kategorie.* Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita. [online]. [cit. 2015-06-01]. Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/pedf/uvod_ped/web/kategorie.html

PRŮCHA, Jan, 2002. *Učitel: současné poznatky o profesi.* Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 80-7178-621-7

PRUNNER, Pavel, 2003. *Vybrané kapitoly z pedagogické psychologie.* Vyd. 2. Plzeň: Západočeská univerzita, Pedagogická fakulta. ISBN 80-7082-979-6

ŠIŠÁK, Petr, 2006. *Základy pedagogické psychologie pro učitele primárního vzdělávání.* Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita

VALIŠOVÁ, Alena a kol., 1998. *Autorita jako pedagogický problém.* Vyd. 1. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-624-4

VALIŠOVÁ, A., H. KASÍKOVÁ, M. BUREŠ a kol., 2011. *Pedagogika pro učitele.* Vyd. 2. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3357-9

ZORMANOVÁ, Lucie, 2014. *Obecná didaktika. Pro studium a praxi.* Vyd. 1. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4509-9

Seznam obrázků

Obrázek 1. Eysenkovo typologické schéma

Obrázek 2. Klasifikační systém interpersonálního chování učitele

Graf 1. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 1

Graf 2. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 2

Graf 3. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 3

Graf 4. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 4

Graf 5. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 5

Graf 6. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 6

Graf 7. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 7

Graf 8. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 8

Graf 9. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 9

Graf 10. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 10

Graf 11. Znázornění výsledků hodnocení učitele č. 11

Graf 12. Znázornění rozdílů zachyceného v jednotlivých dimenzích

Graf 13. Znázornění rozdílů v hodnocení učitelů žáky maturitních oborů a žáků učebních oborů

Graf 14. Znázornění rozdílů v hodnocení učitelů humanitních předmětů a přírodovědných a technických předmětů

Graf 15. Znázornění rozdílů hodnocení učitelů žáky SOU a představou ideálního učitele dle studentů učitelství

Graf 16. Znázornění rozdílů v hodnocení učitelů SOU Svitavy a učitelů SOŠ a U

Graf 17. Znázornění výsledku hodnocení jednotlivých dimenzí

Graf 18. Znázornění výsledků hodnocení učitelů žáky maturitních oborů

Graf 19. Znázornění výsledků hodnocení učitelů žáky učebních oborů

Graf 20. Znázornění rozdílů v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů

Graf 21. Znázornění rozdílů v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných a technických předmětů

Graf 22. Znázornění celkových průměrných hodnot výsledků hodnocení učitelů

Seznam tabulek

- Tabulka 1. Stručná charakteristika výzkumného souboru
- Tabulka 2. Proměnné v modelu učitelova interpersonálního chování vůči žákům
- Tabulka 3. Položky rozděleny do jednotlivých dimenzí
- Tabulka 4. Učitelé humanitních předmětů
- Tabulka 5. Učitelé technických a přírodovědných předmětů
- Tabulka 6. Učitelé praktického výcviku
- Tabulka 7. Výsledky hodnocení učitele č. 1
- Tabulka 8. Výsledky hodnocení učitele č. 2
- Tabulka 9. Výsledky hodnocení učitele č. 3
- Tabulka 10. Výsledky hodnocení učitele č. 4
- Tabulka 11. Výsledky hodnocení učitele č. 5
- Tabulka 12. Výsledky hodnocení učitele č. 6
- Tabulka 13. Výsledky hodnocení učitele č. 7
- Tabulka 14. Výsledky hodnocení učitele č. 8
- Tabulka 15. Výsledky hodnocení učitele č. 9
- Tabulka 16. Výsledky hodnocení učitele č. 10
- Tabulka 17. Výsledky hodnocení učitele č. 11
- Tabulka 18. Výsledky hodnocení učitele č. 12
- Tabulka 19. Výsledky hodnocení učitele č. 13
- Tabulka 20. Výsledky hodnocení učitele č. 14
- Tabulka 21. Výsledky hodnocení učitele č. 15
- Tabulka 22. Výsledky hodnocení učitele č. 16
- Tabulka 23. Průměrné hodnoty zachycené v jednotlivých dimenzích
- Tabulka 24. Rozdíly v hodnocení žáků maturitních oborů a žáků učebních oborů zachycené v jednotlivých dimenzích
- Tabulka 25. Rozdíly v hodnocení učitelů humanitních předmětů a učitelů přírodovědných technických předmětů
- Tabulka 26. Rozdíl průměrných výsledků hodnocení učitelů žáky SOU Svitavy a představou ideálního učitele z pohledu studentů učitelství
- Tabulka 27. Rozdíl průměrných výsledků hodnocení učitelů žáky SOU Svitavy a žáky SOŠ a U

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Upravená komunikace s vedením školy, která byla účastníkem výzkumu

Příloha č. 2 - Dotazník použitý k výzkumu

Příloha č. 3 - Ukázka vyplněného dotazníku v tištěné podobě

Příloha č. 1:

Upravená komunikace s vedením školy, která byla účastníkem výzkumu

Vážený pane řediteli,

mám zájem zařadit Vaši školu do mého výzkumu k diplomové práci na téma Představa ideálního učitele z pohledu středoškoláka. Použila bych standardizovaný dotazník, který zasílám v příloze. Chtěla jsem Vás požádat, zda by jste mi povolil výzkum na Vaší škole uskutečnit. Předem děkuji za odpověď. Ilona Kabátová (studentka Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, obor učitelství odborných předmětů, kombinované studium)

Dobrý den,

souhlasím s výzkumem na naší škole. Do výzkumu by jsme zahrnuli žáky maturitních ročníků navrhněte termíny.

S pozdravem ředitel školy

Vážený pane řediteli,

děkuji Vám za vstřícnost k mému požadavku. K výzkumu potřebuji získat co nejvíce respondentů, byla bych tedy ráda, kdyby do výzkumu byli zařazeni i studenti z učebních oborů, ale samozřejmě je na Vás, v jakých a kolika třídách mi povolíte výzkum provést. S dotazníky bych přijela v lednu. Od Vás bych zatím jen potřebovala vědět, zda budu moci ve vaší škole výzkum provést, neboť údaje o školách, kde budu výzkum provádět, potřebuji co nejdříve doplnit do formuláře na fakultě. Za odpověď předem děkuji. S pozdravem Ilona Kabátová.

Dobrý den,

ano, výzkum můžete provést v lednu, prosím cca týden před Vaším příjezdem o upřesnění termínu. Ohledně učebních oborů – záleží na termínu Vašeho příjezdu, střídá se teoretická výuka s praxí.

S pozdravem
sekretariát SOU Svitavy

Dále již komunikace probíhala telefonicky a osobním stykem s vedením školy.

Příloha č. 2:

Dotazník použitý k výzkumu

Dotazník interakčního stylu – univerzální verze pro žáky

QTI - dotazník interakčního stylu učitele (verze pro žáky)

© T. Wubbels – J. Levy (1993)

© Česká verze J. Lukas – J. Mareš – P. Gavora (2009)

V tomto dotazníku můžete vyjádřit svůj názor na činnost a chování učitele/učitelky tak, jako ho vidíte a vnímáte.

Dotazník mimo jiné slouží k vědeckým účelům, a proto bychom byli rádi, kdybyste svého učitele/-ku popsali co nejpřesněji. Zkuste psát opravdu to, co si myslíte – obávat se nemusíte – odpovědi Váš učitel v žádném případě neuvidí. Psycholog mu poskytne pouze celkové obecné shrnutí výsledků všech dotazníků ze dvou tříd vaší školy.

Dotazník je tedy pro Vás **anonymní** – nepište na něj svoje jméno. Avšak následující tabulku vyplňte pečlivě! Pokud něčemu v ní, ale i v celém dotazníku nebudete zcela přesně rozumět, zeptejte se.

Příjmení učitele ¹ , kterého budete posuzovat:		Předmět, kterému vyučuje:	Škola:
Třída:	Počet žáků ve třídě (v okamžiku vyplňování dotazníku):	Pohlaví žáka ² : Ž - M	Dnešní datum:

¹ když píšeme **učitel**, myslíme tím jak pány učitele, tak paní učitelky; ²zakroužkujte, zda jste dívka či chlapec

V tomto dotazníku Vám předkládáme řadu výroků o učitelovi. U každého výroku **zakroužkujte** svůj názor. Například:

	nikdy					vždy
O tomto učiteli můžeme říci: Vyjadřuje se jasně	0	1	2	3	4	

Když si myslíte, že se vždy vyjadřuje jasně, zakroužkujte 4. Když si myslíte, že se nikdy nevyjadřuje jasně, zakroužkujte 0. Podle toho, jak často se vyjadřuje jasně, můžete zakroužkovat také 1, 2 nebo 3 (vždy však jen jednu číslici). Když jste se spletli, přeškrtněte, co neplatí a zakroužkujte to, co platí.

Učitele hodnotěte každý sám (sama). Nejde o test. Váš názor se může lišit od názoru spolužáků.

O tomto učiteli můžeme říci:	nikdy				vždy
1 Udrží naši pozornost	0	1	2	3	4
2 Když si nedokážeme s něčím poradit, pomůže nám	0	1	2	3	4
3 Vidíme, že je nejistý	0	1	2	3	4
4 Když máme na věc jiný názor, můžeme ho říct	0	1	2	3	4
5 Myslí si, že toho víme málo	0	1	2	3	4
6 Dává nám možnost rozhodovat o věcech, týkajících se třídy	0	1	2	3	4
7 Je přísný	0	1	2	3	4
8 Snadno se naštvě	0	1	2	3	4
9 Učivo vysvětluje jasně	0	1	2	3	4
10 Můžeme se na něj spolehnout	0	1	2	3	4
11 Je váhavý	0	1	2	3	4
12 Když s ním v něčem nesouhlasíme, můžeme o tom diskutovat	0	1	2	3	4
13 Myslí si, že se málo učíme	0	1	2	3	4
14 Musíme být u něho tiše jako v kostele	0	1	2	3	4
15 Můžeme se spolupodílet na jeho rozhodnutích	0	1	2	3	4
16 Ponižuje nás	0	1	2	3	4
17 Je dobrým organizátorem	0	1	2	3	4
18 Je k nám přátelský	0	1	2	3	4
19 Když ve třídě vyvádíme, je zmatený	0	1	2	3	4
20 Když chceme něco říci, naslouchá nám	0	1	2	3	4
21 Vypadá nespokojeně	0	1	2	3	4
22 Při zkoušení je těžké u něj dostat dobrou známku	0	1	2	3	4
23 Dává nám možnost vybrat si úlohy podle našeho zájmu	0	1	2	3	4
24 Zesměšňuje nás	0	1	2	3	4
25 Jde přímo k věci	0	1	2	3	4

O tomto učiteli můžeme říci:	nikdy				vždy
26 Důvěřujeme mu	0	1	2	3	4
27 Vypadá, jakoby pořád nevěděl, co má dál dělat	0	1	2	3	4
28 Snaží se nás pochopit	0	1	2	3	4
29 Vypadá nešťastně	0	1	2	3	4
30 Jeho požadavky jsou velmi vysoké	0	1	2	3	4
31 Mluví s námi otevřeně	0	1	2	3	4
32 Mívá špatnou náladu	0	1	2	3	4
33 Hodně se u něho naučíme	0	1	2	3	4
34 Vytváří ve třídě příjemnou atmosféru	0	1	2	3	4
35 Je plachý	0	1	2	3	4
36 Dokáže se vcítit do našich problémů	0	1	2	3	4
37 Cokoliv uděláme, je to podle něho špatně	0	1	2	3	4
38 Vnucuje nám svoje názory	0	1	2	3	4
39 Důvěřuje nám	0	1	2	3	4
40 Rád zakazuje	0	1	2	3	4
41 Všechno má dobře promyšlené	0	1	2	3	4
42 Když něčemu nerozumíme, ochotně nám to vysvětlí ještě jednou	0	1	2	3	4
43 Utíká před zodpovědností	0	1	2	3	4
44 Dokáže nás vyslechnout	0	1	2	3	4
45 Je podezřívavý	0	1	2	3	4
46 Je náročný	0	1	2	3	4
47 Vede nás k tomu, abychom sami přicházeli s návrhy	0	1	2	3	4
48 Vyžívá se v tom, že nás opravuje	0	1	2	3	4
49 Jeho hodina má hlavu a patu	0	1	2	3	4
50 Věnuje se nám i mimo vyučování	0	1	2	3	4
51 Mění svoje rozhodnutí	0	1	2	3	4
52 Přijímá omluvu, když uvedeme rozumné důvody	0	1	2	3	4
53 Ať uděláme cokoli, je mu to málo	0	1	2	3	4
54 Tvrdě známkuje	0	1	2	3	4
55 Víc kritizuje, než chválí	0	1	2	3	4

O tomto učiteli můžeme říci:	nikdy	vždy
56 Říká nám přesně, co od nás chce	0	1 2 3 4
57 Je ohleduplný	0	1 2 3 4
58 Jsme z něho vystrašení	0	1 2 3 4
59 Chová se povýšeně	0	1 2 3 4

Děkujeme za vyplnění dotazníku.

Podívejte se ještě, zda jste někde **nezapomněli zakroužkovat** odpověď.

Příloha č. 3

Ukázka vyplněného dotazníku v tištěné podobě

Milí studenti,

Jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a jako téma své diplomové práce jsem si zvolila „Osobnost učitele z pohledu žáků maturitních a učebních oborů“. Proto si Vás dovoluji oslovit a požádat o vyplnění dotazníku, kterým získám informace, potřebné ke zpracování své práce. Výsledky mého výzkumu budou k dispozici řediteli školy a dle jeho uvážení i hodnocenému učiteli. Dotazník je anonymní a nikdo nebude vědět, jaká byla vaše odpověď. Děkuji za spolupráci a pravdivé odpovědi.

Bc. Ilona kabátová

Dotazník interakčního stylu – univerzální verze pro žáky

QTI - dotazník interakčního stylu učitele (verze pro žáky)

© T. Wubbels – J. Levy (1993)

© Česká verze J. Lukas – J. Mareš – P. Gavora (2009)

V tomto dotazníku můžete vyjádřit svůj názor na činnost a chování učitele/učitelky tak, jako ho vidíte a vnímáte.

Dotazník mimo jiné slouží k vědeckým účelům, a proto bychom byli rádi, kdybyste svého učitele/-ku popsali co nejpřesněji. Zkuste psát opravdu to, co si myslíte – obávat se nemusíte – odpovědi Váš učitel v žádném případě neuvidí. Psycholog mu poskytne pouze celkové obecné shrnutí výsledků všech dotazníků ze dvou tříd vaší školy. Dotazník je tedy pro Vás **anonymní** – nepište na něj svoje jméno. Avšak následující tabulku vyplňte pečlivě! Pokud něčemu v ní, ale i v celém dotazníku nebudete zcela přesně rozumět, zeptejte se.

Příjmení učitele ¹ , kterého budete posuzovat:		Předmět, kterému vyučujete:	Škola:
		FYZIKA	SOUŠVITAVY
Třída:	Počet žáků ve třídě (v okamžiku vyplňování dotazníku):	Pohlaví žáka ² :	Dnešní datum:
2.M	8	ž - ☒ M	5.2.

¹ když píšeme učitel, myslíme tím jak pány učitele, tak paní učitelky; ² zakroužkujte, zda jste dívka či chlapec

V tomto dotazníku Vám předkládáme řadu výroků u učitelů. U každého výroku **zakroužkujte** svůj názor. Například:

	nikdy	vždy			
O tomto učiteli můžeme říci: Vyjadřuje se jasně	0	1	2	☒ 3	4

Když si myslíte, že se vždy vyjadřuje jasně, zakroužkujte 4. Když si myslíte, že se nikdy nevyjadřuje jasně, zakroužkujte 0. Podle toho, jak často se vyjadřuje jasně, můžete zakroužkovat také 1, 2 nebo 3 (vždy však jen jednu číslici). Když jste se spletli, přeškrtněte, co neplatí a zakroužkujte to, co platí. Učitele hodnotte každý sám (sama). Nejde o test. Váš názor se může lišit od názoru spolužáků.

O tomto učiteli můžeme říci:	nikdy					vždy				
1 Udrží naši pozornost	0	1	2	3	4					
2 Když si nedokážeme s něčím poradit, pomůže nám	0	1	2	3	4					
3 Vidíme, že je nejistý	0	1	2	3	4					
4 Když máme na věc jiný názor, můžeme ho říct	0	1	2	3	4					
5 Myslí si, že toho víme málo	0	1	2	3	4					
6 Dává nám možnost rozhodovat o věcech, týkajících se třídy	0	1	2	3	4					
7 Je přísný	0	1	2	3	4					
8 Snadno se naštvě	0	1	2	3	4					
9 Učivo vysvětluje jasně	0	1	2	3	4					
10 Můžeme se na něj spolehnout	0	1	2	3	4					
11 Je váhavý	0	1	2	3	4					
12 Když s ním v něčem nesouhlasíme, můžeme o tom diskutovat	0	1	2	3	4					
13 Myslí si, že se málo učíme	0	1	2	3	4					
14 Musíme být u něho tiše jako v kostele	0	1	2	3	4					
15 Můžeme se spolupodílet na jeho rozhodnutích	0	1	2	3	4					
16 Ponižuje nás	0	1	2	3	4					
17 Je dobrým organizátorem	0	1	2	3	4					
18 Je k nám přátelský	0	1	2	3	4					
19 Když ve třídě vyvádíme, je zmatený	0	1	2	3	4					
20 Když chceme něco říci, naslouchá nám	0	1	2	3	4					
21 Vypadá nespokojeně	0	1	2	3	4					
22 Při zkoušení je těžké u něj dostat dobrou známku	0	1	2	3	4					
23 Dává nám možnost vybrat si úlohy podle našeho zájmu	0	1	2	3	4					
24 Zesměšňuje nás	0	1	2	3	4					
25 Jde přímo k věci	0	1	2	3	4					
26 Důvěřujeme mu	0	1	2	3	4					
27 Vypadá, jakoby pořád nevěděl, co má dál dělat	0	1	2	3	4					
28 Snaží se nás pochopit	0	1	2	3	4					
29 Vypadá nešťastně	0	1	2	3	4					
30 Jeho požadavky jsou velmi vysoké	0	1	2	3	4					
31 Mluví s námi otevřeně	0	1	2	3	4					

<i>O tomto učiteli můžeme říci:</i>	nikdy				vždy				
32 Mívá špatnou náladu	0	1	2	3	4				
33 Hodně se u něho naučíme	0	1	2	3	4				
34 Vytváří ve třídě příjemnou atmosféru	0	1	2	3	4				
35 Je plachý	0	1	2	3	4				
36 Dokáže se vcítit do našich problémů	0	1	2	3	4				
37 Cokoliv uděláme, je to podle něho špatně	0	1	2	3	4				
38 Vnucuje nám svoje názory	0	1	2	3	4				
39 Důvěřuje nám	0	1	2	3	4				
40 Rád zakazuje	0	1	2	3	4				
41 Všechno má dobře promyšlené	0	1	2	3	4				
42 Když něčemu nerozumíme, ochotně nám to vysvětlí ještě jednou	0	1	2	3	4				
43 Utíká před zodpovědností	0	1	2	3	4				
44 Dokáže nás vyslechnout	0	1	2	3	4				
45 Je podezřivý	0	1	2	3	4				
46 Je náročný	0	1	2	3	4				
47 Vede nás k tomu, abychom sami přicházeli s návrhy	0	1	2	3	4				
48 Vyžívá se v tom, že nás opravuje	0	1	2	3	4				
49 Jeho hodina má hlavu a patu	0	1	2	3	4				
50 Věnuje se nám i mimo vyučování	0	1	2	3	4				
51 Mění svoje rozhodnutí	0	1	2	3	4				
52 Přijímá omluvu, když uvedeme rozumné důvody	0	1	2	3	4				
53 Ať uděláme cokoliv, je mu to málo	0	1	2	3	4				
54 Tvrdě známkuje	0	1	2	3	4				
55 Víc kritizuje, než chválí	0	1	2	3	4				
56 Říká nám přesně, co od nás chce	0	1	2	3	4				
57 Je ohleduplný	0	1	2	3	4				
58 Jsme z něho vystrašení	0	1	2	3	4				
59 Chová se povýšeně	0	1	2	3	4				

Děkujeme za vyplnění dotazníku.
Podívejte se ještě, zda jste někde **nezapomněli zakroužkovat** odpověď.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Ilona Kabátová
Katedra:	Antropologie a zdravotní vědy
Vedoucí práce:	Mgr. Petr Zemánek, Ph.D.
Rok obhajoby:	2015

Název práce:	Osobnost učitele z pohledu žáků maturitních a učebních oborů
Název v angličtině:	Teacher personality from the perspective of students graduation and vocational courses
Anotace práce:	<p>Teoretická část diplomové práce popisuje osobnost, autoritu, typologii a interakční styl učitele. V praktické části hodnotí žáci maturitních a učebních oborů vybrané učitele. Informace jsou získávány formou dotazníkového šetření. Žáci se v dotazníku vyjadřují k tomu, jak vnímají osobnost učitele. Získané výsledky zachycují rozdíl v pohledu žáků maturitních a učebních oborů. Výsledky šetření jsou popsány v závěru praktické části práce. Cíl diplomové práce byl splněn.</p>
Klíčová slova:	Učitel, ideální učitel, autorita učitele, typologie učitelů, dimenze.
Anotace v angličtině:	<p>The theoretical part describes the personality, authority, typology and interaction style of the teacher. In the practical part evaluates students graduation and vocational courses to selected teachers. Information is collected by questionnaire. Pupils in the questionnaire to express how they perceive the personality of the teacher. The results depict the difference in the perspective of students graduation and apprenticeship. Results of the survey are described at the end of the practical part. Aim of the thesis was fulfilled.</p>

Klíčová slova v angličtině:	Teacher, great teacher, the authority of teachers, typology of teachers, dimension.
Přílohy vázané v práci:	3
Rozsah práce:	101
Jazyk práce:	Český